

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

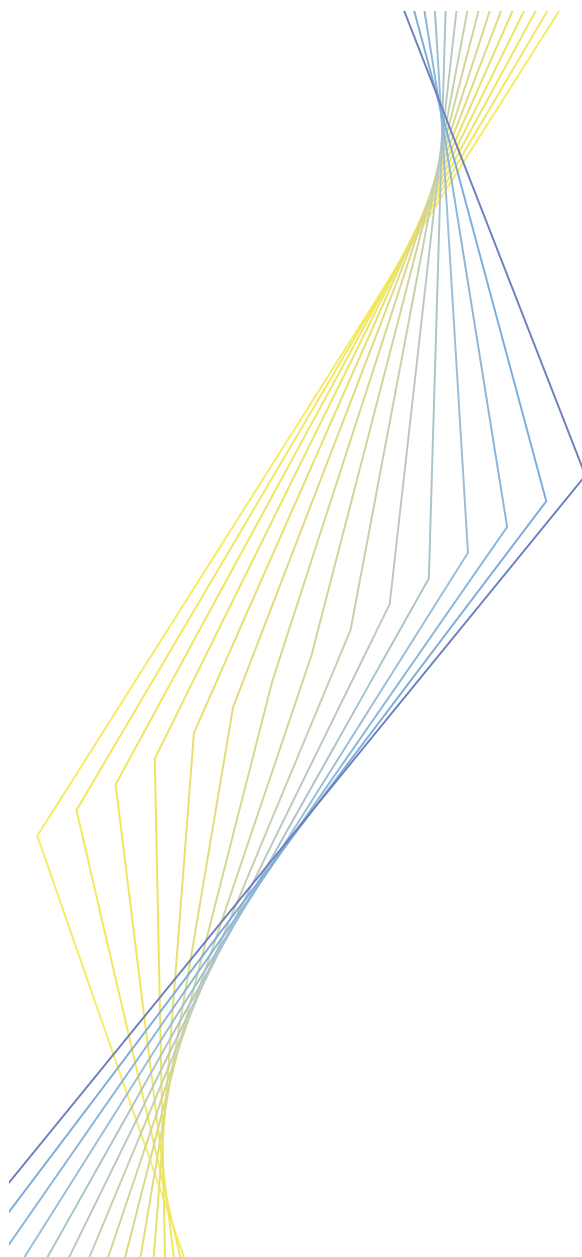
Η ΕΝΙΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και
τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής
του Ευρωσυστήματος

Νοέμβριος 2000

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η ΕΝΙΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και
τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής
του Ευρωσυστήματος

Νοέμβριος 2000

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2000

Διεύθυνση	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Ταχυδρομική διεύθυνση	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Τηλέφωνο	+49 69 1344 0
Σελίδα Ίντερνετ	http://www.ecb.int
Φαξ	+49 69 1344 6000
Τέλεξ	411 144 ecb d

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Τελευταία ενημέρωση: Αύγουστος 2000.

ISBN 92-9181-109-2

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	2
----------	---

Κεφάλαιο 1

1 Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής	4
1.1 Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών	4
1.2 Σκοποί του Ευρωσυστήματος	4
1.3 Τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	4
1.3.1 Πράξεις ανοικτής αγοράς	4
1.3.2 Πάγιες διευκολύνσεις	5
1.3.3 Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά	6
1.4 Αντισυμβαλλόμενοι	6
1.5 Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια	7
1.6 Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής	8

Κεφάλαιο 2

2 Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι	10
2.1 Γενικά κριτήρια καταλληλότητας	10
2.2 Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις	10
2.3 Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	11
2.4 Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους	12

Κεφάλαιο 3

3 Πράξεις ανοικτής αγοράς	14
3.1 Αντιστρεπτές πράξεις	14
3.1.1 Γενικά	14
3.1.2 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	15
3.1.3 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	15
3.1.4 Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	16
3.1.5 Διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις	16
3.2 Οριστικές πράξεις	17
3.3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	17
3.4 Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	18
3.5 Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	20

Κεφάλαιο 4

4 Πάγιες διευκολύνσεις	22
4.1 Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	22
4.2 Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	23

Κεφάλαιο 5

5 Διαδικασίες	26
5.1 Διαδικασίες δημοπρασίας	26
5.1.1 Γενικά	26
5.1.2 Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών	28
5.1.3 Ανακοίνωση των δημοπρασιών	28
5.1.4 Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων	29
5.1.5 Διαδικασίες κατανομής	31
5.1.6 Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας	34
5.2 Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις	35
5.3 Διαδικασίες διακανονισμού	36
5.3.1 Γενικά	36
5.3.2 Διακανονισμός πράξεων ανοικτής αγοράς	37
5.3.3 Διαδικασίες τέλους ημέρας	37

Κεφάλαιο 6

6 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία	40
6.1 Γενικά	40
6.2 Περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας	41
6.3 Περιουσιακά στοιχεία δεύτερης βαθμίδας	42
6.4 Μέτρα ελέγχου κινδύνων	45
6.4.1 Αρχικά περιθώρια	45
6.4.2 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	46
6.4.3 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	49
6.5 Αρχές αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια	50
6.6 Διασυννοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων	51
6.6.1 Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	52
6.6.2 Διασυννοριακές συνδέσεις	53

Κεφάλαιο 7

7 Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά	56
7.1 Γενικά	56
7.2 Ιδρύματα που υπόκεινται στα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά	56
7.3 Καθορισμός ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών	57
7.4 Τήρηση υποχρεωτικών αποθεματικών	59
7.5 Υποβολή πληροφοριών και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών	60
7.6 Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών	60

Παραρτήματα

1	Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής	65
2	Γλωσσάριο	80
3	Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής	90
4	Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας	91
5	Οι ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος	98
6	Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	99

Διαγράμματα, πίνακες και πλαίσια

Διαγράμματα

1	Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τα λειτουργικά στάδια των τακτικών δημοπρασιών	27
2	Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τα λειτουργικά στάδια των έκτακτων δημοπρασιών	27
3	Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	51
4	Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων	52

Πίνακες

1	Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	7
2	Συνήθεις ημέρες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	28
3	Συνήθεις ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος	36
4	Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	43

Πλαίσια

1	Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	18
2	Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	19
3	Λειτουργικά στάδια των διαδικασιών δημοπρασίας	26
4	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου	31
5	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ	32
6	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου	33
7	Μέτρα ελέγχου κινδύνων	45
8	Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στους αποδεκτούς τίτλους της πρώτης βαθμίδας	46
9	Υπολογισμός αρχικών περιθωρίων και περικοπών αποτίμησης	47
10	Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στους αποδεκτούς τίτλους της δεύτερης βαθμίδας	48
11	Βάση υπολογισμού και συντελεστές των ελάχιστων αποθεματικών	58
12	Υπολογισμός των τόκων επί των λογαριασμών ελάχιστων αποθεματικών	60

Συντομογραφίες

Χώρες

ΒΕΛ	Βέλγιο
ΔΑΝ	Δανία
ΓΕΡ	Γερμανία
ΕΛΛ	Ελλάδα
ΙΣΠ	Ισπανία
ΓΑΛ	Γαλλία
ΙΡΛ	Ιρλανδία
ΙΤΑ	Ιταλία
ΛΟΥ	Λουξεμβούργο
ΟΛΛ	Ολλανδία
ΑΥΣ	Αυστρία
ΠΟΡ	Πορτογαλία
ΦΙΝ	Φινλανδία
ΣΟΥ	Σουηδία
ΗΒ	Ηνωμένο Βασίλειο
ΙΑΠ	Ιαπωνία
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες

Άλλες συντομογραφίες

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
BPM 4	Εγχειρίδιο Ισοζυγίου Πληρωμών του ΔΝΤ (4η έκδοση)
BPM 5	Εγχειρίδιο Ισοζυγίου Πληρωμών του ΔΝΤ (5η έκδοση)
c.i.f	κόστος, ασφάλεια, ναύλος στα σύνορα του εισαγωγέα
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΟΥ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
ΔΤΚ	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕCΥ	Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕθνΚΤ	εθνικές κεντρικές τράπεζες
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕνΔΤΚ	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΝΙ	Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΛ 95	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995
ΕΥΡ/€	ευρώ
f.o.b.	ελεύθερο στα σύνορα του εξαγωγέα
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοδοτικά Ιδρύματα
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΠΚ	πιστοποιητικά καταθέσεων
Repos	Πράξεις αγοράς/χρεογράφων με συμφωνία επαναγοράς επαναπώλησης
ΤΔΔ	Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών
ΤΤΔΕ (Αναθ. 3)	Τυποποιημένη Ταξινόμηση Διεθνούς Εμπορίου (αναθεώρηση 3)

Σύμφωνα με την πρακτική της Κοινότητας, οι χώρες της ΕΕ αναφέρονται στο παρόν εγχειρίδιο με την αλφαβητική σειρά του ονόματός τους στην αντίστοιχη εθνική γλώσσα.

Εισαγωγή

Εισαγωγή

Στο παρόν εγχειρίδιο παρουσιάζεται το λειτουργικό πλαίσιο το οποίο επελέγη από το Ευρωσύστημα* για την ενιαία νομισματική πολιτική στο Τρίτο Στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Σκοπός του παρόντος, που αποτελεί τμήμα του νομικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, είναι να χρησιμεύσει ως “Γενική τεκμηρίωση” για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, με ειδικότερο στόχο να δώσει στους αντισυμβαλλομένους τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η “Γενική τεκμηρίωση” αυτή καθεαυτή δεν δημιουργεί δικαιώματα υπέρ των αντισυμβαλλομένων ούτε επιβάλλει υποχρεώσεις. Η έννομη σχέση μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των αντισυμβαλλομένων του διέπεται από τις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Το εγχειρίδιο διαιρείται σε επτά κεφάλαια: στο Κεφάλαιο 1 γίνεται επισκόπηση του λειτουργικού πλαισίου της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 2 καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων που λαμβάνουν μέρος στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι πάγιες διευκολύνσεις που προσφέρονται στους

αντισυμβαλλομένους. Στο Κεφάλαιο 5 καθορίζονται οι διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των πράξεων νομισματικής πολιτικής, ενώ στο Κεφάλαιο 6 καθορίζονται τα κριτήρια καταλληλότητας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής. Στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζεται το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Τα παραρτήματα του παρόντος εγχειριδίου περιέχουν παραδείγματα πράξεων νομισματικής πολιτικής, γλωσσάριο, τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος, παρουσίαση του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατάλογο των ιστοσελίδων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών, καθώς και περιγραφή των διαδικασιών και των κυρώσεων που επιβάλλονται στους αντισυμβαλλομένους σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους.

* Το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμφώνησε να χρησιμοποιεί τον όρο “Ευρωσύστημα” για να υποδηλώσει τη σύνθεση με την οποία το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών εκτελεί τα βασικά του καθήκοντα, δηλ. τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Κεφάλαιο 1

Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής

1 Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής

1.1 Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ΕΕ.¹ Οι δραστηριότητες του ΕΣΚΤ ασκούνται σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Καταστατικό του ΕΣΚΤ). Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αρμόδιο για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στο βαθμό που κρίνεται εφικτό και σκόπιμο και προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία, η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες² για την εκτέλεση των πράξεων που εντάσσονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Οι πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εκτελούνται με ομοιόμορφους όρους και προϋποθέσεις σε όλα τα κράτη-μέλη.³

1.2 Σκοποί του Ευρωσυστήματος

Ο πρωταρχικός σκοπός του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, όπως ορίζεται στο Άρθρο 105 της Συνθήκης. Με επιφύλαξη του πρωταρχικού σκοπού της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών, το Ευρωσύστημα οφείλει να στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά την επιδίωξη των σκοπών του, το Ευρωσύστημα οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων.

1.3 Τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Για να επιτύχει τους σκοπούς του, το Ευρωσύστημα διαθέτει μία σειρά από μέσα νομισματικής πολιτικής. Διενεργεί *πράξεις ανοικτής αγοράς*, παρέχει *πάγιες διευκολύνσεις* και απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν *ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά* σε λογαριασμούς στο Ευρωσύστημα.

1.3.1 Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και οι σκοποί τους είναι ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση της κατάστασης της ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Το Ευρωσύστημα διαθέτει πέντε είδη μέσων για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς. Το σπουδαιότερο μέσο είναι οι *αντιστρεπτές πράξεις* (οι οποίες εφαρμόζονται βάσει συμφωνιών επαναγοράς ή δανείων έναντι ασφάλειας). Το Ευρωσύστημα δύναται ακόμη να χρησιμοποιεί *οριστικές πράξεις*, την *έκδοση πιστοποιητικών χρέους*, *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων* και την *αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας*. Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται με πρωτοβουλία της ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει και με ποιο μέσο και υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις θα εκτελεστούν. Μπορούν να εκτελούνται με τακτικές δημοπρασίες, με έκτακτες δημοπρασίες ή με

¹ Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

² Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εθνικές κεντρικές τράπεζες" νοούνται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

³ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "κράτος-μέλος" νοείται το κράτος-μέλος που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

διμερείς διαδικασίες.⁴ Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται στις εξής τέσσερις κατηγορίες (βλ. και Πίνακα 1):

- Οι *πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης* είναι τακτικές αντιστρεπτέες πράξεις για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα και διάρκεια δύο εβδομάδων. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης παίζουν κεντρικό ρόλο στην επιδίωξη των σκοπών των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Οι *πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης* είναι αντιστρεπτέες πράξεις για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά το μήνα και διάρκεια τριών μηνών. Σκοπός των πράξεων αυτών, που διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών, είναι να παρέχουν στους αντισυμβαλλομένους πρόσθετη πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση. Με τις πράξεις αυτές, το Ευρωσύστημα δεν έχει πρόθεση, κατά κανόνα, να αποστείλει μηνύματα στην αγορά και ως εκ τούτου ενεργεί ως αποδέκτης επιτοκίου.
- Οι *πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας* διενεργούνται εκτάκτως με σκοπό τη διαχείριση της κατάστασης της ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως για να εξομαλυνθούν οι επιπτώσεις στα επιτόκια που οφείλονται σε απροσδόκητες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται κυρίως ως αντιστρεπτέες πράξεις, αλλά μπορούν να λάβουν τη μορφή οριστικών πράξεων, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Τα μέσα και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά τη διενέργεια των πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της

ρευστότητας προσαρμόζονται ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και το συγκεκριμένο σκοπό που επιδιώκεται με τις πράξεις. Διενεργούνται συνήθως από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, θα μπορεί η ίδια η ΕΚΤ να διενεργεί διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

- Ακόμη, το Ευρωσύστημα μπορεί να διενεργεί *διαρθρωτικές πράξεις* μέσω της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους, μέσω αντιστρεπτέων πράξεων και μέσω οριστικών πράξεων. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται όποτε η ΕΚΤ επιθυμεί να προσαρμόσει τη διαρθρωτική θέση του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα (είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως). Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων ή μέσω της έκδοσης χρεογράφων διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή οριστικών πράξεων διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών.

1.3.2 Πάγιες διευκολύνσεις

Σκοπός των πάγιων διευκολύνσεων είναι η παροχή και απορρόφηση ρευστότητας μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα (μίας ημέρας), η σηματοδότηση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και ο επηρεασμός των

⁴ Οι διάφορες διαδικασίες για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος, δηλ. οι τακτικές δημοπρασίες, οι έκτακτες δημοπρασίες και οι διμερείς διαδικασίες, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 5. Οι τακτικές δημοπρασίες διενεργούνται εντός 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρις ότου πιστοποιηθεί το αποτέλεσμα της κατανομής. Δικαίωμα συμμετοχής στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας, όπως αναφέρονται στην Ενότητα 2.1. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός μιας ώρας. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις έκτακτες δημοπρασίες. Ως "διμερείς διαδικασίες" νοούνται όλες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγή με έναν ή ορισμένους αντισυμβαλλομένους χωρίς να προσφεύγει σε δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίων ή μεσολαβητών της αγοράς.

επιτοκίων της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Στους αποδεκτούς αντισυμβαλλομένους παρέχονται, με δική τους πρωτοβουλία, δύο πάγιες διευκολύνσεις, εφόσον πληρούν ορισμένες λειτουργικές προϋποθέσεις πρόσβασης (βλ. και Πίνακα 1):

- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* για να αποκτούν ρευστότητα μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε πιστωτικά όρια ή σε άλλους περιορισμούς, εκτός από την υποχρέωση να παρέχουν ως ασφάλεια επαρκή περιουσιακά στοιχεία. Το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης συνήθως θέτει το ανώτατο όριο του επιτοκίου της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων* προκειμένου να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε όρια ως προς τα ποσά των καταθέσεων ή σε άλλους περιορισμούς. Το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων συνήθως θέτει το κατώτατο όριο του επιτοκίου της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.

Οι πάγιες διευκολύνσεις παρέχονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

1.3.3 Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά

Το σύστημα ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών του Ευρωσυστήματος ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και αποσκοπεί κυρίως στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς και στη δημιουργία

(ή διεύρυνση) ενός διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Τα υποχρεωτικά αποθεματικά κάθε ιδρύματος καθορίζονται με βάση ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Προκειμένου να επιτύχει τη σταθεροποίηση των επιτοκίων, το σύστημα ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να τηρούν τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά τους σε μέσα μηνιαία επίπεδα. Η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών διαπιστώνεται με βάση το μέσο όρο των ποσών που τηρούνται ημερησίως κατά τη διάρκεια κάθε μηνιαίας περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών τα οποία τηρούν τα ιδρύματα καταβάλλεται τόκος, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

1.4 Αντισυμβαλλόμενοι

Το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διαμορφώνεται με σκοπό να διασφαλίσει τη συμμετοχή ενός ευρέος φάσματος από αντισυμβαλλομένους. Τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις πάγιες διευκολύνσεις και συμμετοχής σε πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω τακτικών δημοπρασιών. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Για τις οριστικές πράξεις δεν υπάρχουν α priori περιορισμοί του φάσματος των αντισυμβαλλομένων. Προκειμένου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιούνται φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά συναλλάγματος. Η ομάδα των αντισυμβαλλομένων για τις πράξεις αυτές περιορίζεται στα ιδρύματα εκείνα της ζώνης του ευρώ που επιλέγονται από το Ευρωσύστημα για τις παρεμβάσεις του στην αγορά συναλλάγματος.

1.5 Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια

Σύμφωνα με το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, όλες οι πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος (δηλ. οι πράξεις παροχής ρευστότητας) πρέπει να βασίζονται σε επαρκή ασφάλεια. Το Ευρωσύστημα δέχεται ευρύ φάσμα περιουσιακών στοιχείων ως μέσα εξασφαλιστικά των πληρωμών στις πράξεις που διενεργεί. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, τα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να γίνουν δεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: σε περιουσιακά στοιχεία “πρώτης βαθμίδας” και σε αυτά της “δεύτερης βαθμίδας”. Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν τα κοινά για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας τα

οποία έχει καθορίσει η ΕΚΤ. Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, υπό τον όρο της έγκρισής τους από την ΕΚΤ. Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται συνήθως από το Ευρωσύστημα σε οριστικές πράξεις). Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε διασυνοριακή βάση, μέσω του συστήματος ανταποκριτριών κεντρικών

Πίνακας 1

Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Πράξεις νομισματικής πολιτικής	Είδη συναλλαγών		Διάρκεια	Συχνότητα	Διαδικασία
	Παροχή ρευστότητας	Απορρόφηση ρευστότητας			
Πράξεις ανοικτής αγοράς					
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	• Αντιστρεπτέες πράξεις	–	• Δύο εβδομάδες	• Εβδομαδιαία	• Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης	• Αντιστρεπτέες πράξεις	–	• Τρεις μήνες	• Μηνιαία	• Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις ρύθμισης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	• Αντιστρεπτέες πράξεις	• Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	• Μη τυποποιημένη	• Μη καθορισμένη	• Έκτακτες δημοπρασίες • Διμερείς διαδικασίες
	• Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	• Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας			
	• Οριστικές αγορές	• Οριστικές πωλήσεις	–	• Μη καθορισμένη	• Διμερείς διαδικασίες
Διαρθρωτικές πράξεις	• Αντιστρεπτέες πράξεις	• Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	• Τυποποιημένη / μη τυποποιημένη	• Καθορισμένη και μη καθορισμένη	• Τακτικές δημοπρασίες
	• Οριστικές αγορές	• Άμεσες πωλήσεις	–	• Μη καθορισμένη	• Διμερείς διαδικασίες
Πάγιες διευκολύνσεις					
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	• Αντιστρεπτέες πράξεις	–	• Μίας ημέρας	• Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	–	• Καταθέσεις	• Μίας ημέρας	• Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	

τραπεζών (ΣΑΚΤ) ή μέσω αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων (ΣΔΧ) της ΕΕ, ως ασφάλεια για πάσης φύσεως πιστώσεις που χορηγεί το Ευρωσύστημα.⁵ Όλα τα περιουσιακά στοιχεία που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για τη χορήγηση ενδοημερήσιας πίστωσης.

1.6 Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα, ανά πάσα στιγμή, να μεταβάλει τα μέσα, τις προϋποθέσεις, τα κριτήρια και τις διαδικασίες για τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

⁵ Βλ. Ενότητες 6.6.1 και 6.6.2.

Κεφάλαιο 2

Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι

2 Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι

2.1 Γενικά κριτήρια καταλληλότητας

Οι αντισυμβαλλόμενοι στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας.⁶ Τα κριτήρια αυτά ορίζονται προκειμένου να δοθεί σε ένα ευρύ φάσμα ιδρυμάτων πρόσβαση στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, να ενισχυθεί η ίση μεταχείριση των ιδρυμάτων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και να διασφαλιστεί ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πληρούν ορισμένες λειτουργικές και εποπτικές προϋποθέσεις:

- Μόνο τα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι. Τα ιδρύματα που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (βλ. Ενότητα 7.2) δεν μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι οικονομικώς εύρωστοι. Πρέπει να υπόκεινται σε μία τουλάχιστον μορφή εναρμονισμένης σε επίπεδο ΕΕ/ΕΟΧ εποπτείας εκ μέρους εθνικών αρχών.⁷ Μπορούν όμως να γίνουν δεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι και οικονομικώς εύρωστα ιδρύματα που υπόκεινται σε μη εναρμονισμένη αλλά συγκρίσιμου επιπέδου εθνική εποπτεία, π.χ. εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να πληρούν όλα τα λειτουργικά κριτήρια τα προβλεπόμενα στις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αυτά τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας είναι κοινά για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Τα ιδρύματα που πληρούν αυτά τα κριτήρια μπορούν:

- να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος και
- να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες.

Τα ιδρύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες μόνο μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένα. Εάν ένα ίδρυμα έχει καταστήματα (συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού του) σε περισσότερα κράτη-μέλη, καθένα από αυτά έχει πρόσβαση στις εν λόγω πράξεις μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου βρίσκεται, μολονότι το ίδρυμα μπορεί να υποβάλει προσφορές μέσω ενός μόνο καταστήματος (είτε του κεντρικού είτε κατονομαζόμενου καταστήματος) σε κάθε κράτος-μέλος.

2.2 Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις

Για τις οριστικές πράξεις δεν τίθενται *a priori* περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να διενεργούν αποτελεσματικά πράξεις συναλλάγματος μεγάλου ύψους υπό οποιεσδήποτε συνθήκες στην αγορά. Το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις

⁶ Για τις οριστικές πράξεις δεν τίθενται *a priori* περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

⁷ Η εναρμονισμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων.

ανταλλαγής νομισμάτων αντιστοιχεί στους αντισυμβαλλομένους που βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και οι οποίοι επιλέγονται για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των αντισυμβαλλομένων για τις πράξεις παρέμβασης στην αγορά συναλλάγματος παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3.

Για άλλες πράξεις που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες (αντιστρεπτές πράξεις για τη ρύθμιση βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), κάθε εθνική κεντρική τράπεζα επιλέγει μεταξύ των ιδρυμάτων που εδρεύουν στο οικείο κράτος-μέλος μία ομάδα αντισυμβαλλομένων που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας. Για το σκοπό αυτό, πρωτεύον κριτήριο επιλογής αποτελεί η δραστηριότητα του ιδρύματος στη χρηματαγορά. Άλλα κριτήρια που μπορεί να ληφθούν υπόψη είναι π.χ. η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας διαπραγμάτευσης και το ύψος των προσφορών που μπορούν να υποβάλουν τα ιδρύματα.

Στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συναλλάσσονται αποκλειστικά με όσους αντισυμβαλλομένους έχουν προεπιλεγεί για συμμετοχή σε πράξεις για τη ρύθμιση βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Εάν, για λειτουργικούς λόγους, μια εθνική κεντρική τράπεζα δεν μπορεί να συναλλαγή σε κάθε τέτοια πράξη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχει επιλέξει για τις πράξεις ρύθμισης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, τότε η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στο εν λόγω κράτος-μέλος θα πρέπει να γίνεται εκ περιτροπής, ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ρύθμισης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας θα μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ. Εάν αποφασιστεί ότι η ΕΚΤ θα διενεργεί διμερείς πράξεις, η επιλογή των αντισυμβαλλομένων θα γίνεται από την ΕΚΤ με βάση την εκ περιτροπής συμμετοχή των

ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ που γίνονται αποδεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

2.3 Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους

Η ΕΚΤ επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις, τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 για τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4), τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 για την εφαρμογή *ελάχιστων αποθεματικών* από την ΕΚΤ και τον Κανονισμό της ΕΚΤ για την εφαρμογή *ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών* (ΕΚΤ/1998/15), στα ιδρύματα που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους οι οποίες απορρέουν από τους Κανονισμούς και τις Αποφάσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την εφαρμογή *ελάχιστων αποθεματικών*. Οι σχετικές κυρώσεις και οι διαδικαστικοί κανόνες επιβολής τους ορίζονται στους ανωτέρω Κανονισμούς. Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων του συστήματος *ελάχιστων αποθεματικών*, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει τη συμμετοχή των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

Σύμφωνα με συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές στους αντισυμβαλλομένους ή αναστέλλει τη συμμετοχή τους στις πράξεις ανοικτής αγοράς εάν δεν εκπληρώνουν τις *υποχρεώσεις τους* που απορρέουν από *συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις* τις οποίες εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) όπως ορίζεται κατωτέρω.

Αυτό αφορά περιπτώσεις παραβάσεων των κανόνων δημοπρασίας (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια προκειμένου να

διακανονίσει το ποσό της ρευστότητας που του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για να διακανονίσει το ποσό που του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας) ή των διμερών συναλλαγών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών προκειμένου να διακανονίσει το συμφωνηθέν ποσόν στις διμερείς συναλλαγές).

Το ίδιο ισχύει και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλομένου προς τους κανόνες για τη χρήση ασφαλειών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία που δεν ήταν ή δεν είναι πλέον αποδεκτά π.χ. λόγω στενών δεσμών ή ταύτισης μεταξύ του εκδότη και του αντισυμβαλλομένου), καθώς και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (εάν ένας αντισυμβαλλόμενος εμφανίζει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης).

Επιπλέον, το μέτρο της αναστολής της συμμετοχής του μη συμμορφούμενου αντισυμβαλλομένου μπορεί να επιβληθεί και σε υποκαταστήματα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη. Όταν απαιτείται η εφαρμογή τέτοιου εξαιρετικού μέτρου, εν όψει της σοβαρότητας της

παράβασης, όπως αυτή αποδεικνύεται π.χ. από τη συχνότητα ή τη διάρκεια της παράβασης, μπορεί να ανασταλεί το δικαίωμα πρόσβασης του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ορισμένο χρονικό διάστημα.

Οι χρηματικές ποινές που επιβάλλουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες σε περίπτωση παράβασης των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές, την παροχή ασφαλειών, τις διαδικασίες τέλους ημέρας ή τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης υπολογίζονται με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο ποινής (όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6).

2.4 Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει ή να αποκλείσει την πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στα μέσα νομισματικής πολιτικής για προληπτικούς λόγους.

Επιπλέον, η αναστολή ή ο αποκλεισμός των αντισυμβαλλομένων ενδεχομένως να απαιτείται σε ορισμένες περιπτώσεις που συνιστούν υπερημερία του αντισυμβαλλομένου, κατά την έννοια των συμβατικών ή κανονιστικών διατάξεων που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Κεφάλαιο 3

Πράξεις ανοικτής αγοράς

3 Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και αποσκοπούν στον επηρεασμό των επιτοκίων, τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τη σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Με βάση τους σκοπούς τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι αντιστρεπτέες πράξεις αποτελούν το βασικό μέσο ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων ανοικτής αγοράς, ενώ τα πιστοποιητικά χρέους μπορούν να χρησιμοποιούνται για διαρθρωτικές πράξεις με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα διαθέτει άλλα τρία μέσα για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας: τις οριστικές πράξεις, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων μέσων ανοικτής αγοράς που χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα.

3.1 Αντιστρεπτέες πράξεις

3.1.1 Γενικά

α. *Είδος μέσου*

Ως αντιστρεπτέες πράξεις νοούνται συναλλαγές μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία με συμφωνία επαναγοράς ή διενεργεί πιστωτικές πράξεις έναντι ασφάλειας υπό μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι αντιστρεπτέες πράξεις χρησιμοποιούνται για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης και τις πράξεις πιο

μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να χρησιμοποιεί τις αντιστρεπτέες πράξεις για διαρθρωτικές πράξεις, καθώς και για πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β. *Νομική φύση*

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν αντιστρεπτέες πράξεις είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς (δηλ. η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στον οφειλέτη σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή) είτε με τη μορφή δανείων έναντι ενεχύρου (δηλ. παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματος ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση της εκπλήρωσης της ενοχικής υποχρέωσης, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παρεμένει στον οφειλέτη). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις αντιστρεπτέες πράξεις που βασίζονται σε συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ). Οι ρυθμίσεις για τις αντιστρεπτέες πράξεις που βασίζονται σε δάνεια έναντι ενεχύρου λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματος ασφάλειας (π.χ. ενεχύρου), όπως ισχύουν σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ. *Υπολογισμός τόκου*

Η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναγοράς σε μια συμφωνία επαναγοράς αντιστοιχεί στον τόκο που οφείλεται επί του χρηματικού ποσού του δανείου για τη διάρκεια της πράξης, δηλ. η τιμή επαναγοράς περιλαμβάνει τον αντίστοιχο τόκο που θα καταβληθεί. Για τον προσδιορισμό του επιτοκίου σε μία αντιστρεπτέα πράξη με τη μορφή δανείου έναντι ενεχύρου εφαρμόζεται καθορισμένο επιτόκιο επί του ποσού της πίστωσης για τη διάρκεια της πράξης. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής

αγοράς του Ευρωσυστήματος είναι το απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες και έτος 360 ημερών (actual/360).

3.1.2 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι οι σημαντικότερες πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργεί το Ευρωσύστημα και αποτελούν βασικό άξονα για την επιδίωξη σκοπών όπως ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση της κατάστασης ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Παρέχουν επίσης το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

- Είναι πράξεις παροχής ρευστότητας.
- Διενεργούνται τακτικά κάθε εβδομάδα.⁸
- Συνήθως έχουν διάρκεια δύο εβδομάδων.⁹
- Διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.
- Διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως αναφέρεται αναλυτικότερα στην Ενότητα 5.1).
- Όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.
- Τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

3.1.3 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Το Ευρωσύστημα διενεργεί επίσης τακτικές πράξεις αναχρηματοδότησης διάρκειας τριών μηνών, με σκοπό την πρόσθετη μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι πράξεις αυτές αντιπροσωπεύουν περιορισμένο μόνο μέρος του συνολικού όγκου της αναχρηματοδότησης. Κατά τις εν λόγω πράξεις, το Ευρωσύστημα, κατά κανόνα, δεν έχει την πρόθεση να αποστείλει μηνύματα προς την αγορά και έτσι συνήθως ενεργεί ως αποδέκτης επιτοκίου. Γι' αυτό το λόγο, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου και ορισμένες φορές η ΕΚΤ δηλώνει τον όγκο των πράξεων που θα κατανεμηθούν σε προσεχείς δημοπρασίες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Ευρωσύστημα μπορεί επίσης να διενεργεί πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης μέσω δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

- Είναι πράξεις παροχής ρευστότητας.
- Διενεργούνται τακτικά κάθε μήνα.¹⁰
- Συνήθως έχουν διάρκεια τριών μηνών.¹¹
- Διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.
- Διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως αναφέρεται αναλυτικότερα στην Ενότητα 5.1).

8 Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται σύμφωνα με το προαναγγελλόμενο χρονοδιάγραμμα δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος, το οποίο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int, βλ. και Ενότητα 5.1.2). Σχετικές πληροφορίες υπάρχουν και στις ιστοσελίδες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (βλ. Παράρτημα 5).

9 Η διάρκεια των πράξεων κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ενδέχεται ενίοτε να ποικίλλει, μεταξύ άλλων και λόγω των επίσημων αργιών των κρατών-μελών.

10 Βλ. υποσημείωση 8.

11 Βλ. υποσημείωση 9.

- Όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρη-ματοδότησης.
- Τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις πιο μακρο-πρόθεσμης αναχρηματοδότησης.

3.1.4 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων ανοικτής αγοράς. Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας αποσκοπούν στη διαχείριση της κατάστασης ρευστότητας στην αγορά και στον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως προκειμένου να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις στα επιτόκια που οφείλονται σε απροσδόκητες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Λόγω της δυνητικής ανάγκης για άμεση αντίδραση σε περίπτωση απροσδόκητων εξελίξεων της αγοράς, το Ευρωσύστημα είναι επιθυμητό να διατηρεί υψηλό βαθμό ευελιξίας κατά την επιλογή των διαδικασιών και των λειτουργικών χαρακτηριστικών για τη διενέργεια των εν λόγω πράξεων:

- Μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας.
- Η συχνότητά τους δεν είναι καθορισμένη.
- Η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη.
- Οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που διενεργούνται με σκοπό την παροχή ρευστότητας εκτελούνται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5).

- Οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που αποβλέπουν στην απορρόφηση ρευστότητας διενεργούνται, κατά κανόνα, μέσω διμερών διαδικασιών (όπως αναφέρεται αναλυτικότερα στην Ενότητα 5.2).
- Συνήθως διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν οι διμερείς αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις να διενεργούνται από την ΕΚΤ).

- Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

- Τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

3.1.5 Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων ανοικτής αγοράς και με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των εν λόγω πράξεων συνοψίζονται ως εξής:

- Είναι πράξεις παροχής ρευστότητας.
- Μπορούν να διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως.
- Η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη a priori.

- Διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.1).
- Διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.
- Όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις.
- Τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις.

3.2 Οριστικές πράξεις

α. *Είδος μέσου*

Ως οριστικές πράξεις ανοικτής αγοράς νοούνται οι συναλλαγές κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα αγοράζει η πωλεί στην αγορά αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μέχρι τη λήξη τους. Οι οριστικές πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται μόνο για διαρθρωτικούς λόγους και για την εξομάλυνση των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β. *Νομική φύση*

Η οριστική πράξη συνεπάγεται την πλήρη μεταβίβαση της κυριότητας από τον πωλητή στον αγοραστή, χωρίς να συνδέεται με αντίστροφη μεταβίβαση κυριότητας. Οι πράξεις διενεργούνται σύμφωνα με το συμβατικό τρόπο που ακολουθείται στην αγορά σε σχέση με τα χρεόγραφα τα οποία χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

γ. *Τιμολόγηση*

Για τον υπολογισμό των τιμών, το Ευρωσύστημα ενεργεί σύμφωνα με την επικρατέστερη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

δ. *Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά*

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των οριστικών πράξεων του Ευρωσυστήματος συνοψίζονται ως εξής:

- Μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ρευστότητας (οριστική αγορά) ή πράξεων απορρόφησης ρευστότητας (οριστική πώληση).
- Η συχνότητά τους δεν είναι καθορισμένη.
- Διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.2).
- Διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οριστικές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας θα μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ).
- Δεν τίθενται α priori περιορισμοί όσον αφορά το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις οριστικές πράξεις.
- Μόνο τίτλοι της πρώτης βαθμίδας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 6.1) χρησιμοποιούνται συνήθως ως ασφάλεια στις οριστικές πράξεις.

3.3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

α. *Είδος μέσου*

Η ΕΚΤ δύναται να εκδίδει πιστοποιητικά χρέους με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα ώστε να δημιουργεί (ή να διευρύνει) έλλειμμα ρευστότητας στην αγορά.

β. *Νομική φύση*

Τα πιστοποιητικά χρέους συνιστούν ενοχική υποχρέωση της ΕΚΤ έναντι του κομιστή τους. Τα πιστοποιητικά εκδίδονται και τηρούνται σε άυλη μορφή σε αποθετήρια τίτλων στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ δεν επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά

Πλαίσιο 1

Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

Όπου:

N : Ονομαστική αξία του πιστοποιητικού χρέους

r_t : Επιτόκιο (ως ποσοστό %)

D : Διάρκεια του πιστοποιητικού χρέους (σε ημέρες)

P_T : Τιμή έκδοσης του πιστοποιητικού χρέους

Η τιμή έκδοσης είναι:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_t \times D}{36.000}}$$

τη δυνατότητα μεταβίβασης των πιστοποιητικών. Περαιτέρω διατάξεις σχετικές με τα πιστοποιητικά θα περιέχονται στους όρους και τις προϋποθέσεις που θα διέπουν τα πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ.

γ. Υπολογισμός τόκου

Τα πιστοποιητικά εκδίδονται υπό το άρτιο, δηλ. πωλούνται σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας και κατά τη λήξη τους εξοφλούνται στην ονομαστική αξία τους. Η διαφορά μεταξύ της τιμής έκδοσης και της τιμής εξόφλησης ισούται προς τους δεδουλευμένους τόκους επί της τιμής έκδοσης, όπως υπολογίζονται με βάση το συμφωνημένο επιτόκιο για τη διάρκεια του πιστοποιητικού. Το εφαρμοζόμενο επιτόκιο είναι το απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες και έτος 360 ημερών (actual/360). Ο υπολογισμός της τιμής έκδοσης περιγράφεται στο Πλαίσιο 1.

δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ συνοψίζονται ως εξής:

- Τα πιστοποιητικά εκδίδονται με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά.
- Τα πιστοποιητικά μπορούν να εκδίδονται είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως.

- Τα πιστοποιητικά έχουν διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών.

- Τα πιστοποιητικά εκδίδονται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.1).

- Τα πιστοποιητικά δημοπρατούνται και διακανονίζονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

- Όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για να εγγραφούν προκειμένου να αγοράσουν πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ.

3.4 Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

α. Είδος μέσου

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής αποτελούνται από δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσεται το ευρώ με ξένο νόμισμα. Χρησιμοποιούνται για λόγους εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας, κυρίως με σκοπό τη διαχείριση της κατάστασης ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων.

β. Νομική φύση

Ως πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής νοούνται πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει (ή πωλεί) ευρώ έναντι ξένου νομίσματος με άμεση συναλλαγή και ταυτόχρονα το επαναπωλεί (ή το επαναγοράζει) με προθεσμιακή συναλλαγή σε κάποια καθορισμένη ημερομηνία επαναγοράς. Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων προβλέπονται στη συμβατική ρύθμιση που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ).

γ. Νομίσματα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Κατά κανόνα, το Ευρωσύστημα συναλλάσσεται μόνο σε νομίσματα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ευρεία κλίμακα και σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς. Σε κάθε πράξη ανταλλαγής νομισμάτων, το Ευρωσύστημα και οι αντισυμβαλλόμενοι συμφωνούν σχετικά με τις μονάδες βάσης swar που θα εφαρμοστούν στη συναλλαγή. Οι

μονάδες βάσης swar είναι η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι μονάδες βάσης swar του ευρώ έναντι του ξένου νομίσματος διαμορφώνονται σύμφωνα με τις γενικές πρακτικές της αγοράς. Οι όροι σχετικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων διευκρινίζονται στο Πλαίσιο 2.

δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων συνοψίζονται ως εξής:

- Μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας.
- Η συχνότητά τους δεν είναι καθορισμένη.
- Η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη.
- Διενεργούνται με έκτακτες δημοπρασίες ή μέσω διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5).

Πλαίσιο 2

Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

S : Τρέχουσα (κατά την ημερομηνία συμφωνίας της πράξης ανταλλαγής νομισμάτων) συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ (EUR) και ενός ξένου νομίσματος (ABC)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M : Προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και του ξένου νομίσματος ABC κατά την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M : Διαφορά προθεσμιακής ισοτιμίας μεταξύ του ευρώ και του ABC για την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) : Ποσό του νομίσματος στο άμεσο σκέλος της συναλλαγής. Το N(.)_M είναι το ποσό του νομίσματος στο προθεσμιακό σκέλος της συναλλαγής:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{ή} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$
$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{ή} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- Διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ).
- Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2 και στο Παράρτημα 3, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν σε πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων.

3.5 Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας

α. *Είδος μέσου*

Το Ευρωσύστημα δύναται να προσκαλέσει τους αντισυμβαλλομένους να προβούν σε έντοκες καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι. Η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας προβλέπεται μόνο για λόγους εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά.

β. *Νομική φύση*

Οι καταθέσεις των αντισυμβαλλομένων έχουν καθορισμένη διάρκεια και καθορισμένο επιτόκιο. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ. *Υπολογισμός τόκου*

Το επιτόκιο που ισχύει για τις καταθέσεις είναι το απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες

και έτος 360 ημερών (actual/360). Οι τόκοι καταβάλλονται με τη λήξη της κατάθεσης.

δ. *Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά*

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας συνοψίζονται ως εξής:

- Η αποδοχή καταθέσεων αποσκοπεί στην απορρόφηση ρευστότητας.
- Η συχνότητα της αποδοχής καταθέσεων δεν είναι καθορισμένη.
- Η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη.
- Η αποδοχή καταθέσεων διενεργείται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5).
- Η αποδοχή καταθέσεων γίνεται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η διμερής αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας μπορεί να διενεργείται από την ΕΚΤ).¹²
- Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

¹² Οι καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας τηρούνται σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Αυτό θα ισχύει ακόμη και αν αποφασιστεί η διενέργεια πράξεων αυτού του είδους σε κεντρικό επίπεδο από την ΕΚΤ.

Κεφάλαιο 4

Πάγιες διευκολύνσεις

4 Πάγιες διευκολύνσεις

4.1 Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης

α. Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης για την απόκτηση ρευστότητας διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6). Σκοπός της διευκόλυνσης είναι να επιτρέπει στους αντισυμβαλλομένους να καλύπτουν τις προσωρινές ανάγκες τους σε ρευστότητα. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης συνήθως οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

β. Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ρευστότητα μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς διάρκειας μίας ημέρας (δηλ. η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση του περιουσιακού στοιχείου στον οφειλέτη κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα) είτε ως δάνεια διάρκειας μίας ημέρας έναντι ασφάλειας (δηλ. παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση ότι θα εκπληρωθεί η ενοχική υποχρέωση, στον οφειλέτη παραμένει η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Κατά τις ρυθμίσεις για την παροχή ρευστότητας με τη μορφή δανείων που καλύπτονται από ασφάλεια λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (ενεχύρου), σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ. Προϋποθέσεις πρόσβασης

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μόνο τις ημέρες κατά τις οποίες λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό Σύστημα ΔΣΧ και τα αντίστοιχα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων.¹³

Στο τέλος της ημέρας, τα ενδοημερήσια χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών διακανονισμού που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στην αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα θεωρούνται αυτοδικαίως αίτηση προσφυγής στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες για πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο τέλος της ημέρας ορίζονται στην Ενότητα 5.3.3.

Στον αντισυμβαλλόμενο είναι επίσης δυνατόν να επιτραπεί η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης μετά από αίτησή του προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Η εθνική κεντρική τράπεζα διεκπεραιώνει την αίτηση αυθημερόν, εφόσον περιέλθει σ' αυτήν το αργότερο 30 λεπτά μετά από την πραγματική ώρα κλεισίματος του συστήματος TARGET.¹⁴ Κατά κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Η προθεσμία για την

¹³ Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των οποίων το σύστημα ΔΣΧ λειτουργεί όταν ο μηχανισμός διασύνδεσης του TARGET είναι κλειστός θα παρέχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις. Η προθεσμία προσφυγής στις πάγιες διευκολύνσεις σ' αυτή την περίπτωση θα είναι 30 λεπτά μετά την ώρα κλεισίματος του αντίστοιχου συστήματος ΔΣΧ.

¹⁴ Σε ορισμένα κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματά της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο της αργίας.

αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης αποθεματικών.¹⁵ Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το ποσό της χρηματοδότησης και να αναγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία που θα διατεθούν για τη συναλλαγή, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη προκατατεθεί στην εθνική κεντρική τράπεζα.

Πέρα από την υποχρέωση για υποβολή επαρκών αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, τα κεφάλαια που χορηγούνται μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης δεν υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό.

δ. Διάρκεια χρηματοδότησης και υπολογισμός τόκου

Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω της διευκόλυνσης έχει διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, η χρηματοδότηση εξοφλείται την αμέσως προσηχή ημέρα κατά την οποία το αντίστοιχο εθνικό σύστημα ΔΣΧ και τα αντίστοιχα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων λειτουργούν, και μάλιστα την ώρα έναρξης της λειτουργίας των εν λόγω συστημάτων.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών και έτος 360 ημερών (actual/360). Η ΕΚΤ διατηρεί ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα μεταβολής του επιτοκίου, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.¹⁶ Ο τόκος καταβάλλεται με την αποπληρωμή της χρηματοδότησης.

ε. Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται μόνο με γνώμονα τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει οποτεδήποτε.

4.2 Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

α. Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επί των καταθέσεων καταβάλλεται τόκος με προκαθορισμένο επιτόκιο. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.¹⁷

β. Νομική φύση

Επί των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας που πραγματοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι καταβάλλεται τόκος με καθορισμένο επιτόκιο. Στον αντισυμβαλλόμενο δεν παρέχεται ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ. Προϋποθέσεις πρόσβασης¹⁸

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση της αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μόνο κατά τις ημέρες

¹⁵ Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω της ιστοσελίδας της ΕΚΤ (www.ecb.int). Πληροφορίες παρέχονται επίσης οι ιστοσελίδες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (βλ. Παράρτημα 5).

¹⁶ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και μία τουλάχιστον εθνική κεντρική τράπεζα λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

¹⁷ Μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ ενδέχεται να υπάρχουν λειτουργικές διαφορές, οφειλόμενες στα διαφορετικά λογιστικά συστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

¹⁸ Λόγω των διαφορετικών λογιστικών συστημάτων μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, η ΕΚΤ μπορεί να επιτρέψει προσωρινά στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να εφαρμόσουν ελαφρώς διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης από αυτές που αναφέρονται παραπάνω. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα παρέχουν πληροφορίες για οποιοδήποτε σχετικές αποκλίσεις από τις προϋποθέσεις πρόσβασης που περιγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο.

λειτουργίας των αντίστοιχων εθνικών συστημάτων ΔΣΧ.

Για τη χορήγηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων απαιτείται αίτηση του αντισυμβαλλομένου προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση από την εθνική κεντρική τράπεζα, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά την πραγματική ώρα κλεισίματος του TARGET, η οποία είναι κατά κανόνα η 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης).¹⁹ Η προθεσμία για αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά κατά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα μιας περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.²⁰ Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το ποσό που θα κατατεθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά το ποσό που επιτρέπεται να καταθέσει ο αντισυμβαλλόμενος στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

δ. Διάρκεια και υπολογισμός τόκου

Η διάρκεια των καταθέσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης είναι μία ημέρα. Προκειμένου για αντισυμβαλλόμενους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, οι καταθέσεις

λήγουν την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργεί το αντίστοιχο εθνικό σύστημα ΔΣΧ και μάλιστα κατά το άνοιγμα του συστήματος.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών και το έτος 360 ημερών (actual/360). Η ΕΚΤ διατηρεί ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα μεταβολής του επιτοκίου, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Ο τόκος καταβάλλεται με τη λήξη της κατάθεσης.

ε. Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται με γνώμονα τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ μπορεί να προσαρμόσει τις προϋποθέσεις της διευκόλυνσης ή και να την αναστείλει οποτεδήποτε.

¹⁹ Σε ορισμένα κράτη-μέλη η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια υποκαταστήματά της) είναι δυνατόν να μη λειτουργούν ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώσει τους αντισυμβαλλόμενους εκ των προτέρων σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν για την πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων στο πλαίσιο της αργίας.

²⁰ Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω της ιστοσελίδας της ΕΚΤ (www.ecb.int). Πληροφορίες παρέχουν επίσης οι ιστοσελίδες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (βλ. Παράρτημα 5).

Κεφάλαιο 5

Διαδικασίες

5 Διαδικασίες

5.1 Διαδικασίες δημοπρασίας

5.1.1 Γενικά

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος εκτελούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών. Οι δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος διενεργούνται σε έξι λειτουργικά στάδια όπως περιγράφονται στο Πλαίσιο 3.

Το Ευρωσύστημα διακρίνει τις δημοπρασίες σε δύο διαφορετικές κατηγορίες: τις τακτικές και τις έκτακτες. Οι διαδικασίες για τις τακτικές και τις έκτακτες δημοπρασίες είναι πανομοιότυπες, με εξαίρεση το χρονοδιάγραμμα και το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

α. Τακτικές δημοπρασίες

Οι τακτικές δημοπρασίες εκτελούνται εντός 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής (και το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών μέχρι την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής είναι περίπου δύο ώρες). Το Διάγραμμα 1 περιγράφει το σύνηθες χρονικό πλαίσιο για τα λειτουργικά στάδια των τακτικών δημοπρασιών. Η ΕΚΤ

μπορεί με απόφασή της να προσαρμόζει το χρονικό πλαίσιο για επιμέρους πράξεις, εάν κριθεί απαραίτητο.

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις (πλην των οριστικών πράξεων) διενεργούνται πάντοτε με τη μορφή τακτικών δημοπρασιών. Στις τακτικές δημοπρασίες μπορούν να συμμετάσχουν οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1.

β. Έκτακτες δημοπρασίες

Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται συνήθως εντός μίας ώρας από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής. Το σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τα λειτουργικά στάδια των έκτακτων δημοπρασιών ορίζεται στο Διάγραμμα 2. Η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να προσαρμόσει το χρονοδιάγραμμα για επιμέρους πράξεις, εάν κριθεί απαραίτητο. Οι έκτακτες δημοπρασίες χρησιμοποιούνται μόνο για τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ορίζονται

Πλαίσιο 3

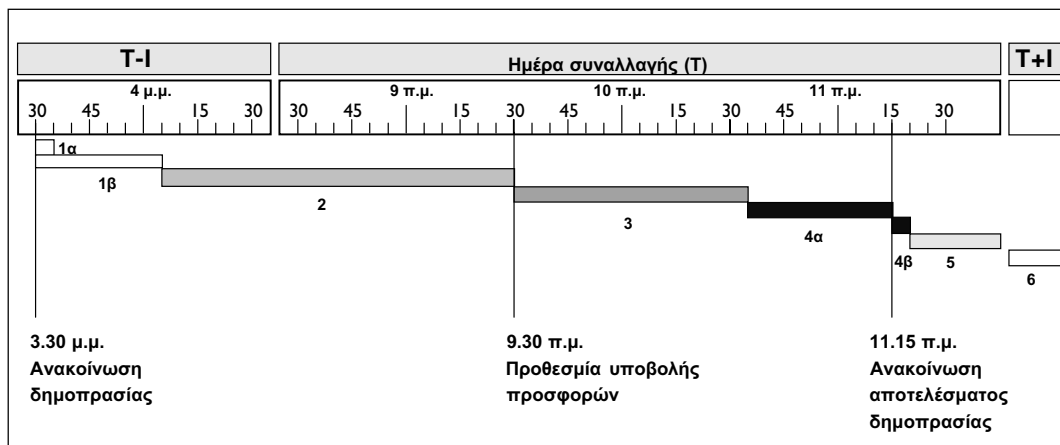
Λειτουργικά στάδια των διαδικασιών δημοπρασίας

Στάδιο 1	Ανακοίνωση της δημοπρασίας α. Ανακοίνωση από την ΕΚΤ μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων β. Ανακοίνωση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω εθνικών ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων και απευθείας προς τους επιμέρους αντισυμβαλλομένους (εάν κριθεί απαραίτητο)
Στάδιο 2	Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων
Στάδιο 3	Συγκέντρωση των προσφορών από το Ευρωσύστημα
Στάδιο 4	Κατανομή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας α. Απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με την κατανομή β. Ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής
Στάδιο 5	Πιστοποίηση των επιμέρους αποτελεσμάτων της κατανομής
Στάδιο 6	Διακανονισμός των συναλλαγών (βλ. Ενότητα 5.3)

Διάγραμμα 1

Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τα λειτουργικά στάδια των τακτικών δημοπρασιών

(ώρα EKT (Κεντρικής Ευρώπης))

1 Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στα λειτουργικά στάδια όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν σε έκτακτες δημοπρασίες.

γ. Δημοπρασίες σταθερού και ανταγωνιστικού επιτοκίου

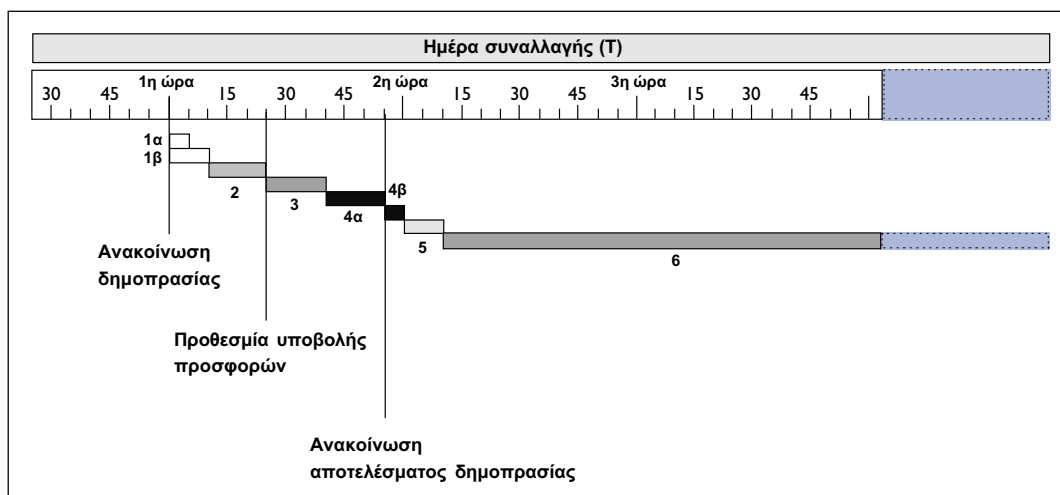
Το Ευρωσύστημα έχει την ευχέρεια να διενεργεί δημοπρασίες είτε σταθερού επιτοκίου (δημοπρασίες ποσού) είτε ανταγωνιστικού επιτοκίου (δημοπρασίες επιτοκίου). Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, η ΕΚΤ καθορίζει το επιτόκιο εκ των προτέρων και οι

συμμετέχοντες αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν προσφορές για το ποσό των χρημάτων με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο επιτόκιο.²¹ Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν προσφορές για το ποσό των χρημάτων και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν

21 Κατά τις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η ΕΚΤ καθορίζει τις μονάδες βάσης *swaps* της πράξης και οι αντισυμβαλλόμενοι προσφέρουν το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό, το οποίο επιθυμούν να πωλήσουν (και να επαναγοράσουν) ή να αγοράσουν (και να επαναπωλήσουν) με το επιτόκιο αυτό.

Διάγραμμα 2

Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τα λειτουργικά στάδια των έκτακτων δημοπρασιών

1 Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στα λειτουργικά στάδια όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

να συμμετάσχουν στις συναλλαγές με την εθνική κεντρική τράπεζα.²²

γ. *Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας*

5.1.2 Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών

α. *Πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης*

Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης εκτελούνται σύμφωνα με το ενδεικτικό ημερολογιακό πρόγραμμα που δημοσιεύει το Ευρωσύστημα.²³ Το ημερολογιακό πρόγραμμα δημοσιεύεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη του έτους για το οποίο ισχύει. Οι συνήθεις ημέρες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ορίζονται στον Πίνακα 2. Η ΕΚΤ επιδιώκει να εξασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής αντισυμβαλλομένων από όλα τα κράτη-μέλη στις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Γι' αυτό, κατά την κατάρτιση του ημερολογιακού προγράμματος των εν λόγω πράξεων, η ΕΚΤ προσαρμόζει κατάλληλα το κανονικό πρόγραμμα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες στα επιμέρους κράτη-μέλη.

β. *Διαρθρωτικές πράξεις*

Οι διαρθρωτικές πράξεις μέσω τακτικών δημοπρασιών δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Ωστόσο, οι διαρθρωτικές πράξεις συνήθως διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο κατά τις ημέρες οι οποίες είναι εργάσιμες²⁴ για τις ΕθνΚΤ όλων των κρατών-μελών.

Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Στις εν λόγω πράξεις μπορούν να συμμετάσχουν μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για την ΕθνΚΤ.

5.1.3 Ανακοίνωση των δημοπρασιών

Οι τακτικές δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος ανακοινώνονται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι δυνατόν να

22 Κατά τις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, οι αντισυμβαλλόμενοι προσφέρουν το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό καθώς και τις μονάδες βάσης swap με τις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν στην πράξη.

23 Το ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος δημοσιεύεται μέσω της ιστοσελίδας της ΕΚΤ (www.ecb.int). Πληροφορίες υπάρχουν επίσης στις ιστοσελίδες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (βλ. Παράρτημα 5).

24 Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο "εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η εθνική κεντρική τράπεζα ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, κάποια υποκαταστήματα της εθνικής κεντρικής τράπεζας ενδέχεται να μη λειτουργούν τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ, λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώσει τους αντισυμβαλλομένους εκ των προτέρων σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα γίνουν για τις συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται τα εν λόγω υποκαταστήματα.

Πίνακας 2

Συνήθεις ημέρες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Είδος πράξης	Συνήθης ημέρα συναλλαγών (Τ)
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Κάθε Τρίτη
Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Η πρώτη Τετάρτη κάθε περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

ανακοινώσουν την πράξη δημοπρασίας απευθείας στους αντισυμβαλλομένους που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση της δημοπρασίας περιέχει συνήθως τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,
- την ημερομηνία της δημοπρασίας,
- το είδος της πράξης (παροχή ή απορρόφηση ρευστότητας και το είδος του μέσου νομισματικής πολιτικής που θα χρησιμοποιηθεί),
- τη διάρκεια της πράξης,
- το είδος της δημοπρασίας (σταθερού ή ανταγωνιστικού επιτοκίου),
- τη μέθοδο κατανομής (δημοπρασία “ολλανδικού” ή “αμερικανικού” τύπου, όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.1.5 δ),
- τον επιδιωκόμενο όγκο της πράξης (συνήθως μόνο στην περίπτωση των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης),
- το σταθερό επιτόκιο/τη σταθερή τιμή/τη σταθερή μονάδα βάσης swap της δημοπρασίας (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),
- το ελάχιστο/μέγιστο αποδεκτό επιτόκιο/τιμή /μονάδα βάσης swap (εάν εφαρμόζεται),
- την ημερομηνία έναρξης και την ημερομηνία λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή την ημερομηνία αξίας (valeur) και την ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τα νομίσματα που αφορά η δημοπρασία και το νόμισμα του οποίου η ποσότητα παραμένει καθορισμένη (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- την τρέχουσα (spot) συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των προσφορών (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),

- το ανώτατο όριο προσφοράς (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),
- το χρονοδιάγραμμα για την υποβολή προσφορών,
- την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Προκειμένου να ενισχύσει τη διαφάνεια στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, το Ευρωσύστημα ανακοινώνει συνήθως εκ των προτέρων τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να μην ανακοινώσει τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό εκ των προτέρων. Η ανακοίνωση των έκτακτων δημοπρασιών ακολουθεί τις ίδιες διαδικασίες όπως και για τις τακτικές δημοπρασίες. Στις έκτακτες δημοπρασίες, ανεξαρτήτως αν ανακοινωθούν δημόσια ή όχι, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επικοινωνούν απευθείας με τους επιλεγμένους αντισυμβαλλομένους.

5.1.4 Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων

Οι προσφορές των αντισυμβαλλομένων πρέπει να υποβάλλονται στη μορφή την οποία έχουν καθορίσει με υπόδειγμα οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για την αντίστοιχη πράξη. Οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου το ίδρυμα έχει κατάστημα (κεντρικό ή υποκατάστημα). Οι προσφορές ενός ιδρύματος επιτρέπεται να υποβληθούν μόνον από ένα κατάστημα (είτε το κεντρικό είτε κατονομαζόμενο υποκατάστημα) σε κάθε κράτος-μέλος.

Στις δημοπρασίες καθορισμένου επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι δηλώνουν στις προσφορές τους το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συναλλαγούν με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.²⁵

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για έως και δέκα διαφορετικά επιτόκια/τιμές/μονάδες βάσης swap. Σε κάθε προσφορά δηλώνουν το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συναλλαγούν με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και το αντίστοιχο επιτόκιο.^{26, 27} Οι προσφορές επιτοκίων πρέπει να εκφράζονται σε πολλαπλάσια του 0,01 της εκατοστιαίας μονάδας. Στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι μονάδες βάσης swap θα δηλώνονται σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς και οι προσφορές πρέπει να είναι εκφρασμένες σε πολλαπλάσια του 0,01 της μονάδας βάσης swap.

Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, το ελάχιστο ποσό προσφοράς είναι 1.000.000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ελάχιστο ποσό πρέπει να εκφράζονται σε ακέραια πολλαπλάσια των 100.000 ευρώ. Τα ίδια ελάχιστα ποσά και πολλαπλάσια ισχύουν στις πράξεις βραχυχρόνιας ρύθμισης των διακυμάνσεων της ρευστότητας και στις διαρθρωτικές πράξεις. Το ελάχιστο όριο ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου/τιμής/μονάδων βάσης swap.

Για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, κάθε εθνική κεντρική τράπεζα ορίζει το ελάχιστο ύψος προσφορών μεταξύ 10.000 ευρώ και 1.000.000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος πρέπει να είναι εκφρασμένες σε ακέραια πολλαπλάσια των 10.000 ευρώ. Το ελάχιστο όριο ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου.

Η ΕΚΤ δύναται να επιβάλει ανώτατο όριο προσφορών ώστε να αποτραπούν δυσανάλογα μεγάλες προσφορές. Το τυχόν ανώτατο όριο αναφέρεται πάντοτε στη δημόσια ανακοίνωση της δημοπρασίας.

Οι αντισυμβαλλόμενοι αναμένεται ότι θα είναι πάντοτε σε θέση να καλύψουν τα ποσά τα οποία

τους κατανέμονται με επαρκή ποσότητα αποδεκτών τίτλων.²⁸ Οι συμβατικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα επιτρέπουν την επιβολή ποινών εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα τίτλων ή μετρητών για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας που του έχει κατανεμηθεί στη δημοπρασία.

Οι προσφορές μπορούν να ανακληθούν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών. Προσφορές που υποβάλλονται μετά τη λήξη της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην ανακοίνωση της δημοπρασίας είναι άκυρες. Το εμπρόθεσμο της υποβολής κρίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν όλες τις προσφορές ενός αντισυμβαλλομένου εάν το αθροιστικό ποσό της προσφοράς υπερβαίνει το τυχόν ανώτατο όριο που έχει θέσει η ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν επίσης κάθε προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου ποσού ή που υπολείπεται του ελάχιστου επιτοκίου/τιμής/μονάδας βάσης swap ή που υπερβαίνει το ανώτατο επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να απορρίψουν προσφορές που είναι ελλιπείς ή δεν ακολουθούν το υπόδειγμα. Εάν μια συγκεκριμένη προσφορά απορριφθεί, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα γνωστοποιεί στον αντισυμβαλλόμενο την απορριπτική της απόφαση πριν από την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας.

²⁵ Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συναλλαγή με το Ευρωσύστημα.

²⁶ Όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ, η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει ότι οι προσφορές θα πρέπει να εκφράζονται υπό μορφή τιμών και όχι υπό μορφή επιτοκίων. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι τιμές θα αναφέρονται ως ποσοστό της ονομαστικής αξίας των τίτλων.

²⁷ Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συναλλαγή με το Ευρωσύστημα και το αντίστοιχο επίπεδο μονάδων βάσης swap.

²⁸ Ή να διακανονίσουν σε μετρητά στην περίπτωση πράξεων απορρόφησης ρευστότητας.

Πλαίσιο 4

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Όπου:

- A : συνολικά κατανεμόμενο ποσό
n : συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων
 a_i : ποσό προσφοράς του αντισυμβαλλομένου i
all% : ποσοστό κατανομής
 all_i : συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο i

Το ποσοστό της κατανομής είναι:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο είναι:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

5.1.5 Διαδικασίες κατανομής

α. Δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Για την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, αθροίζονται οι υποβληθείσες από τους αντισυμβαλλομένους προσφορές. Εάν το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το συνολικό ποσό ρευστότητας που θα κατανεμηθεί, οι προσφορές ικανοποιούνται συμμετρως, με βάση το λόγο του ποσού που θα κατανεμηθεί προς το αθροιστικό ποσό των προσφορών (βλ. Πλαίσιο 4). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ. Ωστόσο, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να κατανείμει ένα ελάχιστο ποσό/ποσοστό σε κάθε συμμετέχοντα στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου.

β. Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας σε ευρώ με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων. Οι προσφορές με το υψηλότερο επιτόκιο ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά χαμηλότερο επιτόκιο μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να κατανεμηθεί. Εάν, στο χαμηλότερο επιτόκιο το οποίο έχει γίνει αποδεκτό

(δηλ. στο οριακό επιτόκιο), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο (βλ. Πλαίσιο 5). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου (οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την έκδοση πιστοποιητικών χρέους και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων (ή φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων τιμών). Οι προσφορές με το χαμηλότερο επιτόκιο (την υψηλότερη τιμή) ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά υψηλότερο επιτόκιο (χαμηλότερη τιμή) μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να απορροφηθεί. Εάν, στο υψηλότερο επιτόκιο (στη χαμηλότερη τιμή) το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλ. στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το

Πλαίσιο 5

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

(το παράδειγμα αφορά προσφορές που διατυπώνονται ως επιτόκια)

Όπου:

- A : συνολικά κατανεμόμενο ποσό
 r_s : s προσφερόμενο επιτόκιο από τους αντισυμβαλλομένους
 n : συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων
 $a(r_s)_i$: προσφερόμενο ποσό στο s επιτόκιο (r_s) από τον i αντισυμβαλλόμενο
 $a(r_s)$: συνολικό προσφερόμενο ποσό στο s επιτόκιο (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

- r_m : οριακό επιτόκιο
 $r_1 \geq r_s \geq r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,
 $r_m \geq r_s \geq r_1$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας
 r_{m-1} : επιτόκιο πριν από το οριακό επιτόκιο (τελευταίο επιτόκιο στο οποίο όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως),
 $r_{m-1} > r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,
 $r_m > r_{m-1}$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας
 $all\%(r_m)$: ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο
 $all(r_s)_i$: ποσό κατανομής στον i αντισυμβαλλόμενο στο s επιτόκιο
 all_i : συνολικό ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο

Το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο/ στην οριακή τιμή (βλ. Πλαίσιο 5). Προκειμένου για έκδοση πιστοποιητικών χρέους, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο πολλαπλάσιο της ονομαστικής αξίας των πιστοποιητικών χρέους. Στις λοιπές πράξεις απορρόφησης ρευστότητας, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου.

γ. *Δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου*

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap.²⁹ Οι

²⁹ Οι μονάδες βάσης swap κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη με βάση το πρόσημό τους, το οποίο εξαρτάται από το πρόσημο του διαφορικού επιτοκίου μεταξύ του ξένου νομίσματος και του ευρώ. Εάν, για τη διάρκεια της πράξης, το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι θετικό (γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο – at premium – έναντι του ξένου νομίσματος). Και αντίστροφα, όταν το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μικρότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι αρνητικό (γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπό το άρτιο – at discount – έναντι του ξένου νομίσματος).

Πλαίσιο 6

Κατανομή στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου

Όπου:

- A : συνολικά κατανεμόμενο ποσό
 Δ_s : s προσφερόμενη μονάδα βάσης swap από τους αντισυμβαλλομένους
 N : συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων
 $A(\Delta_s)_i$: προσφερόμενο ποσό στην s μονάδα βάσης swap (Δ_s) από τον i αντισυμβαλλόμενο
 $A(\Delta_s)$: συνολικό προσφερόμενο ποσό στη s μονάδα βάσης swap (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

- Δ_m : οριακή μονάδα βάσης swap
 $\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,
 $\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας
 Δ_{m-1} : μονάδα βάσης swap πριν από την οριακή μονάδα βάσης swap (τελευταία μονάδα βάσης swap στην οποία όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως),
 $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,
 $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας
 $all\%(\Delta_m)$: ποσοστό κατανομής στην οριακή μονάδα βάσης swap
 $all(\Delta_s)_i$: ποσό κατανομής στον i αντισυμβαλλόμενο στη s μονάδα βάσης swap
 all_i : συνολικό ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο

Το ποσοστό κατανομής στην οριακή μονάδα βάσης swap είναι:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο στην οριακή μονάδα βάσης swap είναι:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον i αντισυμβαλλόμενο είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

προσφορές με τις χαμηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά υψηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στην υψηλότερη μονάδα βάσης swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλ. στην οριακή μονάδα βάσης swap), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στην οριακή μονάδα βάσης swap (βλ. Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό

τρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap. Οι προσφορές με τις υψηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά χαμηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στη χαμηλότερη μονάδα βάσης

swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλ. στην οριακή μονάδα βάσης swap), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών σύμφωνα με το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στην οριακή μονάδα βάσης swap (βλ. Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

δ. Τύπος δημοπρασίας

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, το Ευρωσύστημα μπορεί να εφαρμόσει διαδικασίες είτε ενιαίου είτε πολλαπλού επιτοκίου. Στη δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (“δημοπρασία ολλανδικού τύπου”), το επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap κατανομής που εφαρμόζεται σε όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το οριακό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap (δηλ. το επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap στο οποίο εξαντλήθηκε το σύνολο του προς κατανομή ποσού). Στη δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (“δημοπρασία αμερικανικού τύπου”) το επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap κατανομής ισούται με το προσφερόμενο ανά μεμονωμένη προσφορά επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap.

5.1.6 Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας

Τα αποτελέσματα των τακτικών και των έκτακτων δημοπρασιών γνωστοποιούνται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανακοινώνουν το αποτέλεσμα της κατανομής απευθείας σε αντισυμβαλλομένους οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση του αποτελέσματος της δημοπρασίας κανονικά περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,
- την ημερομηνία της δημοπρασίας,
- το είδος της πράξης,
- τη διάρκεια της πράξης,

- το συνολικό ποσό των προσφορών που υπέβαλαν οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος,
- τον αριθμό των αντισυμβαλλομένων που υπέβαλαν προσφορές,
- τα νομίσματα που αφορά η πράξη (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το συνολικά κατανεμόμενο ποσό,
- το ποσοστό κατανομής (στην περίπτωση δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),
- την τρέχουσα ισοτιμία (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το οριακό αποδεκτό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap και το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap (στην περίπτωση δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου),
- το ελάχιστο και μέγιστο επιτόκιο προσφοράς και το μέσο σταθμικό επιτόκιο της κατανομής (στην περίπτωση δημοπρασιών πολλαπλού επιτοκίου),
- την ημερομηνία έναρξης και λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή ημερομηνία αξίας και ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),
- την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών χρέους (στην περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα επιβεβαιώνουν το κατανεμόμενο ποσό απευθείας σε κάθε

αντισυμβαλλόμενο που υπέβαλε επιτυχή προσφορά.

5.2 Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις

α. Γενικά

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν πράξεις μέσω διμερών διαδικασιών.³⁰ Οι διμερείς διαδικασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πράξεις ανοικτής αγοράς για τη βραχυχρόνια ρύθμιση των διακυμάνσεων της ρευστότητας και σε διαρθρωτικές οριστικές πράξεις. Οι διμερείς διαδικασίες ορίζονται με ευρεία έννοια ως οποιοσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγές με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με λίγους αντισυμβαλλομένους χωρίς δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες διακρίνονται σε δύο διαφορετικά είδη: σε εκείνες στις οποίες το Ευρωσύστημα έρχεται απευθείας σε επαφή με τους αντισυμβαλλομένους και σε εκείνες που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς.

β. Απευθείας επαφή με τους αντισυμβαλλομένους

Σ' αυτή τη διαδικασία, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους εγχώριους αντισυμβαλλομένους, οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Σύμφωνα με τις ακριβείς οδηγίες της ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Οι συναλλαγές διακανονίζονται μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Εάν και εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίσει ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις μπορούν να εκτελούνται από την ίδια την ΕΚΤ (ή από μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ), οι διαδικασίες γι' αυτές τις πράξεις θα προσαρμοστούν αναλόγως. Σ' αυτή την περίπτωση, η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους

αντισυμβαλλομένους στη ζώνη του ευρώ, οι οποίοι θα επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Και πάλι όμως οι συναλλαγές θα διακανονίζονται με αποκεντρωμένο τρόπο μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Οι διμερείς πράξεις μέσω απευθείας επαφής με τους αντισυμβαλλομένους μπορούν να εφαρμοστούν για τις αντιστρεπτές πράξεις, τις οριστικές πράξεις, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

γ. Πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκτελούν οριστικές πράξεις μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς. Γι' αυτές τις πράξεις το φάσμα των αντισυμβαλλομένων δεν περιορίζεται εκ των προτέρων και οι διαδικασίες προσαρμόζονται στην καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που θα χρησιμοποιηθούν. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ίδια η ΕΚΤ (ή μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) μπορεί να εκτελεί οριστικές πράξεις για τη βραχυχρόνια ρύθμιση των διακυμάνσεων της ρευστότητας μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς.

δ. Ανακοίνωση των διμερών πράξεων

Οι διμερείς πράξεις συνήθως δεν ανακοινώνονται στο κοινό εκ των προτέρων. Επιπλέον, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να μην ανακοινώσει στο κοινό τα αποτελέσματα των διμερών πράξεων.

³⁰ Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις για τη βραχυχρόνια ρύθμιση των διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ.

ε. *Ημέρες διενέργειας*

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να διενεργήσει διμερείς πράξεις για τη βραχυχρόνια ρύθμιση των διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Σ' αυτές τις πράξεις συμμετέχουν μόνον οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για την ΕθνΚΤ.

Οι διμερείς οριστικές πράξεις για διαρθρωτικούς σκοπούς κανονικά διενεργούνται και διακανονίζονται μόνον ημέρες που είναι εργάσιμες για τις ΕθνΚΤ όλων των κρατών-μελών.

5.3 Διαδικασίες διακανονισμού

5.3.1 Γενικά

Οι χρηματικές συναλλαγές που συνδέονται με τη χρήση των πάγιων διευκολύνσεων του Ευρωσυστήματος ή με τη συμμετοχή σε πράξεις ανοικτής αγοράς διακανονίζονται μέσω των λογαριασμών που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή σε λογαριασμούς τραπεζών διακανονισμού που

συμμετέχουν στο TARGET). Οι χρηματικές συναλλαγές διακανονίζονται μόνον εφόσον έχει ήδη γίνει (ή γίνεται ταυτόχρονα) η οριστική μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια για την πράξη. Αυτό σημαίνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πρέπει είτε να έχουν κατατεθεί εκ των προτέρων σε λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης στις εθνικές κεντρικές τράπεζες είτε να διακανονιστούν μέσω ενδοημερήσιας παράδοσης έναντι πληρωμής (delivery versus payment) με τις εν λόγω κεντρικές τράπεζες. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πραγματοποιείται μέσω των λογαριασμών διακανονισμού τίτλων που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι σε συστήματα διακανονισμού χρεογράφων που πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές της ΕΚΤ.³¹ Οι αντισυμβαλλόμενοι που δεν διαθέτουν λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης σε εθνική κεντρική τράπεζα ή λογαριασμό διακανονισμού τίτλων σε κάποιο σύστημα διακανονισμού χρεογράφων που να πληροί τις ελάχιστες

31 Περιγραφή των προδιαγραφών για τη χρήση των αποδεκτών συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων (ΣΔΧ) στη ζώνη του ευρώ και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

Πίνακας 3

Συνηθείς ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος¹⁾

Μέσο νομισματικής πολιτικής	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες ή σε διμερείς διαδικασίες
Αντιστρεπτέες πράξεις	T+1 ²⁾	T
Οριστικές πράξεις	–	Σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τους τίτλους
Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	T+1	–
Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	–	T, T+1 ή T+2
Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	–	T

Σημειώσεις:

1) Τ είναι η ημερομηνία συναλλαγής. Ως ημερομηνία διακανονισμού νοείται εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.

2) Εάν η κανονική ημέρα διακανονισμού για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης ή τις πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης συμπίπτει με επίσημη αργία, η ΕΚΤ δύναται με απόφασή της να εφαρμόσει διαφορετική ημερομηνία διακανονισμού, ακόμη και αωθημερόν διακανονισμό. Οι ημερομηνίες διακανονισμού για τις πράξεις κύριας και πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης καθορίζονται εκ των προτέρων στο ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος (βλ. Ενότητα 5.1.2).

προδιαγραφές της ΕΚΤ μπορούν να διακανονίζονται τις συναλλαγές επί των τίτλων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια μέσω του λογαριασμού διακανονισμού τίτλων ή του λογαριασμού ασφαλούς φύλαξης ενός πιστωτικού ιδρύματος-ανταποκριτού.

Περαιτέρω διατάξεις που αφορούν τις διαδικασίες διακανονισμού προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) για τα συγκεκριμένα μέσα νομισματικής πολιτικής. Οι διαδικασίες διακανονισμού ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρά μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών λόγω διαφορών ως προς το εθνικό δίκαιο ή ως προς την πρακτική των συναλλαγών.

5.3.2 Διακανονισμός πράξεων ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες (οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις) διακανονίζονται κανονικά την πρώτη από τις επόμενες της ημερομηνίας συναλλαγής ημέρες, κατά την οποία λειτουργούν όλα τα αντίστοιχα εθνικά συστήματα πληρωμών σε συνεχή χρόνο και όλα τα αντίστοιχα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων. Το Ευρωσύστημα για λόγους αρχής επιδιώκει να διακανονίζονται οι συναλλαγές που σχετίζονται με τις πράξεις ανοικτής αγοράς του ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη-μέλη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχουν προσφέρει επαρκή περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Ωστόσο, εξαιτίας λειτουργικών περιορισμών και λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών των συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων, η ακριβής ώρα της ημέρας κατά την οποία διακανονίζονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς ενδέχεται να μη συμπίπτει σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο χρόνος διακανονισμού των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης συμπίπτει κανονικά με το χρόνο εξόφλησης μιας προηγούμενης πράξης με αντίστοιχη διάρκεια.

Το Ευρωσύστημα επιδιώκει να διακανονίζονται αυθημερόν οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες. Ωστόσο, το Ευρωσύστημα μπορεί για λειτουργικούς λόγους να εφαρμόζει κατά καιρούς άλλες ημέρες διακανονισμού γι' αυτές τις πράξεις, ιδίως για τις οριστικές πράξεις (που διενεργούνται για σκοπούς βραχυχρόνιας ρύθμισης των διακυμάνσεων της ρευστότητας καθώς και για διαρθρωτικούς σκοπούς) και για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων (βλ. Πίνακα 3).

5.3.3 Διαδικασίες τέλους ημέρας

Οι διαδικασίες τέλους ημέρας καθορίζονται στην τεκμηρίωση που αφορά τα εθνικά συστήματα ΔΣΧ και το σύστημα TARGET. Κατά γενικό κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Μετά την ώρα κλεισίματος δεν γίνονται δεκτές εντολές πληρωμής για επεξεργασία στα εθνικά συστήματα ΔΣΧ, παρότι συνεχίζεται η επεξεργασία των εντολών πληρωμής που έχουν παραληφθεί πριν από την ώρα κλεισίματος. Οι αιτήσεις των αντισυμβαλλομένων για πρόσβαση στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ή στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων πρέπει να υποβληθούν στην οικεία εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά την πραγματική ώρα κλεισίματος του TARGET.^{32, 33}

Τυχόν αρνητικά υπόλοιπα που παραμένουν στους λογαριασμούς διακανονισμού (στα εθνικά συστήματα ΔΣΧ) των αποδεκτών αντισυμβαλλομένων μετά την οριστικοποίηση των διαδικασιών ελέγχου τέλους ημέρας λογίζονται αυτοδικαίως ως αίτηση προσφυγής στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (βλ. Ενότητα 4.1).

³² Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος κάθε περιόδου τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών.

³³ Βλ. και υποσημείωση 13 για τις περιπτώσεις που τα εθνικά συστήματα ΔΣΧ των ΕθνΚΤ είναι ανοικτά όταν η Διασύνδεση του TARGET είναι κλειστή.

Κεφάλαιο 6

Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία

6 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία

6.1 Γενικά

Το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συναλλάσσονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές αγοράζοντας και πωλώντας περιουσιακά στοιχεία είτε με οριστικές πράξεις είτε με σύμφωνο επαναγοράς και ορίζει ότι όλες οι πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να καλύπτονται από επαρκή ασφάλεια. Ως εκ τούτου, όλες οι πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος βασίζονται σε περιουσιακά στοιχεία τα οποία παρέχουν ως ασφάλεια οι αντισυμβαλλόμενοι είτε με τη μορφή μεταβίβασης της κυριότητας των στοιχείων αυτών (στην περίπτωση των οριστικών πράξεων και των συμφωνιών επαναγοράς) είτε με την μορφή ενεχύρου επί σχετικών περιουσιακών στοιχείων (όπως στην περίπτωση των δανείων έναντι ενεχύρου).³⁴

Προκειμένου να προστατευθεί το Ευρωσύστημα από ζημιές κατά τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του, να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αντισυμβαλλομένων και να ενισχυθεί η αποτελεσματική λειτουργία, πρέπει τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια να πληρούν ορισμένα κριτήρια ώστε να είναι αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αναγνωρίζεται ότι η εναρμόνιση των κριτηρίων καταλληλότητας σε όλη τη ζώνη του ευρώ θα συνέβαλε ώστε να εξασφαλιστεί ίση μεταχείριση και αποτελεσματική λειτουργία. Ταυτόχρονα, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ ως προς τη δομή των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, γίνεται λοιπόν διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Οι δύο αυτές κατηγορίες είναι γνωστές ως “πρώτη βαθμίδα” και “δεύτερη βαθμίδα”:

- Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν κοινά

για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας, τα οποία ορίζει η ΕΚΤ.

- Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας τα οποία καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, υπό τον όρο ότι πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που ορίζει η ΕΚΤ. Τα συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας της δεύτερης βαθμίδας που εφαρμόζονται από τις αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται συνήθως από το Ευρωσύστημα σε οριστικές πράξεις). Τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης.³⁵

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης και δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στα μέτρα ελέγχου κινδύνων που διευκρινίζονται στην Ενότητα 6.4.

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποδεκτά

³⁴ Οι οριστικές και οι αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για την απορρόφηση ρευστότητας βασίζονται επίσης σε περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για απορρόφηση ρευστότητας, ισχύουν τα ίδια κριτήρια καταλληλότητας για τα χρησιμοποιούμενα περιουσιακά στοιχεία όπως και για τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για παροχή ρευστότητας. Δεν εφαρμόζονται όμως ούτε αρχικά περιθώρια ούτε περικοπές αποτίμησης στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας.

³⁵ Επιπλέον, η ΕΚΤ μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να θεωρήσουν ορισμένα είδη περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν είναι αποδεκτά για πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος ως κατάλληλα για πράξεις ενδοημερήσιας πίστωσης (βλ. υποσημείωση 47).

περιουσιακά στοιχεία σε διασυνοριακή βάση, δηλ. για να χρηματοδοτηθούν από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι, προσφέροντας ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

6.2 Περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο με τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Ο κατάλογος αυτός διατίθεται στο κοινό.³⁶

Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ταξινομούνται ως περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας. Πιστοποιητικά χρέους εκδοθέντα από εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν υιοθετηθεί το ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη επίσης υπάγονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας.

Στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια καταλληλότητας (βλ. και Πίνακα 4):

- Πρέπει να είναι χρεόγραφα.³⁷
- Πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας. Κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των χρεογράφων, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τη διαβάθμιση του εκδότη ή της έκδοσης από τους οίκους αξιολόγησης καθώς και ορισμένα θεσμικά κριτήρια που διασφαλίζουν ιδιαίτερα αυξημένη προστασία των κομιστών.³⁸
- Πρέπει να ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ (ώστε η εκποίησή τους να υπόκειται στο δίκαιο κράτους-μέλους της ζώνης του ευρώ), να μπορούν να μεταβιβαστούν σε άυλη μορφή και να έχουν κατατεθεί σε εθνική κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων που να πληροί τις ελάχιστες προδιαγραφές της ΕΚΤ.³⁹
- Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ.⁴⁰
- Πρέπει να έχουν εκδοθεί (ή να είναι εγγυημένα) από πρόσωπα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ.⁴¹

- Πρέπει να είναι τουλάχιστον εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών,⁴² ή να είναι εισηγμένα ή να υφίστανται διαπραγμάτευση σε ορισμένες μη οργανωμένες αγορές που καθορίζει η ΕΚΤ.⁴³ Εξάλλου, η ΕΚΤ μπορεί να λάβει υπόψη τη ρευστότητα της αγοράς προκειμένου να αποφανθεί για την καταλληλότητα των επιμέρους χρεογράφων.

Αν και περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν επιτρέπεται να δέχονται ως ασφάλεια χρεόγραφα που έχει εκδώσει ή εγγυάται ο αντισυμβαλλόμενος ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς ο αντισυμβαλλόμενος, κατά την έννοια της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και

³⁶ Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται και ενημερώνεται σε εβδομαδιαία βάση στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

³⁷ Τα χρεόγραφα που είναι μετατρέψιμα σε μετοχές (ή με παρόμοια χαρακτηριστικά) καθώς και τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα εξαρτώμενα από τις απαιτήσεις των κομιστών άλλων χρεωστικών τίτλων εξαιρούνται της πρώτης βαθμίδας.

³⁸ Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Αρθρου 22(4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ, τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) γίνονται αποδεκτά στην πρώτη βαθμίδα, μόνο εφόσον για κάθε έκδοση έχει δοθεί διαβάθμιση (από οίκους αξιολόγησης) από την οποία προκύπτει, κατά την άποψη του Ευρωσυστήματος, ότι τα χρεόγραφα είναι υψηλής ποιότητας.

³⁹ Περιγραφή των προδιαγραφών για τη χρήση των αποδεκτών συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων ΣΔΧ στη ζώνη του ευρώ καθώς και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁴⁰ Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

⁴¹ Η προϋπόθεση να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ ο εκδότης δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.

⁴² Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 141 της 11ης Ιουνίου 1993, σελ. 27 επ.

⁴³ Χρεόγραφα εκδιδόμενα από πιστωτικά ιδρύματα που δεν ανταποκρίνονται αυστηρώς στα κριτήρια του Αρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) γίνονται δεκτοί στην πρώτη βαθμίδα μόνο εφόσον είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη αγορά όπως ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών (Οδηγία 93/22/ΕΟΚ) και πληρούν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 89/298/ΕΟΚ για το συντονισμό των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται στο κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες.

την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων.^{44, 45}

Μολονότι περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφασή τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα παρακάτω χρεόγραφα:

- Χρεόγραφα που καθίστανται ληξιπρόθεσμα πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.⁴⁶
- Χρεόγραφα που αποφέρουν εισόδημα (δηλ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά το διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση, πράγμα που σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να λάβει πίστωση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος χρησιμοποιώντας περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που βασίζονται σε ασφάλεια, δηλ. για ανπιστρεπτές και οριστικές πράξεις ανοικτής αγοράς και στο πλαίσιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης.

6.3 Περιουσιακά στοιχεία δεύτερης βαθμίδας⁴⁷

Εκτός από τα χρεόγραφα που πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να θεωρήσουν αποδεκτά και άλλα περιουσιακά στοιχεία, αυτά της δεύτερης βαθμίδας, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Τα κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης

βαθμίδας καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που αναφέρονται παρακάτω. Τα συγκεκριμένα εθνικά κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες καταρτίζουν και τηρούν εθνικούς καταλόγους αποδεκτών περιουσιακών

44 Το Άρθρο 1, αριθ. 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, σελ. 1 επ., αναφέρει επί λέξει τα εξής:

“Στενοί δεσμοί”: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω:

α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι’ ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20% ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή

β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Αρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. Κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων φυσικών ή νομικών μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου”.

45 Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τους στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ. Δεν εμπίπτουν επίσης στον ορισμό των στενών δεσμών οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα εν λόγω χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις δηλ. όσοι τίτλοι ικανοποιούν αυστηρώς τα κριτήρια του Αρθρου 22(4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ).

46 Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες θα χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, τότε οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαθιστούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη τους.

47 Εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να παρέχουν ενδοημερήσια πίστωση έναντι χρεογράφων τα οποία κεντρικές τράπεζες κρατών-μελών της ΕΕ εκτός της ζώνης του ευρώ θεωρούν αποδεκτά ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης και τα οποία: 1) βρίσκονται σε εκτός της ζώνης του ευρώ χώρες του ΕΟΧ, 2) έχουν εκδοθεί από πρόσωπα εγκατεστημένα σε εκτός της ζώνης του ευρώ χώρες του ΕΟΧ, 3) είναι εκφρασμένα σε νομίσματα του ΕΟΧ (ή σε άλλα νομίσματα που τυγχάνουν ευρείας διαπραγματεύσεως). Η έγκριση της ΕΚΤ παρέχεται υπό τον όρο ότι δεν θίγεται η αποτελεσματική λειτουργία και η άσκηση κατάλληλου ελέγχου όσον αφορά τους ειδικούς νομικούς κινδύνους που συνδέονται με τέτοιου είδους χρεόγραφα. Εντός της ζώνης του ευρώ, τα χρεόγραφα αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση (δηλ. οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα χρεόγραφα μόνο για να χρηματοδοτηθούν απευθείας από την εθνική κεντρική τράπεζα στην οποία έχει επιτρέψει η ΕΚΤ να παρέχει ενδοημερήσια πίστωση έναντι των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων).

Πίνακας 4

Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
Είδος περιουσιακού στοιχείου	<ul style="list-style-type: none"> Πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ Λοιπά εμπορεύσιμα χρεόγραφα ¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Εμπορεύσιμα χρεόγραφα Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα Μετοχές που είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά
Διαδικασίες διακανονισμού	<ul style="list-style-type: none"> Οι τίτλοι πρέπει να τηρούνται κεντρικά με λογιστική μορφή στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή σε ΣΔΧ που πληροί τις ελάχιστες προδιαγραφές της ΕΚΤ 	<ul style="list-style-type: none"> Πρέπει να έχει ευχερή πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία η εθνική κεντρική τράπεζα που τα έχει συμπεριλάβει στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας
Κατηγορία εκδότη	<ul style="list-style-type: none"> Ευρωσύστημα Δημόσιος τομέας Ιδιωτικός τομέας ²⁾ Διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα 	<ul style="list-style-type: none"> Δημόσιος τομέας Ιδιωτικός τομέας ³⁾
Πιστοληπτική ικανότητα	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκδότης (εγγυητής) πρέπει να κρίνεται από την ΕΚΤ οικονομικά εύρωστος 	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκδότης/οφειλέτης (εγγυητής) πρέπει να κρίνεται οικονομικά εύρωστος από την εθνική κεντρική τράπεζα που έχει συμπεριλάβει το περιουσιακό στοιχείο στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας
Τόπος εγκατάστασης του εκδότη (ή του εγγυητή)	<ul style="list-style-type: none"> ΕΟΧ ⁴⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Ζώνη του ευρώ
Τόπος όπου ευρίσκεται ο τίτλος	<ul style="list-style-type: none"> Ζώνη του ευρώ ⁵⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Ζώνη του ευρώ ⁵⁾
Νόμισμα	<ul style="list-style-type: none"> Ευρώ ⁶⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Ευρώ ⁶⁾
Προς υπόμνηση: Διασυνοριακή χρήση	<ul style="list-style-type: none"> Ναι 	<ul style="list-style-type: none"> Ναι

Σημειώσεις:

- 1) Χρεόγραφα μετατρέψιμα σε μετοχές (ή με παρόμοια χαρακτηριστικά) και χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα εξαρτώμενα από απαιτήσεις κατόχων άλλων χρεογράφων του εκδότη αποκλείονται από την πρώτη βαθμίδα.
- 2) Χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4), της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ, τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα υπό τις εξής προϋποθέσεις: Πρώτον, κάθε συγκεκριμένη έκδοση πρέπει να έχει λάβει διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας (από οίκο αξιολόγησης) η οποία να συνεπάγεται, κατά τη γνώμη του Ευρωσυστήματος, υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση του χρεογράφου. Δεύτερον, τα χρεόγραφα πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών (Οδηγία 93/22/ΕΟΚ). Τρίτον, τα χρεόγραφα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας περί Ενημερωτικών Δελτίων (Οδηγία 89/298/ΕΟΚ).
- 3) Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ δεν μπορούν κατά κανόνα να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να περιλαμβάνουν τέτοιους τίτλους στη δεύτερη βαθμίδα τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.
- 4) Η προϋπόθεση ότι ο εκδότης πρέπει να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.
- 5) Ούτως ώστε η εκποίηση να υπόκειται στο δίκαιο ενός κράτους-μέλους της ζώνης του ευρώ.
- 6) Εκφραζόμενο σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας. Οι κατάλογοι αυτοί διατίθενται στο κοινό.⁴⁸

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας (βλ. και Πίνακα 4):

- Πρέπει να είναι είτε χρεόγραφα (εμπορεύσιμα ή μη) είτε μετοχές (που να αποτελούν

⁴⁸ Οι κατάλογοι αυτοί δημοσιεύονται και ενημερώνονται σε εβδομαδιαία βάση στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int). Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία και τα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μη αποκαλύπτουν πληροφορίες για μεμονωμένες εκδόσεις, εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές κατά τη δημοσίευση των εθνικών καταλόγων των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, θα πρέπει όμως να παρέχουν εναλλακτικές πληροφορίες ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αντισυμβαλλόμενοι σε όλη τη ζώνη του ευρώ μπορούν εύκολα να εξακριβώσουν την καταλληλότητα ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά όπως ορίζεται σύμφωνα με την Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών⁴⁹). Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν ανταποκρίνονται αυστηρώς στα κριτήρια του Άρθρου 22(4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ συνήθως δεν είναι επιλέξιμα ώστε να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο, η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τέτοιου είδους περιουσιακά στοιχεία στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας υπό ορισμένες προϋποθέσεις και υπό κάποιους περιορισμούς.

- Πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις ή να είναι μετοχές (ή υπό την εγγύηση) φορέων που θεωρούνται οικονομικά εύρωστοι από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία περιέλαβε τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας.
- Η εθνική κεντρική τράπεζα που τα συμπεριέλαβε στους καταλόγους των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά.
- Πρέπει να βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ (ώστε η εκποίησή τους να υπόκειται στο δίκαιο ενός κράτους-μέλους της ζώνης του ευρώ).
- Πρέπει η ονομαστική τους αξία να είναι διατυπωμένη σε ευρώ.⁵⁰
- Πρέπει να έχουν εκδοθεί ή να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ.

Μολονότι περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν θα αποδέχονται ως ασφάλεια ενοχικές υποχρεώσεις έναντι του αντισυμβαλλομένου ή μετοχές αυτού ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς ο αντισυμβαλλόμενος, κατά την έννοια του Άρθρου 1, αριθ. 26 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.^{51, 52}

Αν και περιλαμβάνονται στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφασή τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα εξής περιουσιακά στοιχεία:

- Χρεόγραφα που καθίστανται ληξιπρόθεσμα πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.⁵³
- Χρεόγραφα που αποφέρουν εισόδημα (δηλ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά το διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.
- Μετοχές που ενσωματώνουν δικαίωμα πληρωμής πάσης φύσεως (και εις είδος) ή οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα το οποίο μπορεί να επηρεάσει την καταλληλότητά τους για να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια για το χρονικό διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση, πράγμα που σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να λάβει κεφάλαια από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, χρησιμοποιώντας

49 Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 141 της 11ης Ιουνίου 1993, σελ. 27 και εξής.

50 Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

51 Βλ. υποσημείωση 44.

52 Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για (i) τους στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ και (ii) εμπορικά γραμμάτια όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, τουλάχιστον άλλο ένα πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), (iii) χρεόγραφα που ικανοποιούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) ή (iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης (iii).

53 Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαταστήσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη.

Πλαίσιο 7

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

- **Αρχικά περιθώρια**

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει αρχικά περιθώρια στις αντιστρεπτές πράξεις που διενεργεί με σκοπό την παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να παρέχουν ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία των οποίων η αξία να είναι τουλάχιστον ίση με τη ρευστότητα που παρέχει το Ευρωσύστημα πλέον το αρχικό περιθώριο.

- **Περικοπές αποτίμησης**

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει “περικοπές αποτίμησης” κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια. Αυτό συνεπάγεται ότι η αξία του τίτλου υπολογίζεται ως η αγοραία αξία του περιουσιακού στοιχείου μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή).

- **Περιθώρια διαφορών αποτίμησης (αποτίμηση σε τρέχουσες τιμές της αγοράς)**

Το Ευρωσύστημα απαιτεί να διατηρείται για κάποιο χρονικό διάστημα ένα καθορισμένο περιθώριο επί του τίτλου που χρησιμοποιείται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές πράξεις του για παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αξία των τίτλων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η εθνική κεντρική τράπεζα θα ζητήσει από τον αντισυμβαλλόμενο να προσκομίσει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά (δηλ. θα ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης). Αντίστοιχα, εάν η αξία των τίτλων, μετά την εκ νέου αποτίμησή τους, υπερβαίνει ένα ορισμένο ύψος, η κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. (Οι υπολογισμοί που συνδέονται με τη λειτουργία του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 9.)

- **Όρια που αφορούν τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές**

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόζει όρια στα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές.

- **Πρόσθετες εγγυήσεις**

Το Ευρωσύστημα δύναται να απαιτήσει πρόσθετες εγγυήσεις από οικονομικά εύρωστους φορείς προκειμένου να δεχθεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

- **Αποκλεισμός**

Το Ευρωσύστημα δύναται να αποκλείει τη χρήση ορισμένων τίτλων στις πράξεις νομισματικής πολιτικής.

περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά στις αντιστρεπτές πράξεις ανοικτής αγοράς καθώς και στο πλαίσιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας κατά κανόνα δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

6.4 Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εφαρμόζονται μέτρα ελέγχου κινδύνων, ώστε να προστατεύεται το

Ευρωσύστημα από τον κίνδυνο να υποστεί οικονομική ζημία σε περίπτωση κατά την οποία, επειδή ένας αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, θα παραστεί ανάγκη να εκποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που έχει στη διάθεσή του το Ευρωσύστημα περιγράφονται στο Πλαίσιο 7.

6.4.1 Αρχικά περιθώρια

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει αρχικά περιθώρια, που αντιστοιχούν σε ορισμένο ποσοστό του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας το οποίο προστίθεται στην απαιτούμενη αξία των προσφερόμενων περιουσιακών στοιχείων. Εφαρμόζονται δύο διαφορετικά αρχικά

Πλαίσιο 8

Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στους αποδεκτούς τίτλους της πρώτης βαθμίδας

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού επιτοκίου:

- 0% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
- 1,5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
- 2% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
- 3% για τα ομόλογα με τοκομερίδιο με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών,
- 5% για τα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου και ανεξάρτητα τοκομερίδια (strips) με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου:

- 0% για τους τίτλους με τοκομερίδιο καθοριζόμενο εκ των υστέρων.
- Για τους τίτλους με τοκομερίδιο καθοριζόμενο εκ των προτέρων, εφαρμόζονται οι ίδιες περικοπές αποτίμησης όπως και για τους τίτλους σταθερού επιτοκίου. Για τους τίτλους αυτούς όμως οι περικοπές αποτίμησης ορίζονται ανάλογα με το διάστημα που μεσολαβεί από τον τελευταίο καθορισμό του τοκομεριδίου μέχρι τον επόμενο νέο καθορισμό τοκομεριδίου.

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο:

- 1,5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
- 4% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
- 8% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
- 12% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

περιθώρια, με βάση τη χρονική διάρκεια του χρηματοδοτικού ανοίγματος του Ευρωσυστήματος:

- περιθώριο 1% για συναλλαγές ενδοημερήσιες και διάρκειας μίας ημέρας
- περιθώριο 2% για συναλλαγές με αρχική διάρκεια που υπερβαίνει τη μία εργάσιμη ημέρα.

Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται αρχικά περιθώρια.

6.4.2 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

Εκτός των αρχικών περιθωρίων που εφαρμόζονται στο ποσό της παρεχόμενης ρευστότητας, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει ειδικά μέτρα ελέγχου κινδύνων ανάλογα με το είδος των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος ως ασφάλεια. Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας προσδιορίζονται από την ΕΚΤ, λαμβανομένων υπόψη των

διαφορών στα νομικά συστήματα των κρατών-μελών. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι σε γενικές γραμμές εναρμονισμένα στη ζώνη του ευρώ.⁵⁴ Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας περιλαμβάνει τα εξής κύρια στοιχεία:

- Τα επιμέρους χρεόγραφα υπόκεινται σε ειδικές “περικοπές αποτίμησης”. Για την εφαρμογή των περικοπών, αφαιρείται ένα ορισμένο ποσοστό από την τρέχουσα τιμή του περιουσιακού στοιχείου στην αγορά. Οι περικοπές ποικίλλουν ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια και τη διάρθρωση των τοκομεριδίων των χρεογράφων, όπως περιγράφεται στο Πλαίσιο 8.
- Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.

⁵⁴ Λόγω λειτουργικών διαφορών μεταξύ των κρατών-μελών ως προς τις διαδικασίες παράδοσης των περιουσιακών στοιχείων από τους αντισυμβαλλόμενους προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (με τη μορφή σύστασης “δεξαμενής” ασφαλειών υπέρ της εθνικής κεντρικής τράπεζας ή με τη μορφή μεταβίβασης επιμέρους τίτλων, καθορισμένων για κάθε συναλλαγή, με βάση συμφωνίες επαναγοράς), ενδέχεται να υπάρχουν ήσσονος σημασίας διαφορές ως προς το χρόνο αποτίμησης και ως προς άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά του πλαισίου εφαρμογής των περιθωρίων.

Πλαίσιο 9

Υπολογισμός αρχικών περιθωρίων και περικοπών αποτίμησης

Η συνολική αξία των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων J (με $j = 1$ έως J και αξία $C_{j,t}$ σε χρόνο t) που πρέπει να προσκομίσει ο αντισυμβαλλόμενος για ένα σύνολο πράξεων νομισματικής πολιτικής για την παροχή ρευστότητας I (με $i = 1$ έως I και ποσό ρευστότητας $L_{i,t}$ τη χρονική στιγμή t) προσδιορίζεται από τον εξής τύπο:

$$\sum_{i=1}^I (1+m_i)L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1-h_j)C_{j,t} \quad (1)$$

Όπου:

- m_i : το αρχικό περιθώριο που εφαρμόζεται στην πράξη i :
 $m_i = 1\%$ για πράξεις με διάρκεια μικρότερη ή ίση της μίας ημέρας και $m_i = 2\%$ για πράξεις με διάρκεια μεγαλύτερη της μίας εργάσιμης ημέρας
 h_j : η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στο αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο j .

Έστω τ ο χρόνος μεταξύ δύο διαδοχικών αποτιμήσεων. Η βάση υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου τη χρονική στιγμή $t + \tau$ ισούται με:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I (1+m_i)L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j)C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Κατά τον προσδιορισμό της βάσης υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν, ανάλογα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του συστήματος που εφαρμόζει καθεμία για τη διαχείριση των εμπράγματων ασφαλειών, να λάβουν υπόψη και τους δεδουλευμένους τόκους επί της ρευστότητας που έχει παρασχεθεί με πράξεις που δεν έχουν ακόμη λήξει.

Ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται μόνο εφόσον το ποσό που αποτελεί τη σχετική βάση υπολογισμού υπερβεί ένα ορισμένο σημείο ενεργοποίησης.

Έστω σημείο ενεργοποίησης $k = 1\%$. Στο σύστημα αντιστοίχισης ($I = J$), ο μηχανισμός ενεργοποιείται όταν:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει τη διαφορά στην εθνική κεντρική τράπεζα) ή

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (η εθνική κεντρική τράπεζα καταβάλλει τη διαφορά στον αντισυμβαλλόμενο).

Στο συγκεντρωτικό σύστημα, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να τροφοδοτήσει με πρόσθετους τίτλους την υπάρχουσα “δεξαμενή” τίτλων εφόσον:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Και αντίστροφα, το ύψος της παρεχόμενης στον αντισυμβαλλόμενο ενδοημερήσιας πίστωσης (IDC), στο συγκεντρωτικό σύστημα, μπορεί να παρασταθεί ως εξής:

$$IDC = \frac{-M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}}{1.01} \quad (\text{εφόσον έχει θετικό πρόσημο})$$

Τόσο στο συγκεντρωτικό σύστημα όσο και στο σύστημα εξειδίκευσης, ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της σχέσης που παριστά η εξίσωση (1) ανωτέρω.

- Ανάλογα με το ισχύον δίκαιο και τις εφαρμοζόμενες λειτουργικές πρακτικές κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες προβλέπουν τη συγκέντρωση (pooling) των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται ως ασφάλεια ή/και απαιτούν την εξειδίκευση (earmarking) αυτών προς κάθε επιμέρους συναλλαγή. Στα συγκεντρωτικά συστήματα ο αντισυμβαλλόμενος δημιουργεί μια “δεξαμενή” επαρκών περιουσιακών στοιχείων τα οποία θέτει στη διάθεση της κεντρικής τράπεζας για να καλύπτει τις σχετικές πιστώσεις που του παρέχει η κεντρική τράπεζα, και ως εκ τούτου τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία δεν συνδέονται με συγκεκριμένες πιστωτικές πράξεις. Αντίθετα, στα συστήματα εξειδίκευσης, κάθε πιστωτική πράξη συνδέεται με συγκεκριμένους ταυτοποιήσιμους τίτλους.
- Τα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε καθημερινή αποτίμηση. Καθημερινά οι εθνικές κεντρικές τράπεζες υπολογίζουν την απαιτούμενη αξία περιουσιακών στοιχείων λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές του ύψους

των υπολοίπων των πιστώσεων, τις αρχές αποτίμησης που περιγράφονται στην Ενότητα 6.5 και τα απαιτούμενα αρχικά περιθώρια και τις περικοπές αποτίμησης.

- Εάν, μετά την αποτίμηση, οι τα περιουσιακά στοιχεία δεν ανταποκρίνονται στην αξία των απαιτούμενων ασφαλειών, όπως υπολογίζονται εκείνη την ημέρα, γίνονται συμμετρικές καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου. Για να περιοριστεί η συχνότητα των καταβολών συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν ένα σημείο

ενεργοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, το σημείο ενεργοποίησης αντιστοιχεί στο 1% του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας. Ανάλογα με το ισχύον δίκαιο κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύνανται να ορίσουν ότι οι καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου πραγματοποιούνται είτε μέσω της παροχής πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων είτε με καταβολή μετρητών. Αυτό σημαίνει ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων μειωθεί τόσο ώστε να υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης, οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να προσκομίσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή

Πλαίσιο 10

Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στους αποδεκτούς τίτλους της δεύτερης βαθμίδας

1) Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στις μετοχές:

Η περικοπή βασίζεται στη μέγιστη μείωση τιμής κάθε επιμέρους τίτλου εντός διημέρου από την 1η Ιανουαρίου 1987 και εξής, με ελάχιστο όριο περικοπής 20%.

2) Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας:¹

1% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
2,5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
7% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

Πρόσθετες περικοπές που εφαρμόζονται στους τίτλους της δεύτερης βαθμίδας με αντιστρόφως κμμαινόμενο επιτόκιο:

1% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
2,5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
5% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
7% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

3) Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας με ειδικά χαρακτηριστικά:

2% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
6% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
13% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
20% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

4) Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα μη εμπορεύσιμα μέσα:

Εμπορικά γραμμάτια:

2% για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες,

Δάνεια τραπεζών:

10% για εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες,

20% για εναπομένουσα διάρκεια πλέον των 6 μηνών και έως 2 έτη.

Υποσχετικοί τίτλοι που καλύπτονται από ενυπόθηκα δάνεια:

20%.

¹ Υπενθυμίζεται ότι, μολονότι τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ δεν μπορούν, κατά κανόνα, να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, η ΕΚΤ δύνανται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τέτοιους τίτλους στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς. Για τους τίτλους αυτούς εφαρμόζεται πρόσθετη περικοπή 10%, πέρα από την περικοπή που προβλέπεται γενικά για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας.

μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης, η εθνική κεντρική τράπεζα επιστρέφει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή τα μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο (βλ. Πλαίσιο 9).

- Στα συγκεντρωτικά συστήματα, εξ ορισμού, οι αντισυμβαλλόμενοι δύνανται να αντικαθιστούν τα περιουσιακά στοιχεία σε καθημερινή βάση.
- Στα συστήματα εξειδίκευσης, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επιτρέψουν την αντικατάσταση των περιουσιακών στοιχείων.
- Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή με απόφασή της να διαγράφει επιμέρους χρεόγραφα από τον κατάλογο αποδεκτών τίτλων πρώτης βαθμίδας.⁵⁵

6.4.3 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας συγκροτούνται από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία έχει συμπεριλάβει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εφαρμογή μέτρων ελέγχου κινδύνων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ. Κατά τη θέσπιση των ενδεδειγμένων μέτρων ελέγχου κινδύνων, το Ευρωσύστημα επιδιώκει να εξασφαλίζει ίση μεταχείριση για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι *περικοπές αποτίμησης* που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας αντανακλούν τους ειδικούς κινδύνους που συνδέονται με αυτούς τους τίτλους και είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρές με εκείνες που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπάγονται σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες περικοπών που αντανακλούν τις διαφορές ως προς τα εγγενή χαρακτηριστικά και τη ρευστότητά τους (βλ. Πλαίσιο 10). Τα μέτρα ελέγχου

κινδύνων βασίζονται στη μεταβλητότητα και το ύψος των επιτοκίων, σε έναν, καθ' υπόθεση, ορίζοντα ρευστοποίησης και στη συναφή διάρκεια του τίτλου.

1. Μετοχές

2. Εμπορεύσιμα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα

Η πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας εμπίπτει σ' αυτή την κατηγορία. Παρά κάποιες πιθανές διαφορές στο βαθμό ρευστότητας, κοινά χαρακτηριστικά αυτών των περιουσιακών στοιχείων είναι ότι η δευτερογενής τους αγορά είναι μικρή, ότι ενδέχεται να μην υπάρχουν καθημερινές τιμές γι' αυτά και ότι η τιμή τους μπορεί να επηρεαστεί από πράξεις που δεν υπερβαίνουν τη συνήθη αξία.

3. Χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και με ειδικά χαρακτηριστικά

Οι τίτλοι αυτοί, αν και χαρακτηρίζονται από κάποια σχετική εμπορευσιμότητα, απαιτούν πρόσθετο χρόνο για τη ρευστοποίησή τους στην αγορά. Αυτό ισχύει για τα περιουσιακά στοιχεία που είναι γενικά μη εμπορεύσιμα αλλά διαθέτουν ειδικά χαρακτηριστικά που τους προσδίδουν κάποια εμπορευσιμότητα, όπως δυνατότητα διάθεσης στην αγορά μέσω δημοπρασίας (εφόσον παραστεί ανάγκη ρευστοποίησής τους) και καθημερινή αποτίμηση.

4. Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα

Οι τίτλοι αυτοί είναι στην πράξη μη εμπορεύσιμοι και συνεπώς έχουν χαμηλή ή μηδενική ρευστότητα.

Η ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες προτείνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Στην περίπτωση περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας με χαρακτηριστικά

⁵⁵ Εάν ένα χρεόγραφο, κατά το χρόνο της διαγραφής του από τον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, χρησιμοποιείται σε πιστωτική πράξη του Ευρωσυστήματος, θα πρέπει να αποσυρθεί εντός 20 εργάσιμων ημερών από τη διαγραφή του.

επαναπροσδιορισμού επιτοκίων, όπου ο επαναπροσδιορισμός γίνεται κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο και σαφή σύμφωνα με την πρακτική της αγοράς και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ, η συναφής διάρκεια των περιουσιακών στοιχείων είναι εκείνη που προκύπτει από τον επαναπροσδιορισμό, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία υπάγονται οι τίτλοι με βάση τη ρευστότητά τους.

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εφαρμόζουν το ίδιο σημείο ενεργοποίησης (εάν υπάρχει) του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης όπως και για τους τίτλους της πρώτης βαθμίδας. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν όρια στην αποδοχή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, να απαιτήσουν πρόσθετες εγγυήσεις και να αποφασίσουν τη διαγραφή επιμέρους περιουσιακών στοιχείων από τους τηρούμενους από αυτές καταλόγους περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας.

6.5 Αρχές αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια

Κατά τον υπολογισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές πράξεις, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει τις εξής αρχές:

- Για κάθε εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο, αποδεκτό στους καταλόγους της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας, το Ευρωσύστημα καθορίζει μία και μοναδική αγορά αναφοράς, η οποία χρησιμοποιείται ως πηγή για τις τιμές των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Αυτό συνεπάγεται και ότι, προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία που είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες αγορές, μόνο μία από αυτές χρησιμοποιείται ως πηγή για τις τιμές των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων.
- Για κάθε αγορά αναφοράς, το Ευρωσύστημα καθορίζει την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή η οποία θα χρησιμοποιείται για να υπολογίζονται οι τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αν εκδίδονται

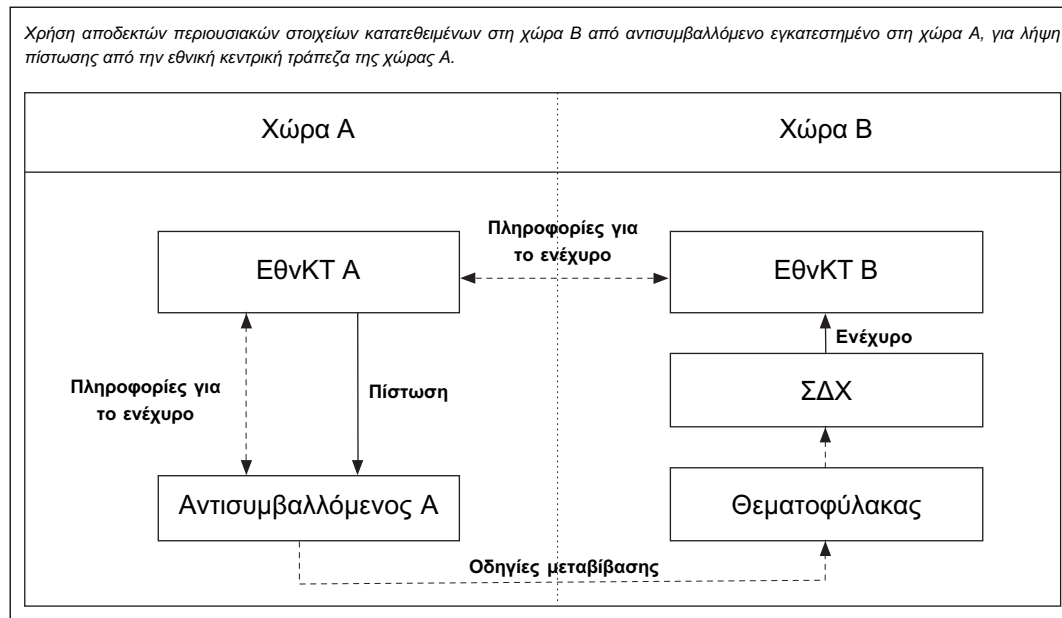
περισσότερες τιμές, χρησιμοποιείται η χαμηλότερη από αυτές (συνήθως η τιμή ζήτησης (bid)).

- Η αξία των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων υπολογίζεται με βάση την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης.
- Ελλείψει αντιπροσωπευτικής τιμής της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης, χρησιμοποιείται η τελευταία τιμή διαπραγμάτευσης. Εάν δεν υπάρχει ούτε τιμή διαπραγμάτευσης, η εθνική κεντρική τράπεζα θα καθορίσει μία τιμή λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία διαθέσιμη τιμή για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία στην αγορά αναφοράς.
- Κατά τον υπολογισμό της τρέχουσας τιμής ενός χρεογράφου στην αγορά συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι.
- Λόγω διαφορών που παρατηρούνται από χώρα σε χώρα ως προς το νομικό σύστημα και την πρακτική των συναλλαγών, ο χειρισμός του εισοδήματος (π.χ. των πληρωμών τοκομεριδίων) που αποφέρει ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια μιας αντιστρεπτέας πράξης ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Εάν το εισόδημα μεταβιβάζεται στον αντισυμβαλλόμενο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεριμνούν ώστε οι συναφείς πράξεις να καλύπτονται και πάλι πλήρως από επαρκή περιουσιακά στοιχεία προτού πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποβλέπουν στο να διασφαλίσουν ότι ο χειρισμός του εν λόγω εισοδήματος έχει ισοδύναμες οικονομικές συνέπειες με τη μεταβίβασή του στον αντισυμβαλλόμενο κατά την ημερομηνία πληρωμής.⁵⁶

⁵⁶ Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποδέχονται ως ασφάλεια σε αντιστρεπτές πράξεις χρεόγραφα που αποφέρουν εισόδημα (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) ή μετοχές με πληρωμή οποιουδήποτε είδους (ή με οποιουδήποτε άλλο δικαίωμα προσαρτημένο σ' αυτές, το οποίο μπορεί να επηρεάσει την καταλληλότητά τους ως ασφαλειών) εντός του χρονικού διαστήματος που απομένει έως την ημερομηνία λήξεως της διασφαλιζόμενης πράξης νομισματικής πολιτικής (βλ. Ενότητες 6.2 και 6.3).

Διάγραμμα 3

Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών

- Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας, η εθνική κεντρική τράπεζα που τα έχει συμπεριλάβει στο σχετικό κατάλογο της καθορίζει χωριστές αρχές αποτίμησης.

6.6 Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιούν αποδεκτούς τίτλους σε διασυνοριακή βάση, δηλ. να λαμβάνουν χρηματοδότηση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι χρησιμοποιώντας τίτλους ευρισκόμενους σε άλλο κράτος-μέλος. Τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διασυνοριακή βάση κατά το διακανονισμό πάσης φύσεως πράξεων με τις οποίες το Ευρωσύστημα παρέχει ρευστότητα έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (και η ΕΚΤ) έχουν αναπτύξει έναν μηχανισμό που εξασφαλίζει ότι όλοι οι αποδεκτοί τίτλοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση. Πρόκειται για το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ) σύμφωνα με το οποίο οι εθνικές κεντρικές

τράπεζες λειτουργούν ως θεματοφύλακες ("ανταποκρίτριες") η μία της άλλης (και για λογαριασμό της ΕΚΤ) για τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται δεκτά στο τοπικό αποθετήριο ή σύστημα διακανονισμού χρεογράφων. Το σύστημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία. Ειδική αντιμετώπιση έχουν οι περιπτώσεις μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων ή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν μπορούν να μεταβιβαστούν μέσω συστήματος διακανονισμού χρεογράφων.⁵⁷ Το ΣΑΚΤ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλύπτονται με ασφάλεια οι πάσης φύσεως πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.⁵⁸ Παράλληλα με το ΣΑΚΤ, για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτοί

⁵⁷ Λεπτομέρειες δίδονται στο "Ενημερωτικό φυλλάδιο για το ΣΑΚΤ", που δημοσιεύεται στη ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁵⁸ Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να παρέχουν ενδοημερήσια πίστωση έναντι ορισμένων ειδών "ξένων" χρεογράφων (βλ. υποσημείωση 47). Εντός της ζώνης του ευρώ όμως, τέτοιου είδους χρεόγραφα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση.

σύνδεσμοι μεταξύ συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων.⁵⁹

6.6.1 Σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών

Το Σύστημα Ανταποκριτών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ) απεικονίζεται στο Διάγραμμα 3 παραπάνω.

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες τηρούν λογαριασμούς διαχείρισης τίτλων η μία στην άλλη με σκοπό τη διασυνοριακή χρήση αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Η ακριβής διαδικασία του ΣΑΚΤ εξαρτάται από το αν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχίζονται προς κάθε μεμονωμένη πράξη ή τηρούνται σε μία “δεξαμενή” αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.⁶⁰

- Στο σύστημα εξειδίκευσης, ο αντισυμβαλλόμενος, μόλις η προσφορά του γίνει αποδεκτή από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος (δηλ. την “κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής”), δίδει εντολή (μέσω του δικού του θεματοφύλακα, αν χρειάζεται) στο σύστημα διακανονισμού χρεογράφων της χώρας όπου είναι κατατεθειμένοι οι τίτλοι να τους μεταβιβάσει στην κεντρική τράπεζα της

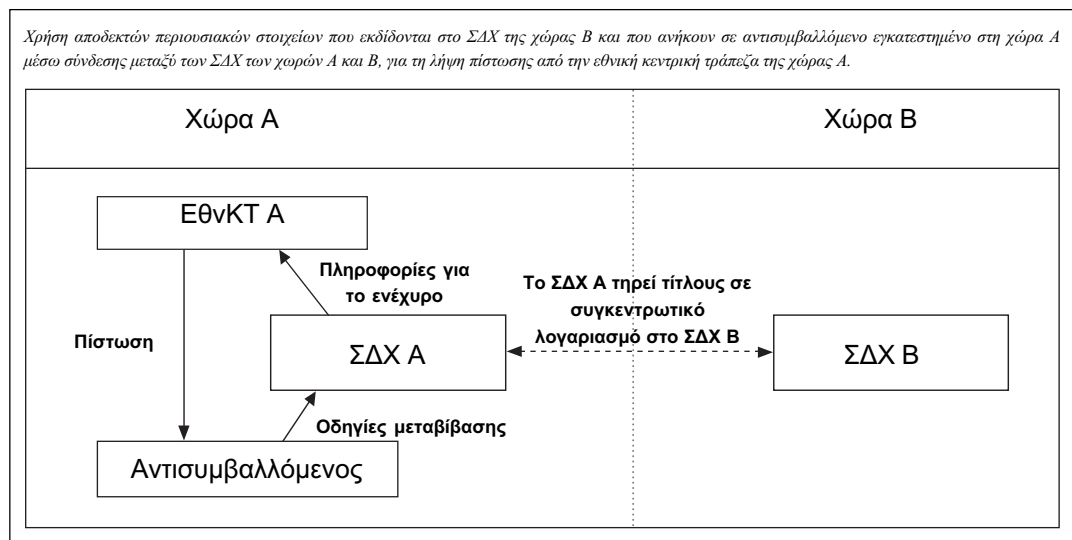
εν λόγω χώρας για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη του ενεχύρου, παρέχει τη χρηματοδότηση στον αντισυμβαλλόμενο. Οι κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν χρηματοδότηση αν δεν βεβαιωθούν πρώτα ότι η ανταποκρίτρια τράπεζα έχει λάβει τους τίτλους του αντισυμβαλλομένου. Σε περιπτώσεις που πρέπει να τηρηθούν κάποιες προθεσμίες για το διακανονισμό, μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα των αντισυμβαλλομένων να προκαταθέτουν περιουσιακά στοιχεία στις ανταποκρίτριες κεντρικές τράπεζες για λογαριασμό της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής τους χρησιμοποιώντας τις διαδικασίες του ΣΑΚΤ.

59 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω ενός λογαριασμού μιας εθνικής κεντρικής τράπεζας σε ένα σύστημα διακανονισμού χρεογράφων που εδρεύει σε άλλη χώρα, αν το Ευρωσύστημα έχει εγκρίνει τη χρήση παρόμοιου λογαριασμού. Από τον Αύγουστο του 2000 επιτράπη στην Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας να ανοίξει τέτοιου είδους λογαριασμό στη Euroclear, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που είναι κατατεθειμένα στη Euroclear, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν μεταφερθεί σε αυτή μέσω αποδεκτών συνδέσμων.

60 Περισσότερες επεξηγήσεις βλ. στην Ενότητα 6.4.1 και στο “Ενημερωτικό φυλλάδιο για το ΣΑΚΤ”.

Διάγραμμα 4

Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων

- Στο συγκεντρωτικό σύστημα, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί ανά πάσα στιγμή να παραδώσει στην ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα τίτλους για λογαριασμό της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, θα τους προσθέσει στη “δεξαμενή” τίτλων του αντισυμβαλλομένου.

Το ΣΑΚΤ είναι διαθέσιμο στους αντισυμβαλλομένους από τις 9 π.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) κάθε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Όποιος αντισυμβαλλόμενος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει το ΣΑΚΤ πρέπει να ενημερώσει την εθνική κεντρική τράπεζα από την οποία επιθυμεί να χρηματοδοτηθεί – την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής του – πριν από τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Εκτός αυτού, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να μεριμνήσει ώστε οι προς ενεχύραση τίτλοι να παραδοθούν στο λογαριασμό της ανταποκρίτριας κεντρικής τράπεζας το αργότερο έως τις 4.45 μ.μ. (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Οδηγίες ή παραδόσεις που δεν τηρούν τις παραπάνω προθεσμίες θα μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο για παροχή ρευστότητας κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Όταν οι αντισυμβαλλόμενοι προβλέπουν ότι θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν το ΣΑΚΤ προς το τέλος της ημέρας, πρέπει, ει δυνατόν, να παραδίδουν εκ των προτέρων τα περιουσιακά στοιχεία (δηλ. να τα προκαταθέτουν). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή όταν λόγοι νομισματικής πολιτικής το επιβάλλουν, η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να παρατείνει το χρόνο λειτουργίας του ΣΑΚΤ μέχρι το κλείσιμο του TARGET.

6.6.2 Διασυνοριακές συνδέσεις

Εκτός από το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές συνδέσεις μεταξύ των ΣΔΧ της ΕΕ.

Η σύνδεση μεταξύ δύο ΣΔΧ επιτρέπει στους συμμετέχοντες σε ένα ΣΔΧ να τηρούν τίτλους σε

άλλο ΣΔΧ χωρίς να συμμετέχουν σ' αυτό. Προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αυτές οι συνδέσεις για τη μεταβίβαση τίτλων που παρέχονται ως ασφάλεια για τις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, πρέπει πρώτα να αξιολογηθούν και να εγκριθούν με βάση τις προδιαγραφές που ισχύουν για τη χρήση των ΣΔΧ της ΕΕ.^{61, 62}

Από τη σκοπιά του Ευρωσυστήματος, το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις μεταξύ των ΣΔΧ της ΕΕ έχουν τον ίδιο ρόλο: επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν σε διασυνοριακή βάση τίτλους ως ασφάλεια. Δηλαδή και οι δύο μηχανισμοί επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν τίτλους ως ασφάλεια για να λάβουν πίστωση από την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής τους, ακόμη και αν οι τίτλοι αυτοί έχουν εκδοθεί σε ένα ΣΔΧ άλλης χώρας. Το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις επιτελούν αυτή τη λειτουργία με διαφορετικό τρόπο. Στο ΣΑΚΤ η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Αυτές ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Με τη χρήση των συνδέσεων, η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των ΣΔΧ. Αυτά ανοίγουν συγκεντρωτικούς (omnibus) λογαριασμούς το ένα για λογαριασμό του άλλου. Τα περιουσιακά στοιχεία που κατατίθενται σε μια ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια μόνο για τις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται μέσω συνδέσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος όσο και για οποιαδήποτε άλλο σκοπό που επιλέγει ο αντισυμβαλλόμενος. Με τη χρήση των διασυνοριακών συνδέσεων, οι αντισυμβαλλόμενοι τηρούν τους τίτλους στο λογαριασμό τους στο ΣΔΧ της χώρας καταγωγής τους και δεν χρειάζονται θεματοφύλακα.

61 Ο ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

62 Βλ. τις “Προδιαγραφές για τη χρήση των συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων της ΕΕ στις πιστωτικές πράξεις του ΕΣΚΤ”, Ιανουάριος 1998.

Κεφάλαιο 7

Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά

7 Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά ⁶³

7.1 Γενικά

Η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Το νομικό πλαίσιο που διέπει το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος προβλέπεται στο Άρθρο 19 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, στον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η εφαρμογή του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά διασφαλίζει ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος είναι κοινά σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Το ύψος των ελάχιστων αποθεματικών που πρέπει να τηρεί κάθε πιστωτικό ίδρυμα καθορίζεται σε σχέση με τη βάση υπολογισμού των αποθεματικών του. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στους αντισυμβαλλομένους τη δυνατότητα να εκπληρώνουν τη σχετική υποχρέωση με βάση το μέσο όρο των ημερήσιων υπολοίπων των λογαριασμών αποθεματικών τους κατά τη διάρκεια μιας μηνιαίας περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών που τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλεται τόκος με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος κατά βάση επιτελεί τις εξής νομισματικές λειτουργίες:

- *Σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς*

Η δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα που προβλέπεται στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος έχει ως στόχο να συμβάλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς, παρέχοντας στα ιδρύματα

κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιδράσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας.

- *Δημιουργία ή επαύξηση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας*

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος συμβάλλει στη δημιουργία ή στην επαύξηση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Αυτό μπορεί να είναι χρήσιμο προκειμένου να μπορεί καλύτερα το Ευρωσύστημα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως παροχέας ρευστότητας.

Κατά την εφαρμογή των ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ ενεργεί με γνώμονα τους σκοπούς του Ευρωσυστήματος, όπως αυτοί ορίζονται στο Άρθρο 105 (1) της Συνθήκης και το Άρθρο 2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αρχή ότι δεν πρέπει να προκαλείται σημαντική ανεπιθύμητη μετατόπιση λειτουργιών ή αποδιαμεσολάβηση.

7.2 Ιδρύματα που υπόκεινται στα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά

Σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη-μέλη να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά. Αυτό σημαίνει ότι στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος υπόκεινται και τα εντός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα οργανισμών που δεν εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ, ενώ τα εκτός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ δεν υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Η ΕΚΤ δύναται να απαλλάξει τα ιδρύματα που τελούν υπό εκκαθάριση ή αναδιοργάνωση από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων

⁶³ Το νομικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο η ΕΚΤ εφαρμόζει ελάχιστα αποθεματικά ευρίσκεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 και στον Κανονισμό της ΕΚΤ της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15). Το περιεχόμενο του παρόντος κεφαλαίου είναι απλώς ενημερωτικό.

αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και με τον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά, η ΕΚΤ δύναται επίσης να απαλλάξει και ορισμένες κατηγορίες άλλων ιδρυμάτων από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος σε μη μεροληπτική βάση, εφόσον οι σκοποί του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος δεν θα εκπληρώνονταν με την εφαρμογή τους στα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα. Προκειμένου να αποφασίσει μια τέτοια απαλλαγή, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω κριτήρια:

- το ίδρυμα επιτελεί λειτουργίες με ειδικό σκοπό,
- το ίδρυμα δεν ασκεί ενεργά τραπεζικές λειτουργίες ανταγωνιστικά προς άλλα πιστωτικά ιδρύματα,
- όλες οι καταθέσεις που συγκεντρώνει το ίδρυμα διατίθενται για σκοπούς που συνδέονται με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Η ΕΚΤ επίσης δημοσιεύει κατάλογο των ιδρυμάτων που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος για οποιονδήποτε άλλο λόγο εκτός του ότι τελούν υπό αναδιοργάνωση.⁶⁴ Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να βασίζονται στους καταλόγους αυτούς προκειμένου να αποφανθούν αν τα στοιχεία του παθητικού τους αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις έναντι άλλου ιδρύματος που υπάγεται και αυτό στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών. Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος κάθε ημερολογιακού μήνα και ισχύουν για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών για την επόμενη περίοδο τήρησης.

7.3 Καθορισμός των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών

α. Βάση υπολογισμού και συντελεστές των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών

Η βάση υπολογισμού των ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος ορίζεται σε σχέση με ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Τα δεδομένα του ισολογισμού γνωστοποιούνται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο γενικό πλαίσιο της νομισματικής και τραπεζικής στατιστικής της ΕΚΤ (βλ. Ενότητα 7.5).⁶⁵ Για τα ιδρύματα που υπόκεινται σε πλήρη υποχρέωση υποβολής πληροφοριών, τα στοιχεία του ισολογισμού που ανάγονται στο τέλος ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού μήνα χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει από τον επόμενο ημερολογιακό μήνα.

Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ περιλαμβάνει τη δυνατότητα των μικρών ιδρυμάτων να απαλλαγούν κατά ένα μέρος από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών. Τα ιδρύματα για τα οποία ισχύει αυτή η διάταξη υποχρεούνται να υποβάλλουν μόνο ένα περιορισμένο σύνολο στοιχείων του ισολογισμού τους σε τριμηνιαία βάση (στοιχεία τέλους τριμήνου) και με προθεσμία που είναι μακρότερη από ό,τι για τα μεγαλύτερα ιδρύματα. Για τα ιδρύματα αυτά, τα στοιχεία του ισολογισμού που υποβάλλονται για ένα συγκεκριμένο τρίμηνο χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί, με χρονική υστέρηση ενός μηνός, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών για τις επόμενες τρεις μηνιαίες περιόδους τήρησης.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η ΕΚΤ δικαιούται να περιλάβει στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών των ιδρυμάτων και υποχρεώσεις που απορρέουν από την αποδοχή κεφαλαίων καθώς και υποχρεώσεις

⁶⁴ Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό από την ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁶⁵ Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ παρουσιάζεται στο Παράρτημα 4.

Πλαίσιο 11

Βάση υπολογισμού και συντελεστές των ελάχιστων αποθεματικών

Α. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε θετικό συντελεστή

Καταθέσεις

- Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας
- Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο έτη

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη

Τίτλοι της χρηματαγοράς

- Τίτλοι της χρηματαγοράς

Β. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή

Καταθέσεις

- Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών
- Συμφωνίες επαναγοράς

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών

Γ. Υποχρεώσεις που δεν περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών

- Υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος
- Υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών

που απορρέουν από στοιχεία εκτός ισολογισμού. Στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών περιλαμβάνει μόνο τρεις κατηγορίες του παθητικού, δηλ. τις “καταθέσεις”, τα “εκδοθέντα χρεόγραφα” και τους “τίτλους της χρηματαγοράς” (βλ. Πλαίσιο 11).

Οι υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων τα οποία συγκαταλέγονται μεταξύ των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος και οι υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών. Από αυτήν την άποψη, για τις κατηγορίες “εκδοθέντα χρεόγραφα” και “τίτλοι της χρηματαγοράς”, ο εκδότης πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει το πραγματικό ύψος αυτών των χρηματοδοτικών μέσων που ευρίσκεται εις χείρας άλλων ιδρυμάτων τα οποία υπόκεινται στο σύστημα

ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, ώστε να δικαιούται έκπτωση του αντίστοιχου ποσού από τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών του. Εάν η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων δεν είναι δυνατή, οι εκδότες μπορούν να εφαρμόσουν μια πάγια μείωση με τη μορφή καθορισμένου ποσοστού⁶⁶ σε καθένα από αυτά τα στοιχεία του ισολογισμού.

Οι συντελεστές των ελάχιστων αποθεματικών καθορίζονται από την ΕΚΤ, στο πλαίσιο του ανώτατου ορίου που προβλέπει ο Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στα περισσότερα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων

⁶⁶ Βλ. τον Κανονισμό της ΕΚΤ (ΕΚΤ/1998/15) της 1ης Δεκεμβρίου 1998 για την εφαρμογή των ελάχιστων αποθεματικών. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό της πάγιας έκπτωσης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.int). Πληροφορίες επίσης διατίθενται στις ιστοσελίδες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (βλ. Παράρτημα 5).

αποθεματικών η ΕΚΤ εφαρμόζει ενιαίο συντελεστή, διάφορο του μηδενός. Ο συντελεστής αυτός προβλέπεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η ΕΚΤ καθορίζει μηδενικό συντελεστή στις εξής κατηγορίες υποχρεώσεων: “καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών”, “καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών”, “συμφωνίες επαναγοράς” και “χρεόγραφα με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών” (βλ. Πλαίσιο 11). Η ΕΚΤ μπορεί ανά πάσα στιγμή να μεταβάλει τους συντελεστές των ελάχιστων αποθεματικών. Οι μεταβολές των συντελεστών ανακοινώνονται από την ΕΚΤ πριν από την πρώτη περίοδο τήρησης κατά την οποία θα ισχύσει η μεταβολή.

β. Υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών κάθε ιδρύματος εφαρμόζονται, επί του ποσού των στοιχείων του παθητικού, οι συντελεστές που ισχύουν για τις αντίστοιχες κατηγορίες υποχρεώσεων.

Κάθε ίδρυμα αφαιρεί από τα ελάχιστα αποθεματικά του σε κάθε κράτος-μέλος όπου έχει εγκατάσταση μια ενιαία εφάπαξ απαλλαγή. Το ύψος αυτής της απαλλαγής ορίζεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η χορήγηση αυτής της απαλλαγής δεν θίγει τις νομικές υποχρεώσεις των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.⁶⁷

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά για κάθε περίοδο τήρησης στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

7.4 Τήρηση υποχρεωτικών αποθεματικών

α. Περίοδος τήρησης

Η περίοδος τήρησης διαρκεί ένα μήνα, από τις 24 κάθε μηνός έως τις 23 του επομένου.

β. Τηρούμενα αποθεματικά

Κάθε ίδρυμα πρέπει να τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά του σε έναν ή περισσότερους λογαριασμούς αποθεματικών στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένο. Για τα ιδρύματα που διατηρούν περισσότερα καταστήματα σε ένα κράτος-μέλος, το κεντρικό κατάστημα έχει την ευθύνη να εκπληρώνει τη συνολική υποχρέωση σε ελάχιστα αποθεματικά όλων των εγχώριων καταστημάτων του ιδρύματος.⁶⁸ Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη-μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην εθνική κεντρική τράπεζα κάθε κράτους-μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο εν λόγω κράτος-μέλος.

Οι λογαριασμοί διακανονισμού που τηρούν τα ιδρύματα στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λογαριασμοί αποθεματικών. Τα ποσά που τηρούνται στους λογαριασμούς αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διακανονισμό εντός της ημέρας. Το ημερήσιο ύψος των τηρούμενων αποθεματικών ενός ιδρύματος υπολογίζεται ως το υπόλοιπο, όπως διαμορφώνεται στο τέλος της ημέρας, του λογαριασμού αποθεματικών.

Ένα ίδρυμα μπορεί να ζητήσει από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι κάτοικος να του επιτρέψει να τηρεί έμμεσα τα ελάχιστα αποθεματικά του, μέσω ενδιάμεσου φορέα. Η δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα κατά κανόνα περιορίζεται σε ιδρύματα που η δομή τους είναι τέτοια ώστε τμήμα της διαχείρισης (π.χ. διαχείριση διαθεσίμων) συνήθως ασκείται από

⁶⁷ Για τα ιδρύματα που επιτρέπεται να υποβάλλουν ομαδοποιημένα στατιστικά στοιχεία, σε ενοποιημένη βάση, σύμφωνα με τις διατάξεις του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα 4), θα χορηγείται μία μόνο τέτοια απαλλαγή για ολόκληρο τον όμιλο, εκτός εάν τα ιδρύματα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών και τα τηρούμενα αποθεματικά ώστε να μπορεί το Ευρωσύστημα να εξακριβώσει την ορθότητα και την ποιότητά τους και να καθορίσει τα ελάχιστα αποθεματικά για κάθε ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον όμιλο.

⁶⁸ Εάν ένα ίδρυμα δεν έχει κεντρικό κατάστημα σε ένα κράτος-μέλος στο οποίο βρίσκεται, πρέπει να καθορίσει ένα κεντρικό υποκατάστημα το οποίο θα είναι υπεύθυνο για τη συγκέντρωση των ελάχιστων αποθεματικών όλων των καταστημάτων του ιδρύματος στο εν λόγω κράτος-μέλος.

Πλαίσιο 12

Υπολογισμός των τόκων επί των λογαριασμών ελάχιστων αποθεματικών

Οι τόκοι επί των ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζονται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot \sum_{i=1}^n \frac{MR_i}{n_t \cdot 100}}{360}$$

Όπου:

- R_t = τόκοι επί των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης t
 H_t = τηρούμενα υποχρεωτικά αποθεματικά για την περίοδο τήρησης t
 n_t = αριθμός ημερολογιακών ημερών της περιόδου τήρησης t
 i = ημερολογιακή ημέρα i της περιόδου τήρησης t
 MR_i = οριακό επιτόκιο της τελευταίας πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που λήγει μετά την ημερολογιακή ημέρα i

ενδιάμεσο φορέα (π.χ. τα δίκτυα τραπεζών αποταμιεύσεων και οι συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν να τηρούν λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών σε κεντρικό επίπεδο). Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά.

γ. Τόκοι επί των τηρούμενων αποθεματικών

Επί των τηρούμενων αποθεματικών καταβάλλονται τόκοι με το μέσο όρο, στη διάρκεια της περιόδου τήρησης, του επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (σταθμισμένο ανάλογα με τον αριθμό των ημερολογιακών ημερών), σύμφωνα με τον τύπο που ορίζεται στο Πλαίσιο 12. Ποσά πέραν των απαιτούμενων αποθεματικών είναι άτοκα. Οι τόκοι καταβάλλονται τη μεθεπόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ μετά τη λήξη της περιόδου τήρησης την οποία αφορούν.

7.5 Υποβολή πληροφοριών και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών

Οι υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζονται από τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβάλλονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο γενικό πλαίσιο της νομισματικής και

τραπεζικής στατιστικής της ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα 4). Το Άρθρο 5 του Κανονισμού ΕΚΤ/1998/15 ορίζει τις διαδικασίες για την επιβεβαίωση και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, την αναθεώρηση της βάσης των αποθεματικών και της υποχρέωσης του ιδρύματος σε ελάχιστα αποθεματικά.

Για τα ιδρύματα που επιτρέπεται να ενεργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για την έμμεση τήρηση αποθεματικών άλλων ιδρυμάτων, ο Κανονισμός της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά προβλέπει ειδικές υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών. Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα δεν μεταβάλλει τις υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των ιδρυμάτων που τηρούν τα αποθεματικά τους μέσω ενδιάμεσου φορέα.

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δικαιούνται, στο πλαίσιο του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επαληθεύουν την ακρίβεια και την ποιότητα των πληροφοριών που συλλέγουν.

7.6 Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

Συντρέχει περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών εάν το μέσο υπόλοιπο τέλους της ημέρας στο λογαριασμό (ή στους λογαριασμούς) απο-

θεματικών ενός ιδρύματος κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του για την αντίστοιχη περίοδο τήρησης.

Σε περίπτωση κατά την οποία ένα ίδρυμα δεν εκπληρώνει εν μέρει ή εν όλω τις υποχρεώσεις του, η ΕΚΤ δύναται, σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επιβάλει διαζευκτικώς τις εξής κυρώσεις:

- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά έως και 5 εκατοστιαίες μονάδες επί του ποσού που υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό έως και διπλάσιο του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης επί του ποσού που υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- να υποχρεώσει το εν λόγω ίδρυμα να προβεί σε άτοκη κατάθεση στην ΕΚΤ ή στην εθνική κεντρική τράπεζα ποσού έως και το τριπλάσιο του ποσού των υποχρεωτικών αποθεματικών που υπολείπεται. Η διάρκεια της κατάθεσης δεν δύναται να υπερβαίνει την περίοδο κατά την οποία το ίδρυμα δεν συμμορφώνεται με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Σε περίπτωση που ένα ίδρυμα δεν συμμορφώνεται με άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από Κανονισμούς και Αποφάσεις της ΕΚΤ σχετικά με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (π.χ. εάν τα σχετικά στοιχεία δεν διαβιβαστούν εγκαίρως ή είναι ανακριβή), η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλει κυρώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) Αριθ. 2532/98 της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4) και τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις. Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ δύναται να ορίσει και να δημοσιεύσει τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα επιβάλλονται οι κυρώσεις του Άρθρου 7 (1) του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) Αριθ. 2531/98 της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.⁶⁹

Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων των υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει το δικαίωμα συμμετοχής των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

⁶⁹ Αυτά τα κριτήρια δημοσιεύθηκαν σε ανακοίνωση στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 11 Φεβρουαρίου 2000, με τίτλο "Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών".

Παραρτήματα

Παράρτημα 1

Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής

Κατάλογος παραδειγμάτων

Παράδειγμα 1	Αντιστρεπτά πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου
Παράδειγμα 2	Αντιστρεπτά πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
Παράδειγμα 3	Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
Παράδειγμα 4	Ανταλλαγή νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
Παράδειγμα 5	Ανταλλαγή νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
Παράδειγμα 6	Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Παράδειγμα 1

Αντιστρεπτά πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει την παροχή ρευστότητας στην αγορά μέσω αντιστρεπτάς πράξης που διενεργείται με διαδικασία δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30
Τράπεζα 2	40
Τράπεζα 3	70
Σύνολο	140

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταναίμει συνολικά 105 εκατ. ευρώ.

Το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Η κατανομή προς τους αντισυμβαλλομένους έχει ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)	Κατανομή (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30	22,5
Τράπεζα 2	40	30,0
Τράπεζα 3	70	52,5
Σύνολο	140	105,0

Παράδειγμα 2

Αντιστρεπτά πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει την παροχή ρευστότητας στην αγορά μέσω αντιστρεπτάς πράξης που διενεργείται με διαδικασία δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Προσφορές σωρευτικά
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Σύνολο	30	45	70	145	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταλείψει 94 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05%.

Όλες οι προσφορές άνω του 3,05% (για ποσό 80 εκατ. ευρώ σωρευτικά) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05%, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	30,0	45,0	70,0	145
Σύνολο κατανομής	14,0	34,0	46,0	94

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), το επιτόκιο που εφαρμόζεται στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους είναι 3,05%.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), δεν εφαρμόζεται ένα μοναδικό επιτόκιο στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους. Για παράδειγμα, η Τράπεζα 1 λαμβάνει 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,07%, 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,06% και 4 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,05%.

Παράδειγμα 3

Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά με την έκδοση πιστοποιητικών χρέους μέσω διαδικασίας δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Προσφορές σωρευτικά
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Σύνολο	55	70	55	180	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταλείψει ονομαστικό ποσό 124,5 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05%.

Όλες οι προσφορές κάτω του 3,05% (για ποσό 65 εκατ. ευρώ σωρευτικά) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05%, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	55,0	70,0	55,0	180,0
Σύνολο κατανομής	42,0	49,0	33,5	124,5

Παράδειγμα 4

Ανταλλαγή νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά διενεργώντας ανταλλαγή νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου μέσω διαδικασίας δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο.)

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (x 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Προσφορές σωρευτικά
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Σύνολο	65	90	80	235	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταλείψει 158 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτουν οριακές μονάδες βάσης swap 6,63. Όλες οι προσφορές άνω του 6,63 (για ποσό 65 εκατ. ευρώ σωρευτικά) ικανοποιούνται πλήρως. Στο 6,63 το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει των οριακών μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	65,0	90,0	80,0	235,0
Σύνολο κατανομής	48,25	52,55	57,20	158,0

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα αγοράζει 158.000.000 ευρώ και πωλεί 178.540.000 δολάρια ΗΠΑ.

Παράδειγμα 4 (συνέχεια)

Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα πωλεί 158.000.000 ευρώ και αγοράζει 178.644.754 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή ισοτιμία είναι $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τις ποσότητες των ευρώ και των δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμιακή συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130684		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130680	10.000.000	11.306.800
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130676	15.000.000	16.960.140
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130671	15.000.000	16.960.065
1,1300	25.000.000	28.250.000	1,130667	25.000.000	28.266.675
1,1300	93.000.000	105.090.000	1,130663	93.000.000	105.151.659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Σύνολο	158.000.000	178.540.000		158.000.000	178.645.339

Παράδειγμα 5

Ανταλλαγή νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να παράσχει ρευστότητα στην αγορά διενεργώντας ανταλλαγή νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου ΗΠΑ μέσω διαδικασίας δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο.)

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (x 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Προσφορές σωρευτικά
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Σύνολο	60	85	75	220	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταλείπει 197 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτουν οριακές μονάδες βάσης swap 6,54. Όλες οι προσφορές κάτω του 6,54 (για ποσό 195 εκατ. ευρώ σωρευτικά) ικανοποιούνται πλήρως. Στο 6,54 το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει των οριακών μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	60,0	85,0	75,0	220
Σύνολο κατανομής	55,5	75,5	66,0	197

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα πωλεί 197.000.000 ευρώ και αγοράζει 222.610.000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα αγοράζει 197.000.000 ευρώ και πωλεί 222.738.838 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή ισοτιμία είναι $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Παράδειγμα 5 (συνέχεια)

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τις ποσότητες των ευρώ και των δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμιακή συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130623		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130627	10.000.000	11.306.270
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130632	10.000.000	11.306.320
1,1300	20.000.000	22.600.000	1,130636	20.000.000	22.612.720
1,1300	40.000.000	45.200.000	1,130641	40.000.000	45.225.640
1,1300	80.000.000	90.400.000	1,130645	80.000.000	90.451.600
1,1300	35.000.000	39.550.000	1,130649	35.000.000	39.572.715
1,1300	2.000.000	2.260.000	1,130654	2.000.000	2.261.308
1,1300			1,130,658		
Σύνολο	197.000.000	222.610.000		197.000.000	222.736.573

Παράδειγμα 6

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Το παρακάτω παράδειγμα παρουσιάζει το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται για τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται στις πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος.¹ Το παράδειγμα βασίζεται στην υπόθεση ότι ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στις ακόλουθες πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος:

- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 28 Ιουνίου 2000 και λήξη στις 12 Ιουλίου 2000, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 50 εκατ. ευρώ.
- Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 29 Ιουνίου 2000 και λήξη στις 28 Σεπτεμβρίου 2000, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 45 εκατ. ευρώ.
- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 5 Ιουλίου 2000 και λήξη στις 19 Ιουλίου 2000, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 10 εκατ. ευρώ.

Τα χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο για την κάλυψη των εν λόγω πράξεων ορίζονται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

Πίνακας 1 Περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις συναλλαγές

Χαρακτηριστικά					
Όνομα	Λήξη	Τοκομε- ρίδιο	Συχνότητα τοκομεριδίου	Εναπομ. διάρκεια	Περικοπή
Ομόλογο Α	26/08/2002	Σταθερό	6 μήνες	2 έτη	1,5%
ΤΚΕ Β	15/11/2002	Προκαθορισμένη διακύμανση	12 μήνες	3 έτη	0,0%
Ομόλογο Γ	05/05/2010	Μηδενικό		11 έτη	5,0%
Τιμές (συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι)					
28/06/2000	29/06/2000	30/06/2000	03/07/2000	04/07/2000	05/07/2000
102,63%	101,98%	100,57%	101,42%	100,76%	101,21%
	98,35%	97,95%	98,15%	98,75%	99,02%
					55,125%

Σύστημα εξειδίκευσης

Πρώτον, υποθέτουμε ότι οι συναλλαγές διενεργούνται με μια εθνική κεντρική τράπεζα που ακολουθεί σύστημα σύμφωνα με το οποίο γίνεται εξειδίκευση των περιουσιακών στοιχείων για κάθε συναλλαγή. Στα συστήματα εξειδίκευσης, η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται σε καθημερινή βάση. Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων μπορεί να περιγραφεί ως εξής (βλ. και τον Πίνακα 2 που ακολουθεί):

1. Για κάθε συναλλαγή στην οποία συμμετέχει ο αντισυμβαλλόμενος, εφαρμόζεται αρχικό περιθώριο 2% εφόσον η διάρκεια των πράξεων υπερβαίνει τη μία εργάσιμη ημέρα.

¹ Το παράδειγμα βασίζεται στην υπόθεση ότι κατά τον υπολογισμό την ανάγκης για κάλυψη διαφορών αποτίμησης λαμβάνονται υπόψη οι δεδουλευμένοι τόκοι επί της παρεχόμενης ρευστότητας και εφαρμόζεται σημείο ενεργοποίησης 1% της παρεχόμενης ρευστότητας.

Παράδειγμα 6 (συνέχεια)

2. Στις 28 Ιουνίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε πράξη με συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει το Ομόλογο Α έναντι 50 εκατ. ευρώ. Το Ομόλογο Α είναι ομόλογο σταθερού τοκομεριδίου με λήξη στις 26 Αυγούστου 2002. Έχει λοιπόν εναπομένονσα διάρκεια δύο ετών, οπότε απαιτείται περικοπή αποτίμησης 1,5%. Η τρέχουσα τιμή του Ομολόγου Α στην αγορά αναφοράς του εκείνη την ημέρα είναι 102,63% και περιλαμβάνει τους δεδουλευμένους τόκους επί του τοκομεριδίου. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να προσφέρει Ομόλογα Α αξίας τόσης ώστε, μετά την αφαίρεση του 1,5% λόγω της περικοπής αποτίμησης, να υπερβαίνει τα 51 εκατ. ευρώ (δηλ. το κατανεμηθέν ποσό των 50 εκατ. ευρώ πλέον το αρχικό περιθώριο 2%). Έτσι ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει Ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 50,5 εκατ. ευρώ, των οποίων η προσαρμοσμένη αγοραία αξία είναι 51.050.728 ευρώ εκείνη την ημέρα.
3. Στις 29 Ιουνίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε πράξη με συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει 21,5 εκατ. ευρώ του Ομολόγου Α (αγοραία τιμή 101,98%, περικοπή αποτίμησης 1,5%) και 25 εκατ. ευρώ του περιουσιακού στοιχείου Β (αγοραία τιμή 98,35%). Το περιουσιακό στοιχείο Β είναι τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (ΤΚΕ) με ετήσιες προκαθορισμένες πληρωμές τοκομεριδίων, στον οποίο εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 0%. Η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του Ομολόγου Α και του ΤΚΕ Β εκείνη την ημέρα είναι 46.184.315 ευρώ, συνεπώς υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό των 45.900.000 ευρώ (45 εκατ. ευρώ πλέον το αρχικό περιθώριο 2%).

Στις 30 Ιουνίου 2000 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων: η αγοραία τιμή του Ομολόγου Α είναι 100,57% και η αγοραία τιμή του ΤΚΕ Β είναι 97,95%. Οι δεδουλευμένοι τόκοι ανέρχονται σε 11.806 ευρώ επί της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που άρχισε στις 28 Ιουνίου 2000 και 5.625 ευρώ επί της πράξης πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης που άρχισε στις 29 Ιουνίου 2000. Κατά συνέπεια, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του Ομολόγου Α κατά την πρώτη συναλλαγή υπολείπεται του ποσού της συναλλαγής όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την εφαρμογή του περιθωρίου (η παρεχόμενη ρευστότητα πλέον τους δεδουλευμένους τόκους και το αρχικό περιθώριο) κατά 1 εκατ. ευρώ περίπου. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει Ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 1 εκατ. ευρώ και έτσι, μετά την αφαίρεση της περικοπής 1,5% από την αγοραία αξία βάσει της τιμής 100,57%, αποκαθιστά το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας.² Δεν απαιτείται κάλυψη διαφορών αποτίμησης κατά τη δεύτερη συναλλαγή, διότι η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται γι' αυτή τη συναλλαγή (45.785.712 ευρώ), αν και υπολείπεται ελαφρώς του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή του περιθωρίου (45.905.738 ευρώ), δεν υπολείπεται του σημείου ενεργοποίησης (το ποσό που προκύπτει μετά την εφαρμογή του περιθωρίου μείον 1%) δηλ. των 45.455.681 ευρώ.³

4. Στις 3 και 4 Ιουλίου 2000 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να οδηγήσει σε κάλυψη διαφορών αποτίμησης για τις συναλλαγές οι οποίες συνήφθησαν στις 28 και 29 Ιουνίου 2000. Στις 4 Ιουλίου 2000 ο δεδουλευμένος τόκος ανέρχεται σε 35.417 και 28.125 ευρώ.
5. Στις 5 Ιουλίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε πράξη με συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει 10 εκατ. ευρώ του Ομολόγου Γ. Το Ομόλογο Γ είναι ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου με αγοραία αξία 55,125% εκείνη την ημέρα. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει Ομόλογα Γ ονομαστικής αξίας 19,5 εκατ. ευρώ. Το ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου έχει εναπομένονσα διάρκεια περίπου 10 έτη και άρα απαιτεί περικοπή αποτίμησης 5%.

² Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν την κάλυψη των διαφορών αποτίμησης με μετρητά και όχι με χρεόγραφα.

³ Εάν η εθνική κεντρική τράπεζα πρέπει να καταβάλει περιθώριο στον αντισυμβαλλόμενο για τη δεύτερη συναλλαγή, αυτό είναι δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να συμψηφιστεί με το περιθώριο που κατέβαλε στην εθνική κεντρική τράπεζα ο αντισυμβαλλόμενος για την πρώτη συναλλαγή. Στην περίπτωση αυτή γίνεται μόνο ένας διακανονισμός περιθωρίου.

Παράδειγμα 6 (συνέχεια)

Συγκεντρωτικό σύστημα

Δεύτερον, υποθέτουμε ότι οι συναλλαγές διενεργούνται με μια εθνική κεντρική τράπεζα που ακολουθεί συγκεντρωτικό σύστημα. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στη “δεξαμενή” των περιουσιακών στοιχείων τα οποία χρησιμοποιεί ο αντισυμβαλλόμενος δεν εξειδικεύονται για συγκεκριμένες συναλλαγές.

Η ίδια σειρά συναλλαγών χρησιμοποιείται και σ’ αυτό το παράδειγμα όπως και στο παραπάνω παράδειγμα που περιγράφει το σύστημα εξειδίκευσης. Η βασική διαφορά είναι ότι, κατά τις ημερομηνίες αποτίμησης, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων της δεξαμενής πρέπει να καλύπτει το ποσό, όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την εφαρμογή του περιθωρίου, όλων των πράξεων που πραγματοποιεί ο αντισυμβαλλόμενος με την εθνική κεντρική τράπεζα. Κατόπιν τούτου, η διαφορά αποτίμησης που πρέπει να καλυφθεί στις 30 Ιουνίου 2000 είναι ελαφρώς υψηλότερη (1.106.035 ευρώ) από ό,τι απαιτείται στο σύστημα εξειδίκευσης, επειδή ενεργοποιείται ο σχετικός μηχανισμός λόγω της συναλλαγής της 29ης Ιουνίου 2000. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει Ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 1,15 εκατ. ευρώ και έτσι, μετά την αφαίρεση της περικοπής 1,5% από την αγοραία αξία βάσει της τιμής 100,57%, αποκαθιστά το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας. Επιπλέον, στις 12 Ιουλίου 2000, οπότε λήγει η πράξη κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουνίου 2000, ο αντισυμβαλλόμενος είναι δυνατόν να διατηρήσει τα περιουσιακά στοιχεία στο λογαριασμό ενεχύρου του και έτσι να έχει αυτομάτως τη δυνατότητα να δανειστεί και πάλι εντός των ορίων των σημείων ενεργοποίησης σε ενδοημερήσια βάση ή με διάρκεια μίας ημέρας (σ’ αυτές τις συναλλαγές εφαρμόζεται αρχικό περιθώριο 1%). Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων στο συγκεντρωτικό σύστημα περιγράφεται στον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

Παράδειγμα 6 (συνέχεια)

Πίνακας 2 Σύστημα εξειδίκευσης

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξεως	Επιτόκιο	Ποσό	Δεδουλευμένοι τόκοι
28/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	0
29/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	5.903
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	
30/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	5.625
30/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	5.625
03/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	29.514
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	22.500
04/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	35.417
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	28.125
05/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	41.319
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	33.750
	Κύρια αναχρηματοδότηση	05/07/2000	19/07/2000	4,25%	10.000.000	0

Αρχικό περιθώριο	Ποσό μετά την εφαρμογή του περιθωρίου	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Κάλυψη διαφορών αποτίμησης	Ημερομηνία
2%	51.000.000	50.500.000	51.500.000	51.050.728	0	28/06/2000
2%	51.006.021	50.505.962	51.506.080	50.727.402	0	29/06/2000
2%	45.900.000	45.450.000	46.350.000	46.184.315	0	
2%	51.012.042	50.511.924	51.512.160	50.026.032	- 986.009	30/06/2000
2%	45.905.738	45.455.681	46.355.794	45.785.712	0	
2%	51.012.042	50.511.924	51.512.160	51.016.647	0	30/06/2000
2%	45.905.738	45.455.681	46.355.794	45.785.712	0	
2%	51.030.104	50.529.809	51.530.399	51.447.831	0	03/07/2000
2%	45.922.950	45.472.725	46.373.175	46.015.721	0	
2%	51.036.125	50.535.771	51.536.479	51.113.029	0	04/07/2000
2%	45.928.688	45.478.406	46.378.969	46.025.949	0	
2%	51.042.146	50.541.733	51.542.559	51.341.303	0	05/07/2000
2%	45.934.425	45.484.088	46.384.763	46.188.748	0	
2%	10.200.000	10.100.000	10.300.000	10.211.906	0	

Παράδειγμα 6 (συνέχεια)**Πίνακας 3 Συγκεντρωτικό σύστημα**

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξεως	Επιτόκιο	Ποσό	Δεδουλευμένοι τόκοι
28/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	0
29/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	5.903
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	
30/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	5.625
30/06/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	5.625
03/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	29.514
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	22.500
04/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	35.417
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	28.125
05/07/2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28/06/2000	12/07/2000	4,25%	50.000.000	41.319
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29/06/2000	28/09/2000	4,50%	45.000.000	33.750
	Κύρια αναχρηματοδότηση	05/07/2000	19/07/2000	4,25%	10.000.000	0

Αρχικό περιθώριο	Ποσό μετά την εφαρμογή του περιθωρίου	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Κάλυψη διαφορών αποτίμησης	Ημερομηνία
2%	51.000.000	50.500.000	51.500.000	51.050.728	0	28/06/2000
2%	96.906.021	95.955.962	97.856.080	96.911.716	0	29/06/2000
2%						
2%	96.917.779	95.967.605	97.867.953	95.811.744,00	-1.106.035	30/06/2000
2%						
2%	96.917.779	95.967.605	97.867.953	96.950.950,68	0	30/06/2000
2%						
2%	96.953.054	95.002.534	97.903.574	97.613.399,05	0	03/07/2000
2%						
2%	96.964.813	96.014.177	97.915.448	97.287.850,90	0	04/07/2000
2%						
2%	107.176.571	106.125.820	108.227.322	107.891.494,53	0	05/07/2000
2%						
2%						

Παράρτημα 2

Γλωσσάριο

Αντιστρεπτέα πράξη (reverse transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η εθνική κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί περιουσιακά στοιχεία με *συμφωνία επαναγοράς* ή διενεργεί πιστωτικές πράξεις έναντι ενεχύρου τίτλων.

Αντισυμβαλλόμενος (counterparty): ο άλλος συμβαλλόμενος σε μια χρηματοοικονομική συναλλαγή (π.χ. σε μια συναλλαγή με την κεντρική τράπεζα).

Ανώτατο επιτόκιο προσφοράς (maximum bid rate): το ανώτατο επιτόκιο το οποίο μπορούν να αναγράφουν στις προσφορές τους οι *αντισυμβαλλόμενοι* στις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*. Όσες προσφορές αναγράφουν επιτόκιο υψηλότερο του ανώτατου επιτοκίου προσφοράς που ανακοινώνει η ΕΚΤ απορρίπτονται.

Ανώτατο όριο προσφοράς (maximum bid limit): το ανώτατο ποσό προσφοράς που μπορεί να υποβάλει κάθε μεμονωμένος *αντισυμβαλλόμενος* σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί να επιβάλει ανώτατα όρια προσφοράς προκειμένου να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών από μεμονωμένους αντισυμβαλλομένους.

Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας (collection of fixed-term deposits): μέσο νομισματικής πολιτικής που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το *Ευρωσύστημα* με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, όπου το Ευρωσύστημα παρέχει τόκο επί καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* σε λογαριασμούς στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*, προκειμένου να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά.

Αποθετήριο (depository): φορέας του οποίου ο πρωταρχικός ρόλος συνίσταται στην καταχώρηση τίτλων με φυσική ή ηλεκτρονική μορφή και στην παρακολούθηση της κυριότητας των τίτλων.

Αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (marking to market): βλ. *περιθώριο διαφορών αποτίμησης*.

Αποϋλοποίηση (dematerialisation): η κατάργηση των παραστατικών ή άλλων εγγράφων που ενσωματώνουν δικαίωμα κυριότητας επί χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, έτσι ώστε τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία να υφίστανται μόνον ως λογιστικές εγγραφές.

Αρχικό περιθώριο (initial margin): μέτρο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται στις *αντιστρεπτέες πράξεις* και συνεπάγεται ότι η ασφάλεια που απαιτείται για μια συναλλαγή πρέπει να ισούται με την παρεχόμενη προς τον *αντισυμβαλλόμενο* πίστωση πλέον την αξία του αρχικού περιθωρίου. Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει αρχικά περιθώρια που διαφοροποιούνται ανάλογα με τη διάρκεια του χρηματοδοτικού ανοίγματος του Ευρωσυστήματος έναντι του αντισυμβαλλομένου για μια δεδομένη πράξη.

Βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών αποθεματικών ή βάση των αποθεματικών (reserve base): το άθροισμα των στοιχείων του ισολογισμού (και συγκεκριμένα στοιχείων του παθητικού) με βάση το οποίο υπολογίζεται η *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* ενός ιδρύματος.

Δημοπρασία αμερικανικού τύπου (American auction): βλ. *δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου*.

Δημοπρασία ανταγωνιστικού επιτοκίου (variable rate tender): διαδικασία δημοπρασίας σύμφωνα με την οποία οι *αντισυμβαλλόμενοι* αναγράφουν στις προσφορές τους τόσο το χρηματικό ποσό της συναλλαγής τους με την κεντρική τράπεζα όσο και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή.

Δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου) (single rate auction): δημοπρασία όπου το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, οι *μονάδες βάσης swap*) που εφαρμόζεται για όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το *οριακό επιτόκιο*.

Δημοπρασία ολλανδικού τύπου (Dutch auction): βλ. *δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου*.

Δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου) (multiple rate auction): δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, οι *μονάδες βάσης swap*) ισούται με το επιτόκιο που αναγράφεται σε κάθε επιμέρους προσφορά

Δημοπρασία ποσού (volume tender): βλ. *δημοπρασία σταθερού επιτοκίου*.

Δημοπρασία σταθερού επιτοκίου (fixed rate tender): διαδικασία δημοπρασίας όπου το επιτόκιο προκαθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και οι συμμετέχοντες *αντισυμβαλλόμενοι* αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο αυτό επιτόκιο.

Διαδικασία δημοπρασίας (tender procedure): διαδικασία κατά την οποία η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά με βάση ανταγωνιστικές προσφορές που υποβάλλουν οι *αντισυμβαλλόμενοι*. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται κατά σειρά προτεραιότητας μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

Διαρθρωτική πράξη (structural operation): *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί το *Ευρωσύστημα* με κύριο σκοπό να προσαρμόζει τη θέση διαρθρωτικής ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι του Ευρωσυστήματος.

Διεθνής Αριθμός Αναγνώρισης Τίτλων (ISIN) (International Securities Identification Number): διεθνής κωδικός αναγνώρισης που δίδεται στους τίτλους οι οποίοι εκδίδονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (deposit facility): *πάγια διευκόλυνση* του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να πραγματοποιούν καταθέσεις μίας ημέρας εκτοκίζόμενες με προκαθορισμένο επιτόκιο.

Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (marginal lending facility): *πάγια διευκόλυνση* του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να λαμβάνουν πίστωση διάρκειας μίας ημέρας με προκαθορισμένο επιτόκιο.

Διμερής διαδικασία (bilateral procedure): διαδικασία μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα συναλλάσσεται απευθείας με έναν *αντισυμβαλλόμενο* ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων, χωρίς να προσφεύγει στη διαδικασία της δημοπρασίας. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου ή μεσολαβητών της αγοράς.

Δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα (averaging provision): ρύθμιση που επιτρέπει στους *αντισυμβαλλομένους* να εκπληρώνουν την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* σε μέσο επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια της *περιόδου τήρησης*. Η δυνατότητα αυτή συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς, καθώς παρέχει στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος* προβλέπει δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα.

Εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) (National central bank – NCB): στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κεντρική τράπεζα *κράτους-μέλους* της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

Εκδότης (issuer): ο φορέας ο οποίος αναλαμβάνει την ενοχική υποχρέωση που απορρέει από ένα χρεόγραφο ή άλλο χρηματοδοτικό μέσο.

Έκτακτη δημοπρασία (quick tender): η διαδικασία δημοπρασίας την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός μιας ώρας και σ' αυτές συμμετέχει ένας περιορισμένος αριθμός *αντισυμβαλλομένων*.

Εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (pre-fixed coupon): τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες πριν από την έναρξη της τοκοφόρου περιόδου.

Εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (post-fixed coupon): τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες εντός της τοκοφόρου περιόδου.

Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά (minimum reserves): βλ. *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς (minimum bid rate): το κατώτατο όριο των επιτοκίων με τα οποία οι *αντισυμβαλλόμενοι* μπορούν να υποβάλουν προσφορές στις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*. Όσες προσφορές αναγράφουν επιτόκιο μικρότερο του ελάχιστου επιτοκίου που ανακοινώνει η ΕΚΤ απορρίπτονται.

Ελάχιστο ποσό κατανομής (minimum allotment amount): το κατώτατο όριο του ποσού που θα κατανεμηθεί σε κάθε μεμονωμένο *αντισυμβαλλόμενο* σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να κατανείμει στις δημοπρασίες του ένα ελάχιστο ποσό σε κάθε αντισυμβαλλόμενο.

Ελάχιστο ποσοστό κατανομής (minimum allotment ratio): το κατώτατο όριο, εκφραζόμενο ως ποσοστό, της αναλογίας των προσφορών στο *οριακό επιτόκιο* που θα γίνουν αποδεκτές σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να εφαρμόσει ελάχιστο ποσοστό κατανομής στις δημοπρασίες του.

Ενδοημερήσια πίστωση (intraday credit): η πίστωση που παρέχεται και εξοφλείται σε διάστημα μικρότερο της μιας εργάσιμης ημέρας. Το *ΕΣΚΤ* παρέχει ενδοημερήσια πίστωση (με βάση περιουσιακά στοιχεία που κατατίθενται ως ασφάλεια) στους αποδεκτούς *αντισυμβαλλομένους* για τους σκοπούς των συστημάτων πληρωμών.

Εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ (NCB business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η *εθνική κεντρική τράπεζα* ενός συγκεκριμένου *κράτους-μέλους* λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*. Σε ορισμένα κράτη-μέλη τα υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών ενδέχεται να είναι κλειστά τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να γνωστοποιήσει εκ των προτέρων στους αντισυμβαλλομένους τις ρυθμίσεις που θα γίνουν για τις συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται τα εν λόγω υποκαταστήματα.

Εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος (Eurosystem business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και τουλάχιστον μία *εθνική κεντρική τράπεζα* λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) (European System of Central Banks – ESCB): αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις *εθνικές κεντρικές τράπεζες* των *κρατών-μελών* της ΕΕ. (Επισημαίνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη* διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής με βάση το εθνικό τους δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*).

Ευρωσύστημα (Eurosystem): οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* των *κρατών-μελών* που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη* και η ΕΚΤ.

Εφάπαξ απαλλαγή (lump-sum allowance): καθορισμένο ποσό το οποίο ένα ίδρυμα αφαιρεί κατά τον υπολογισμό των *ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών* του στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*.

Ζώνη του ευρώ (euro area): η περιοχή η οποία περιλαμβάνει τα *κράτη-μέλη* που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

Ημερομηνία αγοράς (purchase date): η ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται η πώληση των αγοραζόμενων περιουσιακών στοιχείων από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

Ημερομηνία αποτίμησης (valuation date): η ημερομηνία κατά την οποία αποτιμώνται τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια στις πιστωτικές πράξεις.

Ημερομηνία διακανονισμού (settlement date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται μία συναλλαγή. Ο διακανονισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε κατά την ημερομηνία που συμφωνείται η συναλλαγή (αυθημερόν διακανονισμός) είτε μία ή περισσότερες ημέρες μετά τη συμφωνία (η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως η *ημερομηνία συναλλαγής* (T) πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)).

Ημερομηνία έναρξης (start date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται το πρώτο σκέλος μιας πράξης νομισματικής πολιτικής. Η ημερομηνία έναρξης αντιστοιχεί στην *ημερομηνία αγοράς* για τις πράξεις που βασίζονται σε *συμφωνίες επαναγοράς* και για τις *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων*.

Ημερομηνία επαναγοράς (repurchase date): η ημερομηνία κατά την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας πράξης με *συμφωνία επαναγοράς*.

Ημερομηνία λήξεως (maturity date): η ημερομηνία κατά την οποία λήγει μια πράξη νομισματικής πολιτικής. Στην περίπτωση των πράξεων με *συμφωνία επαναγοράς* ή των *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, η ημερομηνία λήξεως αντιστοιχεί στην *ημερομηνία επαναγοράς*.

Ημερομηνία συναλλαγής (T) (trade date): η ημερομηνία κατά την οποία συμφωνείται μια συναλλαγή (δηλ. δύο *αντισυμβαλλόμενοι* συνομολογούν μια χρηματοοικονομική συναλλαγή). Η ημερομηνία συναλλαγής μπορεί να συμπίπτει με την *ημερομηνία διακανονισμού* της συναλλαγής (αυθημερόν διακανονισμός) ή να προηγείται της ημερομηνίας διακανονισμού κατά ένα ορισμένο αριθμό εργάσιμων ημερών (η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως T πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)).

Θεματοφύλακας (custodian): φορέας που αναλαμβάνει την ασφαλή φύλαξη και διαχείριση χρεογράφων και λοιπών χρηματοδοτικών μέσων για λογαριασμό άλλων.

Κεντρικό αποθετήριο τίτλων (ΚΑΤ) (central securities depository – CSD): φορέας όπου κατατίθενται τίτλοι επί των οποίων οι συναλλαγές γίνονται με τη μορφή λογιστικών εγγραφών. Οι τίτλοι με υλική μορφή μπορούν είτε να “ακίνητοποιηθούν” από τα αποθετήρια είτε να απούλοποιηθούν (δηλ. να υφίστανται μόνο ως ηλεκτρονικές εγγραφές). Εκτός από τις υπηρεσίες θεματοφύλακα, το κεντρικό αποθετήριο χρεογράφων μπορεί να περιλαμβάνει και λειτουργίες σύγκρισης, συμψηφισμού και διακανονισμού.

Κίνδυνος τιμής μετοχής (equity price risk): ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας λόγω μεταβολών των τιμών των μετοχών. Το *Ευρωσύστημα* εκτίθεται σε κίνδυνο τιμής μετοχής στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί, στο βαθμό που οι μετοχές θεωρούνται αποδεκτά *περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας*.

Κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk): ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας που οφείλεται στην αδυναμία πληρωμής (πτώχευση) εκ μέρους του εκδότη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή στην αφερεγγυότητα του *αντισυμβαλλομένου*.

Κράτος-μέλος (Member State): στο παρόν εγχειρίδιο με τον όρο αυτό νοείται κράτος-μέλος της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

Λογαριασμός ασφαλούς φύλαξης (safe custody account): λογαριασμός τίτλων τον οποίο διαχειρίζεται η κεντρική τράπεζα και στον οποίο τα *πιστωτικά ιδρύματα* μπορούν να τοποθετούν τίτλους που θεωρούνται κατάλληλοι ως ασφάλεια για τις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα.

Λογαριασμός διακανονισμού (settlement account): λογαριασμός που τηρεί στην κεντρική τράπεζα ένας άμεσα συμμετέχων στο εθνικό *σύστημα ΔΣΧ* με σκοπό την επεξεργασία πληρωμών.

Λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών (reserve account): λογαριασμός στην εθνική κεντρική τράπεζα στον οποίο τηρούνται τα *ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά* ενός *αντισυμβαλλομένου*. Οι *λογαριασμοί διακανονισμού* που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες* μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί ελάχιστων αποθεματικών.

Μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call): διαδικασία που συνδέεται με την εφαρμογή των *περιθωρίων διαφορών αποτίμησης*, σύμφωνα με την οποία, αν η αξία, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, του περιουσιακού στοιχείου μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν από τους *αντισυμβαλλόμενους* να παράσχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει το ποσό που οφείλουν οι αντισυμβαλλόμενοι πλέον το περιθώριο διαφορών αποτίμησης, η κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά).

Μονάδα βάσης swap (swap point): η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους μιας συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας σε μια *πράξη ανταλλαγής νομισμάτων*.

Νομισματικό Χρηματοδοτικό Ίδρυμα (NXI) (Monetary Financial Institution – MFI): *πιστωτικό ίδρυμα* ή άλλο χρηματοδοτικό ίδρυμα, του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από το κοινό και το οποίο για δικό του λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομική άποψη) χορηγεί πιστώσεις ή/και πραγματοποιεί επενδύσεις σε τίτλους.

Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip – χωριστή διαπραγμάτευση τόκων και κεφαλαίου (separate trading of interest and principal): ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου που δημιουργείται ώστε η διαπραγμάτευση των απαιτήσεων επί συγκεκριμένων ταμειακών ροών ενός χρεογράφου να γίνεται χωριστά από τη διαπραγμάτευση του κεφαλαίου του ίδιου τίτλου.

Ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου (zero coupon bond): χρεόγραφο που αποδίδει μόνο μία ταμειακή ροή κατά τη διάρκεια ζωής του. Για τους σκοπούς του παρόντος, στα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου περιλαμβάνονται και τα χρεόγραφα που εκδίδονται υπό το άρτιο και τα χρεόγραφα που φέρουν ένα μοναδικό τοκομερίδιο, πληρωτέο κατά τη λήξη τους. Ειδική κατηγορία ομολόγων μηδενικού τοκομεριδίου είναι τα *ομόλογα με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip)*.

Οριακή μονάδα βάσης swap (marginal swap point quotation): η μονάδα βάσης swap με την οποία εξαντλείται ολοσχερώς το ποσό που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριακό επιτόκιο (marginal interest rate): το επιτόκιο με το οποίο εξαντλείται ολοσχερώς το ποσό που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριστική μεταβίβαση (final transfer): ανέκκλητη και άνευ αιρέσεων μεταβίβαση, με την οποία αποσβένεται η ενοχική υποχρέωση που αφορά την πραγματοποίηση της μεταβίβασης.

Οριστική πράξη (outright transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά περιουσιακά στοιχεία μέχρι τη λήξη τους (με άμεση ή προθεσμιακή παράδοση).

Πάγια διευκόλυνση (standing facility): διευκόλυνση που παρέχει η κεντρική τράπεζα στους *αντισυμβαλλομένους* και την οποία χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία. Το *Ευρωσύστημα* προσφέρει δύο πάγιες διευκολύνσεις διάρκειας μίας ημέρας: τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* και τη *διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων*.

Πάγια έκπτωση (standardised deduction): το καθορισμένο ποσοστό επί του ανεξόφλητου υπολοίπου των χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο ετών και των τίτλων της χρηματαγοράς, το οποίο οι εκδότες τους επιτρέπεται να αφαιρέσουν από τη *βάση υπολογισμού των ελάχιστων αποθεματικών* τους όταν δεν μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ότι το εν λόγω ανεξόφλητο υπόλοιπο διακρατείται από άλλα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, από την ΕΚΤ ή από μια *εθνική κεντρική τράπεζα*.

Περιθώριο διαφορών αποτίμησης ή αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (variation margin or marking to market): το *Ευρωσύστημα* απαιτεί να τηρείται ένα καθορισμένο περιθώριο στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντιστρεπτές πράξεις* του για την παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι *αντισυμβαλλόμενοι* υποχρεούνται να παράσχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ποσό που οφείλει ο αντισυμβαλλόμενος πλέον το περιθώριο διαφορών αποτίμησης, η κεντρική τράπεζα δύναται να επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο.

Περικοπή (haircut): βλ. *περικοπή αποτίμησης*.

Περικοπή αποτίμησης (valuation haircut): μέτρο ελέγχου κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντιστρεπτές συναλλαγές*. Σύμφωνα με αυτό, η κεντρική τράπεζα υπολογίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων με βάση την αντίστοιχη τρέχουσα τιμή της αγοράς, μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή). Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει περικοπές αποτίμησης ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των εκάστοτε περιουσιακών στοιχείων (όπως η εναπομένουσα διάρκεια τους).

Περίοδος τήρησης (maintenance period): το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υπολογίζεται η συμμόρφωση με την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*. Η περίοδος τήρησης για τα ελάχιστα αποθεματικά του *Ευρωσυστήματος* διαρκεί κανονικά ένα μήνα αρχίζοντας από μια ορισμένη ημέρα κάθε μήνα (π.χ. από τις 24 του μηνός μέχρι και τις 23 του επομένου).

Περιουσιακό στοιχείο δεύτερης βαθμίδας (tier two asset): εμπορεύσιμο ή μη εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο για το οποίο έχουν θεσπιστεί ειδικά κριτήρια καταλληλότητας από τις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*, με την έγκριση της ΕΚΤ.

Περιουσιακό στοιχείο πρώτης βαθμίδας (tier one asset): εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο που πληροί ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας κοινά για ολόκληρη τη *ζώνη του ευρώ* που καθορίζονται από την ΕΚΤ. Σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά, τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει, μεταξύ άλλων, να είναι εκφρασμένα σε ευρώ, να έχουν εκδοθεί ή να είναι εγγυημένα από πρόσωπα που εδρεύουν στις *χώρες του ΕΟΧ* και να είναι κατατεθειμένα σε *εθνική κεντρική τράπεζα* ή σε *κεντρικό αποθετήριο τίτλων* της ζώνης του ευρώ.

Πιστωτικό ίδρυμα (credit institution): στο παρόν εγχειρίδιο, ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται ίδρυμα που εμπίπτει στον ορισμό του Άρθρου 1 (1) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, δηλ. “επιχείρηση η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις από το κοινό ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της”.

Πραγματικός αριθμός ημερών/360 (actual/360): ο *συμβατικός τρόπος μέτρησης των ημερών* που εφαρμόζεται για τον εκτοκισμό μιας πίστωσης, σύμφωνα με τον οποίο λογίζονται τόκοι για τον πραγματικό αριθμό των ημερολογιακών ημερών κατά τις οποίες παρέχεται η πίστωση, με βάση το έτος των 360 ημερών. Αυτός ο συμβατικός τρόπος μέτρησης των ημερών εφαρμόζεται στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

Πράξη ανοικτής αγοράς (open market operation): πράξη που διενεργείται με πρωτοβουλία της κεντρικής τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές αγορές και περιλαμβάνει μία από τις εξής συναλλαγές: 1) οριστική αγορά ή πώληση περιουσιακών στοιχείων (με άμεση ή μελλοντική παράδοση), 2) αγορά ή πώληση περιουσιακών στοιχείων με βάση *συμφωνία επαναγοράς*, 3) παροχή ή λήψη δανείου έναντι ασφάλειας επί περιουσιακών στοιχείων, 4) έκδοση πιστοποιητικών χρέους από την κεντρική τράπεζα και 5) αποδοχή καταθέσεων.

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων (foreign exchange swap): πράξη που περιλαμβάνει δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσεται ένα νόμισμα με άλλο. Το *Ευρωσύστημα* διενεργεί *πράξεις ανοικτής αγοράς* με τη μορφή ανταλλαγής νομισμάτων, όπου οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* (ή η ΕΚΤ) αγοράζουν (ή πωλούν) ευρώ με άμεση συναλλαγή έναντι ξένου νομίσματος και ταυτόχρονα τα επαναπωλούν (ή τα επαναγοράζουν) με προθεσμιακή συναλλαγή.

Πράξη εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας (fine-tuning operation): *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί εκτάκτως το *Ευρωσύστημα*, με σκοπό κυρίως να αντιμετωπίσει αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά.

Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης (main refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας πράξης*. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω εβδομαδιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και έχουν διάρκεια δύο εβδομάδων.

Πράξη με συμφωνία επαναγοράς (repo operation): *αντιστρεπτέα πράξη* παροχής ρευστότητας βάσει *συμφωνίας επαναγοράς*.

Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (longer-term refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας πράξης*. Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω μηνιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και έχουν διάρκεια τριών μηνών.

Σημείο ενεργοποίησης (trigger point): προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της παρασχεθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο *μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης*.

Στενοί δεσμοί (close links): Το Άρθρο 1, αριθ. 26, της Οδηγίας 2000/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων ορίζει τα εξής: “Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω: α) *συμμετοχής*, δηλαδή της άμεσης ή δι’ ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20% ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης, κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων, φυσικών ή νομικών, μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου.”

Συγκεντρωτικό σύστημα (pooling system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες και σύμφωνα με το οποίο οι *αντισυμβαλλόμενοι* παρέχουν μια “δεξαμενή” περιουσιακών στοιχείων που χρησιμεύουν ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα. Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στο *σύστημα εξειδίκευσης*, στο συγκεντρωτικό σύστημα τα περιουσιακά στοιχεία δεν εξειδικεύονται για επιμέρους συναλλαγές.

Συμβατικός τρόπος υπολογισμού ημερών (day-count convention): ο συμβατικός τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι ημέρες για τις οποίες λογίζονται τόκοι σε μια πίστωση. Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει τον τύπο “*πραγματικός αριθμός ημερών/360*” στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί.

Συμφωνία επαναγοράς (repurchase agreement): συμφωνία με την οποία πωλείται ένα περιουσιακό στοιχείο, ενώ ταυτόχρονα ο πωλητής αποκτά το δικαίωμα και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει με καθορισμένη τιμή σε κάποια μελλοντική ημερομηνία ή όταν του ζητηθεί. Η συμφωνία αυτή είναι παρόμοια με το δανεισμό έναντι ενεχύρου, με τη διαφορά ότι ο πωλητής δεν παρακρατεί την κυριότητα των τίτλων. Το *Ευρωσύστημα* χρησιμοποιεί τις συμφωνίες επαναγοράς με καθορισμένη διάρκεια στις *αντιστρεπτέες πράξεις* του.

Σύνδεση (link): η σύνδεση αποτελείται από όλες τις διαδικασίες και συμφωνίες μεταξύ δύο συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων (ΣΔΧ) για τη μεταφορά τίτλων μεταξύ των εν λόγω ΣΔΧ μέσω λογιστικών εγγραφών.

Συνθήκη (Treaty): η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ή Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας). Αποτελείται από την αρχική Συνθήκη της ΕΟΚ (Συνθήκες της Ρώμης) και από τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις της.

Συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών (reserve ratio): συντελεστής που καθορίζει η κεντρική τράπεζα για κάθε κατηγορία των στοιχείων του ισολογισμού που περιλαμβάνονται στη *βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών αποθεματικών*. Οι συντελεστές αυτοί χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των *ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών*.

Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) (correspondent central banking model – CCBM): σύστημα που καθιέρωσε το *ΕΣΚΤ* ώστε να επιτρέπει τη σύσταση ασφαλειών από τους *αντισυμβαλλομένους* επί περιουσιακών στοιχείων σε διασυννοριακή βάση. Στο πλαίσιο του ΣΑΚΤ, οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εθνική κεντρική τράπεζα τηρεί ένα λογαριασμό διαχείρισης τίτλων για καθεμιά από τις λοιπές εθνικές κεντρικές τράπεζες (και για την ΕΚΤ). Το *Ευρωσύστημα* μπορεί να εφαρμόζει ειδικές λύσεις για τη διασυννοριακή χρήση μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων.

Σύστημα άυλων τίτλων (book-entry system): λογιστικό σύστημα που επιτρέπει τη μεταβίβαση απαιτήσεων (π.χ. χρεογράφων και άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων) χωρίς τη μετακίνηση του σώματος των σχετικών εγγράφων ή παραστατικών που ενσωματώνουν δικαίωμα κυριότητας. Βλ. και *αποϋλοποίηση*.

Σύστημα ΔΣΧ (διακανονισμού σε συνεχή χρόνο) (RTGS – real time gross settlement system): σύστημα διακανονισμού το οποίο επεξεργάζεται και διακανονίζει εντολές μία προς μία (χωρίς συμψηφισμό) σε πραγματικό χρόνο (συνεχώς). Βλ. και *Σύστημα TARGET*.

Σύστημα εξειδίκευσης (earmarking system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες και σύμφωνα με το οποίο η ρευστότητα παρέχεται έναντι περιουσιακών στοιχείων που εξειδικεύονται για κάθε επιμέρους συναλλαγή.

Σύστημα TARGET (Διερωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο) (TARGET – Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system): σύστημα πληρωμών που αποτελείται από τα αντίστοιχα *συστήματα ΔΣΧ των κρατών-μελών* που συμμετέχουν στη *ζώνη του ευρώ* κατά την έναρξη του Τρίτου Σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Τα εθνικά συστήματα ΔΣΧ θα συνδέονται μεταξύ τους μέσω του Μηχανισμού Διασύνδεσης, έτσι ώστε να πραγματοποιούνται αυθημερόν διασυννοριακές μεταφορές κεφαλαίων σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Τα συστήματα ΔΣΧ των εκτός ζώνης του ευρώ κρατών-μελών μπορούν επίσης να συνδεθούν με το TARGET, αρκεί να μπορούν να επεξεργάζονται συναλλαγές σε ευρώ.

Σύστημα ταυτόχρονης παράδοσης και πληρωμής (DVP – delivery versus payment system): μηχανισμός στο πλαίσιο συστήματος διακανονισμού το οποίο λειτουργεί με βάση την αρχή της πληρωμής του αντιπάλου με ταυτόχρονη παράδοση της αξίας (exchange for value), που εξασφαλίζει ότι η *οριστική μεταβίβαση* ενός περιουσιακού στοιχείου επέρχεται εάν, και μόνον εάν, γίνει η οριστική μεταβίβαση ενός ή περισσότερων άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Τακτική δημοπρασία (standard tender): *διαδικασία δημοπρασίας* την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις τακτικές *πράξεις ανοικτής αγοράς* που διενεργεί. Οι τακτικές δημοπρασίες διεξάγονται μέσα σε 24 ώρες. Δικαίωμα υποβολής προσφορών στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι *αντισυμβαλλόμενοι* που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας.

Τέλος ημέρας (end-of-day): η ώρα της εργάσιμης ημέρας (μετά το κλείσιμο του *συστήματος TARGET*) κατά την οποία οι πληρωμές που διακανονίζονται μέσω του συστήματος TARGET καθίστανται οριστικές για τη συγκεκριμένη ημέρα.

Τηρούμενα αποθεματικά (reserve holdings): τα ποσά που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* στους αντίστοιχους *λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών* τους για να καλύψουν τα *ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά*.

Τιμή αγοράς (purchase price): η τιμή με την οποία πωλούνται ή πρόκειται να πωληθούν τα περιουσιακά στοιχεία από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

Τιμή επαναγοράς (repurchase price): η τιμή με την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση *συμφωνία επαναγοράς*. Η τιμή επαναγοράς ισούται με την *τιμή αγοράς* πλέον τη διαφορά τιμής που αντιστοιχεί στον τόκο που καταβάλλεται επί της παρασχεθείσας ρευστότητας κατά τη διάρκεια της πράξης.

Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate instrument): χρηματοοικονομικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο επανακαθορίζεται περιοδικά με βάση ένα δείκτη αναφοράς, ώστε να αντανakλά τις μεταβολές των βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων επιτοκίων της αγοράς. Οι τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου έχουν είτε *εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο* είτε *εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο*.

Τίτλος με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο (inverse floating rate instrument): χρηματοοικονομικό μέσο του οποίου ο καταβαλλόμενος προς τον κάτοχο τόκος μεταβάλλεται αντιστρόφως ανάλογα προς τη μεταβολή ενός ορισμένου επιτοκίου αναφοράς.

Τίτλος σταθερού επιτοκίου (fixed rate instrument): χρηματοοικονομικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο είναι καθορισμένο για ολόκληρη τη διάρκεια ζωής του τίτλου.

Τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών (correspondent banking): ρύθμιση βάσει της οποίας μια τράπεζα παρέχει σε μια άλλη τράπεζα υπηρεσίες πληρωμών και άλλες υπηρεσίες. Οι πληρωμές μέσω ανταποκριτών συχνά διενεργούνται μέσω αλληλόχρεων λογαριασμών (λογαριασμών “nostro” και “loro”), οι οποίοι μπορούν να υπαχθούν σε πάγια πιστωτικά όρια. Οι τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών παρέχονται κυρίως σε διασυνοριακό επίπεδο.

Υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών (reserve requirement): η υποχρέωση των ιδρυμάτων να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά στην κεντρική τράπεζα. Στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, προκειμένου να υπολογιστούν τα ελάχιστα αποθεματικά ενός ιδρύματος, πολλαπλασιάζεται ο *συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών* για κάθε κατηγορία υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στη *βάση υπολογισμού των αποθεματικών* επί τα ποσά των αντίστοιχων στοιχείων του ισολογισμού του ιδρύματος. Επιπλέον, τα ιδρύματα επιτρέπεται να εφαρμόσουν μια *εφάπαξ απαλλαγή*, η οποία εκπίπτει από τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά τους.

Χώρες ΕΟΧ (του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου): τα κράτη-μέλη της ΕΕ και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία.

Ώρα ΕΚΤ (ECB time): η ώρα του τόπου όπου εδρεύει η ΕΚΤ.

Παράρτημα 3

Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής

Κατά την επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, θα ακολουθείται ομοιόμορφη προσέγγιση, ανεξάρτητα από το ποιο οργανωτικό σχήμα θα επιλεγεί για τις εξωτερικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος. Αυτή η πολιτική δεν θα συνεπάγεται σημαντική απόκλιση από την υπάρχουσα πρακτική της αγοράς, εφόσον θα προκύψει από την εναρμόνιση των βέλτιστων μεθόδων που ακολουθούνται σήμερα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος θα βασίζεται κατ' αρχήν σε δύο ομάδες κριτηρίων.

Η πρώτη ομάδα κριτηρίων είναι εμπνευσμένη από την αρχή της σύνεσης. Το πρώτο κριτήριο στο πλαίσιο της αρχής αυτής είναι το αξιόχρεο του αντισυμβαλλομένου, το οποίο θα αξιολογείται με συνδυασμό διαφόρων μεθόδων (π.χ. με βάση τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής του ικανότητας σύμφωνα με αρμόδιους οίκους αξιολόγησης σε συνδυασμό με ανάλυση, ενεργούμενη εσωτερικά στο Ευρωσύστημα, του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και άλλων δεικτών που αφορούν την επιχείρηση). Ένα δεύτερο κριτήριο είναι ότι το Ευρωσύστημα θα απαιτεί από όλους τους αντισυμβαλλομένους να υπόκεινται σε εποπτεία από αναγνωρισμένη εποπτική αρχή. Το τρίτο κριτήριο είναι ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος θα πρέπει να τηρούν αυστηρούς δεοντολογικούς κανόνες και να χαιρούν καλής φήμης.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια που απορρέουν από την αρχή της σύνεσης, θα εφαρμόζεται η δεύτερη ομάδα κριτηρίων, τα οποία αφορούν την αποτελεσματικότητα. Το πρώτο κριτήριο αποτελεσματικότητας συνδέεται με την ανταγωνιστική τιμολόγηση και με την ικανότητα του αντισυμβαλλομένου να διενεργεί πράξεις μεγάλης αξίας, ακόμη και σε περιόδους αναταραχής στις αγορές. Στα κριτήρια αποτελεσματικότητας συγκαταλέγονται επίσης η ποιότητα και το εύρος κάλυψης των πληροφοριών που παρέχουν οι αντισυμβαλλόμενοι.

Το σύνολο των δυνητικών αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος θα χαρακτηρίζεται από πλήθος και ποικιλία που θα εγγυώνται την αναγκαία ευελιξία κατά τη διενέργεια των παρεμβάσεων. Έτσι το Ευρωσύστημα θα μπορεί να επιλέγει μεταξύ διαφόρων τρόπων παρέμβασης. Για να μπορεί να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε διάφορους γεωγραφικούς τόπους και χρονικές ζώνες, το Ευρωσύστημα θα μπορεί να χρησιμοποιεί αντισυμβαλλομένους σε οποιοδήποτε διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο. Στην πράξη πάντως, σημαντική μερίδα θα αποτελούν οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ. Για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που θα διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, θα χρησιμοποιούνται μόνο οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν συστήματα ορίων, ώστε να ελέγχουν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα έναντι των επιμέρους αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που θα διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής.

Παράρτημα 4

Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας¹

1 Εισαγωγή

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την ΕΚΤ ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες (τα πρόσωπα αυτά αποκαλούνται “πληθυσμός αναφοράς παροχής στοιχείων”), το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με το Άρθρο 5.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (“Καταστατικό”). Επιπλέον, δίδει το δικαίωμα στην ΕΚΤ να χρησιμοποιεί την κανονιστική της εξουσία για:

- τον προσδιορισμό του πραγματικού πληθυσμού παροχής στοιχείων,
- τον καθορισμό και την επιβολή των υποχρεώσεων παροχής στατιστικών στοιχείων που θέτει στον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων των συμμετεχόντων κρατών-μελών,
- τον καθορισμό των όρων βάσει των οποίων η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) δύνανται να ασκούν το δικαίωμα επαλήθευσης των στατιστικών πληροφοριών ή εκτέλεσης της υποχρεωτικής συλλογής τους.

2 Γενικά

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/1998/16) έχει ως στόχο να επιτρέψει στην ΕΚΤ και, σύμφωνα με το Άρθρο 5.2 του Καταστατικού, στις ΕθνΚΤ – οι οποίες εκτελούν, στο βαθμό που είναι δυνατόν, το έργο αυτό – να συλλέγουν το απαιτούμενο στατιστικό υλικό για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Συστήματος των Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και ιδίως της υποχρέωσής του να καθορίζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας, σύμφωνα με το Άρθρο 105 (2), πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (“Συνθήκη”). Οι στατιστικές πληροφορίες που συλλέγονται βάσει του Κανονισμού ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του ενοποιημένου ισολογισμού του τομέα των ΝΧΙ, με βασικό στόχο να παρασχεθεί στην ΕΚΤ μια συνολική στατιστική εικόνα των νομισματικών εξελίξεων που καλύπτουν το σύνολο του ενεργητικού και του παθητικού των ΝΧΙ στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, τα οποία θεωρούνται ως ενιαία οικονομική επικράτεια.

Για στατιστικούς λόγους, οι απαιτήσεις της ΕΚΤ για την παροχή στατιστικών πληροφοριών σε σχέση με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των ΝΧΙ στηρίζονται σε τρεις βασικές αρχές.

Πρώτον, η ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει συγκρίσιμες, αξιόπιστες και επίκαιρες στατιστικές πληροφορίες οι οποίες να έχουν συλλεχθεί υπό συγκρίσιμους όρους και προϋποθέσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Μολονότι η συλλογή των στοιχείων εκ μέρους των ΕθνΚΤ πραγματοποιείται σε αποκεντρωμένη βάση σύμφωνα με τα Άρθρα 5.1 και 5.2 του Καταστατικού και, στο βαθμό που κρίνεται αναγκαίο, λαμβάνονται υπόψη και οι περαιτέρω στατιστικές απαιτήσεις σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, απαιτείται επαρκής βαθμός εναρμόνισης και συμμόρφωσης με τα

¹ Το περιεχόμενο του παρόντος παραρτήματος είναι απλώς ενημερωτικό. Οι σχετικές νομικές πράξεις που διέπουν την παροχή νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων είναι ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 της 23ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την ΕΚΤ, και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/1998/16).

ελάχιστα πρότυπα υποβολής πληροφοριών ενόψει της ανάγκης να καταρτίζεται μια αξιόπιστη στατιστική βάση για τον καθορισμό και την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Δεύτερον, οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που περιγράφονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Και τούτο διότι ο Κανονισμός αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και άμεσα εφαρμόσιμος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο Κανονισμός αυτός επιβάλλει υποχρεώσεις απευθείας στα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία η ΕΚΤ δύναται να επιβάλλει κυρώσεις, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους για την παροχή στοιχείων προς την ΕΚΤ (βλ. Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου). Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων είναι λοιπόν σαφώς καθορισμένες και τυχόν χρήση εκ μέρους της ΕΚΤ της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επαλήθευση ή την υποχρεωτική συλλογή στατιστικών πληροφοριών βασίζεται σε αναγνωρίσιμες αρχές.

Τρίτον, η ΕΚΤ πρέπει να ελαχιστοποιεί το φόρτο εργασίας που συνδέεται με την παροχή στατιστικών στοιχείων (βλ. Άρθρο 3(α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου). Γι' αυτό, το στατιστικό υλικό που συλλέγουν οι ΕθνΚΤ σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/1998/16 χρησιμοποιείται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. 2818/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚ) της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15).

Τα άρθρα του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιορίζονται στο να καθορίσουν γενικά τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων, τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την παροχή στοιχείων, καθώς και τις αρχές σύμφωνα με τις οποίες η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ ασκούν συνήθως την αρμοδιότητα επαλήθευσης ή υποχρεωτικής συλλογής των στατιστικών πληροφοριών. Οι λεπτομέρειες που αφορούν τις παρεχόμενες στατιστικές πληροφορίες για την εκπλήρωση των συναφών υποχρεώσεων που επιβάλλει η ΕΚΤ, καθώς και οι ελάχιστοι κανόνες που πρέπει να τηρούνται, αναγράφονται ειδικότερα στα Παραρτήματα I έως IV του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

3 Πραγματικός πληθυσμός παροχής στοιχείων – Κατάλογος ΝΧΙ για στατιστικούς σκοπούς

Τα Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα περιλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα-κατοίκους της ζώνης του ευρώ, όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο, καθώς και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-κατοίκους η δραστηριότητα των οποίων είναι να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην των ΝΧΙ και, για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομική άποψη), να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε χρεόγραφα. Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στον παραπάνω ορισμό, σύμφωνα με τις αρχές κατάταξης που περιγράφονται στο Παράρτημα I του Κανονισμού ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Η

αρμοδιότητα κατάρτισης και τήρησης του εν λόγω καταλόγου των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων για στατιστικούς σκοπούς ανήκει στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ. Τα ΝΧΙ της ζώνης του ευρώ αποτελούν τον πραγματικό δηλούντα πληθυσμό.

Οι ΕθνΚΤ δικαιούνται να επιτρέπουν την εξαίρεση κάποιων μικρών ΝΧΙ, εφόσον τα ΝΧΙ που συμβάλλουν στην κατάρτιση του μηνιαίου ενοποιημένου ισολογισμού αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 95% του συνολικού ισολογισμού των ΝΧΙ σε κάθε συμμετέχον κράτος-μέλος. Αυτές οι εξαιρέσεις επιτρέπουν στις ΕθνΚΤ να παραλείπουν τα μικρά ιδρύματα.

4 Υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων

Για την κατάρτιση του ενοποιημένου ισολογισμού, οι πραγματικές μονάδες παροχής στοιχείων της ζώνης του ευρώ πρέπει σε μηνιαία βάση να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες για τον ισολογισμό τους. Επίσης, πρέπει να δίδουν περαιτέρω πληροφορίες σε τριμηνιαία βάση. Οι στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Παράρτημα I του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

Τα σχετικά στατιστικά στοιχεία συλλέγονται από τις ΕθνΚΤ, οι οποίες πρέπει να καθορίσουν και τις εφαρμοστέες διαδικασίες. Ο Κανονισμός αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ δεν εμποδίζει τις ΕθνΚΤ να συλλέγουν από τον πραγματικό δηλούντα πληθυσμό τις στατιστικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ, ως μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου υποβολής στατιστικών στοιχείων το οποίο οι ΕθνΚΤ καθορίζουν με δική τους ευθύνη σύμφωνα με το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο ή τις ισχύουσες πρακτικές και το οποίο εξυπηρετεί άλλους στατιστικούς σκοπούς. Αυτό όμως δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την

εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων που καθορίζονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, η ΕΚΤ, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της, μπορεί να λάβει υπόψη της στατιστικές πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί για τέτοιους σκοπούς.

Η χορήγηση εξαιρέσεων από τις ΕθνΚΤ σε μικρά ΝΧΙ, όπως ορίζεται παραπάνω, έχει ως συνέπεια ότι αυτά θα υπόκεινται σε μειωμένες υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων (γεγονός που σημαίνει ότι, μεταξύ άλλων, θα ανακοινώνουν μόνο τριμηνιαία στοιχεία), οι οποίες επιβάλλονται στο πλαίσιο της τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και καθορίζονται στο Παράρτημα II του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων για τα μικρά ΝΧΙ τα οποία δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα αναγράφονται στο Παράρτημα III του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Ωστόσο, τα ΝΧΙ στα οποία έχει χορηγηθεί εξαίρεση μπορούν να επιλέξουν να καλύψουν πλήρως τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την παροχή στοιχείων.

5 Χρησιμοποίηση των στατιστικών πληροφοριών βάσει του Κανονισμού της ΕΚΤ σχετικά με τα ελάχιστα αποθεματικά

Για να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος εργασίας που συνδέεται με την παροχή στοιχείων και για να μη συλλέγονται δύο φορές οι ίδιες στατιστικές πληροφορίες, οι στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται από τα ΝΧΙ σχετικά με το ισολογισμό τους βάσει του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ χρησιμοποιούνται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ.

Πράγματι, για στατιστικούς σκοπούς, οι μονάδες παροχής στοιχείων πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία στην ΕθνΚΤ της χώρας τους, σύμφωνα με το πλαίσιο που παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 παρακάτω, ο οποίος περιέχεται στο Παράρτημα I του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Στον Πίνακα 1, τα τετραγωνίδια που σημειώνονται με αστερίσκο χρησιμοποιούνται από τα δηλούντα ιδρύματα για τον υπολογισμό

της βάσης των αποθεματικών τους (βλ. Πλαίσιο 11 στο Κεφάλαιο 7 της παρούσας “Γενικής Τεκμηρίωσης”).

Για το σωστό υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών επί της οποίας εφαρμόζεται θετικός συντελεστής αποθεματικών, απαιτείται λεπτομερής μηνιαία ανάλυση των καταθέσεων προθεσμίας διάρκειας άνω των δύο ετών, των καταθέσεων υπό προειδοποίηση διάρκειας άνω των δύο ετών και των υποχρεώσεων σε συμφωνίες με όρο επαναγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι των τομέων των “ΝΧΙ” (“εγχωρίων” και “άλλων κρατών-μελών που συμμετέχουν στη Νομισματική Ένωση”), των “ΠΙ που υπόκεινται στην υποχρέωση ελάχιστων αποθεματικών, της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ” και της “κεντρικής κυβέρνησης”, καθώς και έναντι όλου του “υπόλοιπου κόσμου”.

Πίνακας 1

Στοιχεία που υποβάλλονται σε μηνιαία βάση

	Α. Εγγόρια				Β. Λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη					Γ. Υπόλοιπος κόσμος	Δ. Λοιπά
	NXI (5)	Μη NXI			NXI (5)	Μη NXI					
		Εκ των οποίων ΠΙ που υπόκεινται σε ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ (β)	Κεντρική Κυβέρνηση (γ)	Λοιπός δημόσιος τομέας (δ)		Λοιποί κάτοικοι (ε)	Εκ των οποίων ΠΙ που υπόκεινται σε ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ (ζ)	Κεντρική Κυβέρνηση (η)	Λοιπός δημόσιος τομέας (θ)		
(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)	(η)	(θ)	(ι)	(ια)	(ιβ)
ΠΑΘΗΤΙΚΟ											
8	Νόμισμα σε κυκλοφορία										
9	Καταθέσεις (όλα τα νομίσματα)										
9e	Ευρώ										
9.1e	Μίας ημέρας										
9.2e	Με προθεσμία λήξης										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών (1)										
9.3e	Υπό προειδοποίηση										
	Έως 3 μήνες (2)										
	Άνω των 3 μηνών										
	Εκ των οποίων άνω των 2 ετών (6)										
9.4e	Συμφωνίες επαναγοράς										
9x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ										
9.1x	Μίας ημέρας										
9.2x	Με προθεσμία λήξης										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών (1)										
9.3x	Υπό προειδοποίηση										
	Έως 3 μήνες (2)										
	Άνω των 3 μηνών										
	Εκ των οποίων άνω των 2 ετών (6)										
9.4x	Συμφωνίες επαναγοράς										
10	Αμοιβαία κεφάλαια χρηματογοράς										
11	Εκδοθέντα χρεόγραφα										
11e	Ευρώ										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών										
11x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών										
12	Τίτλοι χρηματογοράς (3)										
	Ευρώ										
	Νομίσματα εκτός της ΝΕ										
13	Κεφάλαιο και αποθεματικά										
14	Λοιπά στοιχεία παθητικού										
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ											
1	Ταμείο (όλα τα νομίσματα)										
	1e εκ των οποίων ευρώ										
2	Δάνεια										
	2e εκ των οποίων ευρώ										
3	Χρεόγραφα εκτός από μετοχές										
3e	Ευρώ										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών										
3x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ										
	Έως 1 έτος										
	Άνω του 1 και έως 2 έτη										
	Άνω των 2 ετών										
4	Τίτλοι χρηματογοράς (4)										
	Ευρώ										
	Νομίσματα εκτός της ΝΕ										
5	Μετοχές και λοιπές συμμετοχές σε κεφάλαιο										
6	Πάγια στοιχεία ενεργητικού										
7	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού										

- 1) Περιλαμβάνονται καταθέσεις ρυθμιζόμενες διοικητικά.
- 2) Περιλαμβάνονται μη μεταβιβάσιμες αποταμειωτικές καταθέσεις όψεως.
- 3) Ορίζονται ως τίτλοι χρηματογοράς εκδοθέντες από NXI.
- 4) Ορίζονται ως χαρτοφυλάκια τίτλων χρηματογοράς (ΤΧ) εκδοθέντων από NXI. Εδώ, οι τίτλοι χρηματογοράς περιλαμβάνουν μερίδια που έχουν εκδοθεί από αμοιβαία κεφάλαια της χρηματογοράς. Χαρτοφυλάκια εμπορεύσιμων χρεογράφων, τα οποία ενδέχεται να έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τους ΤΧ, αλλά έχουν εκδοθεί από μη NXI, αναφέρονται ως "χρεόγραφα εκτός από μετοχές".
- 5) Οι πιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να αναφέρουν τις θέσεις τους έναντι "NXI εκτός πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην υποχρέωση διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών, της ΕΚΤ και ΕθνΚΤ" αντί έναντι "NXI" και "Πιστωτικά Ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών ΕΚΤ και ΕθνΚΤ", με τον όρο ότι αυτό δεν συνεπάγεται απώλεια στοιχείων και δεν επηρεάζονται θέσεις με έντονο πιστογραφικό χαρακτήρες.
- 6) Η υποβολή πληροφοριών για αυτό το στοιχείο είναι προαιρετική μέχρι νεότερας ανακοίνωσης.

Επιπλέον, ανάλογα με τα εθνικά συστήματα συλλογής των πληροφοριών και με την επιφύλαξη της πλήρους συμμόρφωσης με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης του ισολογισμού των NXI, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ, τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης αποθεματικών μπορούν, εναλλακτικά, να παρέχουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, εκτός από εκείνες που αφορούν διαπραγματεύσιμα μέσα, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, υπό τον όρο ότι δεν επηρεάζονται θέσεις του παραπάνω πίνακα που εμφανίζονται με έντονα τυπογραφικά στοιχεία.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει ειδικές και μεταβατικές διατάξεις καθώς και διατάξεις σχετικά με συγχωνεύσεις όπου εμπλέκονται πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά την εφαρμογή του συστήματος τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, ένα σύστημα ανακοίνωσης στοιχείων για τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν ένα ελάχιστο τριμηνιαίων πληροφοριών,

απαραίτητων για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, σύμφωνα με τον Πίνακα 1Α που ακολουθεί. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν την πλήρη συμβατότητα της διαδικασίας υποβολής πληροφοριών, σύμφωνα με τον Πίνακα 1Α, με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης του Πίνακα 1. Τα στοιχεία για τη βάση των αποθεματικών των μικρών ιδρυμάτων για τρεις (μηνιαίες) περιόδους τήρησης βασίζονται στα στοιχεία του τέλους του τριμήνου που συλλέγονται από τις ΕθνΚΤ μέσα σε προθεσμία 28 εργάσιμων ημερών από το τέλος του τριμήνου στο οποίο ανάγονται.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με την υποβολή στοιχείων σε ενοποιημένη βάση. Μετά από σχετική άδεια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών δύνανται να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες με ενοποιημένο τρόπο, ως όμιλος πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στη σχετική υποχρέωση στο πλαίσιο της αυτής εθνικής επικράτειας, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα έχουν αποποιηθεί το πλεονέκτημα τυχόν "εφάπαξ" απαλλαγής από τη σχετική υποχρέωση. Ωστόσο, το πλεονέκτημα της

	Βάση των αποθεματικών (εκτός των διαπραγματεύσιμων χρεογράφων) που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: (α) - (β) + (γ) + (δ) + (ε) + (στ) - (ζ) + (η) + (θ) + (ι) + (ια)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (σε ευρώ και σε νομίσματα που δεν ανήκουν στη ΝΕ)	
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
Εκ των οποίων:	
9.2e + 9.2x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
Εκ των οποίων:	
9.3e + 9.3x με προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
Εκ των οποίων:	
9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς	

Πίνακας 1α

Δεδομένα σχετικά με την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών που απαιτούνται από τα μικρά Πιστωτικά Ιδρύματα ανά τρίμηνο

	Βάση των αποθεματικών που υπολογίζονται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: $(\alpha) - (\beta) + (\gamma) + (\delta) + (\epsilon) + (\sigma\tau) - (\zeta) + (\eta) + (\theta) + (\iota) + (\iota\alpha)$
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (σε ευρώ και σε νομίσματα που δεν ανήκουν στη ΝΕ)	
9 ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
Εκ των οποίων:	
9.2e + 9.2x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
Εκ των οποίων:	
9.3e + 9.3x με προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
Εκ των οποίων:	
9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς	
Εκκρεμή στοιχεία, στήλη (ιβ) στον Πίνακα 1	
ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΑ ΜΕΣΑ (σε ευρώ και σε νομίσματα που δεν ανήκουν στη ΝΕ)	
11 ΕΚΑΘΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	
11e + 11x με προθεσμία λήξης έως δύο έτη	
11 ΕΚΑΘΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	
11e + 11x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
12 ΤΙΤΛΟΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΑΣ	

“εφάπαξ” απαλλαγής εξακολουθεί να ισχύει για τον όμιλο ως σύνολο. Όλα τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα περιλαμβάνονται χωριστά στην κατάσταση νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (NXI) της ΕΚΤ.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει επίσης διατάξεις εφαρμοζόμενες σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων που αφορούν πιστωτικά ιδρύματα. Για τους σκοπούς του παρόντος

παραρτήματος, οι όροι “συγχώνευση”, “ιδρύματα που συγχωνεύονται” και “απορροφών ίδρυμα” έχουν την ίδια έννοια με την καθοριζόμενη στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Για την περίοδο τήρησης εντός της οποίας αρχίζει να ισχύει μια συγχώνευση, ο υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του απορροφώντος ιδρύματος και η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης πραγματοποιούνται όπως ορίζει το Άρθρο 13 του Κανονισμού

αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Για τις επόμενες περιόδους τήρησης, ως βάση για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του απορροφώντος ιδρύματος λαμβάνεται μία βάση αποθεματικών καθώς και στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες (βλ. τον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ), εάν εφαρμόζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες υποβολής στατιστικών πληροφοριών και υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, όπως καθορίζονται στο Άρθρο 3 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Επιπλέον, η ενδιαφερόμενη ΕθνΚΤ δύναται να εξουσιοδοτεί το απορροφών ίδρυμα να προβαίνει στην εκπλήρωση της υποχρέωσής του για υποβολή στατιστικών πληροφοριών μέσω προσωρινών διαδικασιών. Η παρέκκλιση αυτή από τις συνήθεις διαδικασίες υποβολής πληροφοριών πρέπει να

περιορίζεται χρονικά στο ελάχιστο και, πάντως, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους έξι μήνες από την έναρξη ισχύος της συγχώνευσης. Η εν λόγω παρέκκλιση δεν θίγει την υποχρέωση του απορροφώντος ιδρύματος να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του για την υποβολή στατιστικών πληροφοριών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ και, κατά περίπτωση, την υποχρέωσή του να αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών των ιδρυμάτων που συγχωνεύονται. Το απορροφών ίδρυμα υποχρεούται να ενημερώσει την ενδιαφερόμενη ΕθνΚΤ, μόλις δημοσιοποιηθεί η πρόθεση για συγχώνευση και μάλιστα σε εύλογο χρόνο πριν τεθεί σε ισχύ η συγχώνευση, σχετικά με τις διαδικασίες που προτίθεται να εφαρμόσει για την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών πληροφοριών σε σχέση με τον καθορισμό των υποχρεωτικών αποθεματικών.

6 Επαλήθευση και υποχρεωτική συλλογή

Η ίδια η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συνήθως ασκούν την αρμοδιότητα επαλήθευσης και υποχρεωτικής συλλογής στατιστικών πληροφοριών οσάκις δεν πληρούνται οι ελάχιστες προδιαγραφές ως προς

τη διαβίβαση, την ακρίβεια, την εννοιολογική συμμόρφωση και τις αναθεωρήσεις. Αυτές οι ελάχιστες προδιαγραφές ορίζονται στο Παράρτημα ΙV του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

7 Μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη

Ο Κανονισμός αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ ισχύει μόνο για τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, εφόσον ως κανονισμός βάσει του Άρθρου 34.1 του Καταστατικού δεν παρέχει δικαιώματα ούτε επιβάλλει υποχρεώσεις στα κράτη-μέλη με παρέκκλιση (Άρθρο 43.1 του Καταστατικού) και στη Δανία (Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 26 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία) και δεν εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο (Άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας).

Ωστόσο, το Άρθρο 5 του Καταστατικού σχετικά με την αρμοδιότητα της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ στο στατιστικό τομέα και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου εφαρμόζονται σε όλα τα

κράτη-μέλη. Αυτό, σε συνδυασμό με το Άρθρο 10 (πρώην Άρθρο 5) της Συνθήκης, συνεπάγεται και υποχρέωση των μη συμμετεχόντων κρατών-μελών να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν σε εθνικό επίπεδο όλα τα μέτρα που θεωρούν κατάλληλα ώστε να προβαίνουν στη συλλογή των στατιστικών πληροφοριών που απαιτούνται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ, καθώς και να αναλάβουν εγκαίρως προετοιμασίες στον τομέα της στατιστικής ώστε να γίνουν συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Η υποχρέωση αυτή διατυπώθηκε ρητώς στο Άρθρο 4 και στην παράγραφο. 17 του σκεπτικού του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου. Για λόγους διαφάνειας η εν λόγω ειδική υποχρέωση επαναλαμβάνεται στο σκεπτικό του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

Παράρτημα 5

Οι ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος

Κεντρική Τράπεζα	Ιστοσελίδα
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	www.ecb.int
Εθνική Τράπεζα του Βελγίου	www.bnb.be
Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Γερμανίας	www.bundesbank.de
Τράπεζα της Ελλάδος ¹	www.bankofgreece.gr
Τράπεζα της Ισπανίας	www.bde.es
Τράπεζα της Γαλλίας	www.banque-france.fr
Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας	www.centralbank.ie
Τράπεζα της Ιταλίας	www.bancaditalia.it
Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου	www.bcl.lu
Τράπεζα της Ολλανδίας	www.dnb.nl
Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας	www.oenb.co.at
Τράπεζα της Πορτογαλίας	www.bportugal.pt
Τράπεζα της Φινλανδίας	www.bof.fi

¹ Από 1ης Ιανουαρίου 2001.

Παράρτημα 6

Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων

1 Χρηματικές ποινές

Σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος παραβαίνει τους κανόνες της δημοπρασίας,¹ των διμερών συναλλαγών,² τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλειας³ ή τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης,⁴ το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές, ως εξής:

(i) Σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές και τη χρήση ασφαλειών, για καθεμία από τις δύο πρώτες παραβάσεις που θα συμβούν μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο επιβάλλεται χρηματική ποινή. Οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες.

- Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο του ύψους των υπολειπόμενων ασφαλειών ή των μετρητών που δεν ήταν σε θέση να προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος επί το συντελεστή 7/360.
- Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τη χρήση ασφαλειών, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο της αξίας των μη αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (1) που παρέδωσε ο αντισυμβαλλόμενος σε μια εθνική κεντρική τράπεζα ή στην ΕΚΤ ή (2) που δεν απέσυρε ο αντισυμβαλλόμενος μετά από περίοδο χάριτος 20 εργάσιμων ημερών μετά την επέλευση του

συμβάντος, συνεπεία του οποίου τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία κατέστησαν μη αποδεκτά, επί το συντελεστή 1/360.

(ii) Κατά την πρώτη παράβαση των κανόνων που αφορούν τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας ή την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης, οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται σε 5 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περίπτωση επανειλημμένων παραβάσεων, το επιτόκιο ποινής προσαυξάνεται κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες για κάθε νέα παράβαση που σημειώνεται μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο και εφαρμόζεται επί του ποσού της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.⁵

1 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας η οποία του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για το διακανονισμό του ποσού το οποίο του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας.

2 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσόν μετρητών για το διακανονισμό του ποσού που έχει συμφωνηθεί με διμερείς συναλλαγές.

3 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι ή έχουν γίνει μη αποδεκτά ως ασφάλεια για ανεξόφλητη πίστωση.

4 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος έχει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

5 Χρηματικές ποινές σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων που θεωρούνται αποδεκτά μόνο για τους σκοπούς της ενδοημερήσιας πίστωσης προβλέπονται μόνο στο νομικό πλαίσιο του συστήματος TARGET. Οι εν λόγω περιπτώσεις μη συμμόρφωσης δεν καλύπτονται από την παρούσα Κατεύθυντρία Γραμμή.

2 Μη χρηματικές ποινές

Το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, καθώς και των κανόνων σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία ως ακολούθως:

α. Αναστολή μετά από παραβάσεις κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές

Σε περίπτωση που σημειώνεται και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στις προσεχείς ομοειδείς πράξεις ανοικτής αγοράς που θα εκτελεστούν με τις ίδιες διαδικασίες και με ημερομηνία έναρξης κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιγράφονται στην Ενότητα 1. Η αναστολή εφαρμόζεται σύμφωνα με την εξής κλίμακα:

- (i) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό έως και 40% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί ένα μήνα.
- (ii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 40% και 80% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί δύο μήνες.
- (iii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 80% και 100% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί τρεις μήνες.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα γ κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που

σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

β. Αναστολή κατόπιν παραβάσεων των κανόνων που αφορούν την παροχή ασφαλειών

Εάν σημειωθεί και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στην προσεχή πράξη ανοικτής αγοράς, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα 1 ανωτέρω.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα γ κατωτέρω και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

γ. Αναστολή της πρόσβασης σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής για ορισμένο χρονικό διάστημα σε εξαιρετικές περιπτώσεις

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν το απαιτεί η σοβαρότητα της παράβασης ή των παραβάσεων και λαμβανομένων ιδίως υπόψη των ποσών που αφορούν οι παραβάσεις, καθώς και της συχνότητας ή της διάρκειας των παραβάσεων, είναι δυνατόν να εξεταστεί το ενδεχόμενο, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα 1 ανωτέρω, να ανασταλεί και η πρόσβαση του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ένα τρίμηνο.

δ. Ιδρύματα ευρισκόμενα σε άλλα κράτη-μέλη

Το Ευρωσύστημα δύναται επίσης με απόφασή του να ορίσει αν το μέτρο της αναστολής που προτείνεται να ληφθεί κατά του παραβάτη αντισυμβαλλομένου θα ισχύει και για τα υποκαταστήματα του ίδιου ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη.

